

# EVANGÉLIKUS Élet



**Ki gyógyul meg,  
és ki nem?**

**Ölelhető macik  
a kórházban**

**Kerékpáros  
Luther-zarándokút  
a Duna mentén**



***Meddig bánkódsz? Indulj!***

**A fentről kapott lelkiület az,  
ami bennünket is közösséggé tesz**

*Kedvezmény*  
*Luther Válogatott Műveire*

*május 23–29.*

Minden kötetre  
**20%** kedvezmény

A hét kötetet egyben több mint  
**25%-kal olcsóbban kínáljuk:**

**34 930 forint helyett 24 990 forintért.**



[www.lutherkiado.hu](http://www.lutherkiado.hu)

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8–17 óra között.

[bolt.lutherkiado.hu](http://bolt.lutherkiado.hu) • [kiado@lutheran.hu](mailto:kiado@lutheran.hu) • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518



## HIBÁK HELYETT ÉLET

„Róla beszéljétek, ne az elmaradt dolgokról, ne a hiányról!” – olvasható mostani lapszámunkban Hegedűs Attila pünkösdi igemagyarázatában. Világos, mégsem egyszerű ennek eleget tenni. Nap mint nap a „mi fogyott el”, „mi hiányzik” kérdéseink rágódunk, pedig éppen pünkösdi ünnepek hívtak minket indulásra, cselekvésre az Úr, mert Jézus lelkével ma is velünk van, ahogy az első pünkösdkor a tanítványokkal.

Ünnepi magazinunkban a tettek és a tervek kapnak hangsúlyt. Olvashatnak a bonyhádi evangélikus gimnázium testnevelés szakos tanáráról, aki a test és a lélek harmóniája mellett arról is beszél, miként formálódott a csaknem harminc évvel ezelőtt egyházi fenntartásba visszakerült intézmény evangélikus szellemisége.

Bemutatjuk a Luther Kiadó marketingvezetőjét, aki az utóbbi négy hónap tapasztalatairól ad számot, kiadónk színvonalas kiadványairól és a megváltozott kommunikációs formákról is szólva.

Már a tavaszi, nyári pihenésre gondolva írunk a *SacraVelo* elnevezésű, kilencszáz kilométeres kerékpáros zárandokút-hálózatról. A Duna térségében akár a Luther Márton úton is biciklizhetnek, evangélikus kincseket is felfedezhetnek a kerekzés barátai.

*Egy a Lélek* – ez már Stifner-Kőháti Dorottya pünkösdi jegyzetének címe. A magyarországi sajtó is hírt adott róla, hogy az erdélyi Tacs már nem használt református templomának értékes famennyezete átkerül a hajdani szász evangélikus templomba, amely ma a reformátusok lelki otthona. A Lélek munkálkodik. „Nem elvlaszt, hanem – mint az említett történetben – felekezeteket is összeköt, megújít életeteket, áldással tesz, megszentel, bűnöket bocsát, vigaszt nyújt, Atyaként magához ölel.”

A szemünknek hívó, mégsem mindig a lényegre látó mindennapjainkban adja az Úr, hogy észrevegyük: pünkösdi csodája itt van most is – köztünk, bennünk.

■ KÉZDI BEÁTA



### Egyházak a párt ökle alatt

Hetven éve hozták létre a pártállam fontos támaszát képező Állami Egyházügyi Hivatalt. Az intézmény fő ideológiai célja az egyház szolgálatának visszaszorítása, ellehetetlenítése volt. A hivatal tevékenységét dr. Kertész Botond történéssel tekintettük át.

18. oldal



### Ódaköltő földbirtokos, rejtőzködő akadémikus

A magyar irodalom egyik megkerülhetetlen alkotója kétszáznegyvenöt évvel ezelőtt született a Vas megyei Hetyén. Az evangélikus birtokos nemesi családból származott Berzsényi Dániel nemcsak a klasszikus strófák mestere, hanem kiváló gazdálkodó is volt.

22. oldal

### Gyógyító macik a kórházban

„Bízzál az Úrban, és tégy jót...” Somlainé Kiss Viktória akár életmottójául is választhatná a 37. zsoltár szavait. A budapest-cinkotai gyülekezet tagja négy évvel ezelőtt játék macik varrásába kezdett, hogy kórházban fekvő gyermekeknek ajándékozhasssa őket.

24. oldal

## TARTALOM

<b>Forrás</b> • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica .....	4
<b>A vasárnap igéje</b> • Felegyi-Németh Mária .....	5
<b>Forrás</b> • Új nap – új kegyelem • Blatniczký János Dániel .....	6
<b>Krónika</b> • Hírek, tudósítások .....	7
<b>Égtájéoló</b> • Fabiny Tamás püspök írása .....	14
<b>Portré</b> • György Ferenc a testnevelés és az egészséges lélek kapcsolatáról .....	16
<b>Élő víz</b> • Gáncs Tamás rovata .....	17
<b>Interjú</b> • Egyházak a párt ökle alatt – Beszélgetés Kertész Botond történéssel .....	18
<b>Jegyzet</b> • Egy a Lélek • Stifner-Kőháti Dorottya írása .....	20
<b>Interjú</b> • Beszélgetés Márcz Samuval, a Luther Kiadó marketingvezetőjével .....	21
<b>Evangélikus arcképcsarnok</b> • Berzsényi Dániel emlékezete .....	22
<b>Interjú</b> • Gyógyító macik a kórházban – Beszélgetés Somlainé Kiss Viktóriával .....	24
<b>Kultúrkörök</b> • SacraVelo Lutherrel – Kerékpárral a Duna mentén .....	26
<b>Jegyzet</b> • Passió – megváltás nélkül? • Adami Mária írása .....	28
<b>Deutsche anlage</b> .....	30
<b>Slovenská príloha</b> .....	32
<b>Gyermekeknek</b> • Füller Tímea rovata .....	34
<b>Krónika</b> • Hírek, tudósítások .....	37
<b>A vasárnap igéje</b> • Hegedűs Attila .....	43
<b>Forrás</b> • Oratio oecumenica .....	44
<b>Az ünnep igéje</b> • Sefcsik Zoltán .....	45
<b>Forrás</b> • Új nap – új kegyelem • Blatniczkyné Hammersberg Ganczstuckh Júlia .....	46

# LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS



FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

**Sándor Balázs mérnök, közgazdász, IT-tanácsadó, presbiter – Dunakeszi.** Három gyermek édesapjaként állítom, hogy a gyermekvállalástól kezdve sokkal közelebb kerülnek fontos kérdések az emberhez, mint korábban. Jobban fókuszálunk egyrészt a mikrokörnyezetünkre, másrészt több időnk lesz arra, hogy hálát adjunk például azért, hogy mindenki egészséges. Feleségemmel együtt komolyan vesszük, hogy vallásos nevelésben és hívő légkörben nevelkedjenek a gyermekeink, ugyanakkor szabadságot és leendő választási lehetőséget is kívánunk a számukra biztosítani.

Hozzám is közel áll nagyapám szemlélete: tegyünk a dolgokért, és adjunk hálát. „...aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégzi Krisztus Jézus napjára” – szól a sokszor eszembe jutó, konfirmáción kapott igeszakaszom (Fil 1,6b). Ez meghatároz engem, ezt a jót keresem a világban és magamban is.

Az úrvacsora olyan megtisztulás, amikor az ember bűnbocsánatot kap, és élvezheti Isten kegyelmét és szeretetét. Rendszeresen élek ezzel az ajándékkal, mert tudom, hogy még akkor is, ha padlót fogtam, vagy olyan kihívás előtt állok, amihez szükséges az összes energiám, van hova nyúlnom. Örömet és erőt ad. Ez a kegyelem.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a [Lathatoan.reblog.hu](http://Lathatoan.reblog.hu) és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

## Ez az a nap! 2022-ben

Még egy évet tolódik a jubileumi, huszadik *Ez az a nap!* rendezvény. A Puskás Arénába szervezett hálaadó és dicsőítő alkalom új időpontja 2022. július 23. – adták hírül a szervezők április végén.

Mint közleményükben írták, a világvárvány jelenlegi alakulását figyelembe véve döntöttek úgy, hogy a már tavaly is elhalasztott alkalmat csak jövőre kívánják megrendezni. „Az Ez az a nap!-os alkalmak egyik sarkalatos pontja [...], hogy minden Isten iránt nyitott szívű testvérünket meghívjuk rá határainkon innen

és túl. A jelenlegi helyzetben azonban nem tudjuk garantálni, hogy mindenki, aki szeretne, valóban részt is tudjon venni az eseményen. Nem szeretnénk, ha valaki lemaradna róla azért, mert még nem kapott oltást, vagy mert még nem nyitották meg az országának határait” – magyarázták a szervezők a döntés hátterét.

Azt is rögzítették, hogy a már megvásárolt jegyek továbbra is érvényesek ugyanazokkal a feltételekkel, ugyanarra a helyre.

Forrás: [Ezazanap.hu](http://Ezazanap.hu)



## ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk, kinek füle szavunkra vár, hogy gyönyörködhess örömmünkben, Urunk, hozzád kiáltunk! Halld meg hangunkat!

Magunktól nem tudunk neked tetsző módon kérni, ezért küldd el Szentlelkedet; adja szívünkbe akarodat és ajkunkra a szót. Urunk, hozzád kiáltunk! Halld meg hangunkat!

Látni kívánunk téged és hallani, hogy tudjuk: közel vagy hozzánk, nem maradtunk magunkra. Szükségünk van rád, Urunk, hozzád kiáltunk! Halld meg hangunkat!

Légy gyülekezeteinkkel és benne mindannyiunkkal: a nehéz helyzetekben is kitarókkal és az elszakadtakkal. A rólad bátran tanúskodókat erősítsd, a bátortalanokat bátorítsd! Urunk, hozzád kiáltunk! Halld meg hangunkat!

Kísérd egyházadat rögzös útján, hogy ne tévesszük szem elől küldetésünket. Tisztítsd meg hitünket minden hamiságtól, hogy egyedül benned bízunk, és tőled várjuk üdvösségünket! Urunk, hozzád kiáltunk! Halld meg hangunkat!

Fond össze szereteteddel a házastársak szívét, hogy teremtő akaratom szerint élhessenek békeességéből és kegyelmedből erőt merítve. Adj a generációknak türelmet és szelíd jóakaratom, hogy egymás terhét hordozzuk! Urunk, hozzád kiáltunk! Halld meg hangunkat!

Látogasd meg a gondokkal és terhekkel küzdőket, mindazokat, akik harcolnak életük viharaiban. Emeld fel tekintetüket keresztedre, ahol értük és helyettük is küzdöttél és győztél. Urunk, hozzád kiáltunk! Halld meg hangunkat!

Adj eljáróinknak alázatot, bölcsességet és kitarást, hogy tudjanak téged választani, és veled az igazságot, a hűséget. Urunk, hozzád kiáltunk! Halld meg hangunkat!

Újítsd meg a természetet, hogy megadhassa termését, és így betölthesse teremtő akarodat. Urunk, hozzád kiáltunk! Halld meg hangunkat!

Jézus Krisztusért kérünk, aki egyedül üdvözítő Úr. Ámen.

## HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 6. VASÁRNAP (EXAUDI) – LK 24,46–49

## Tudja meg az egész világ!

**Tanítványként a világban.** A tanítványt, tanulót tanítják. A jelenlegi helyzetben kristálytisztán látjuk, hogy a tanítás nem csupán az iskolapadban történhet. Az elmúlt bő egy évben vissza-visszatérő digitális oktatás nyilvánvalóvá tette, hogy a tanítás személyes találkozás nélkül is létrejöhet, akár úgy is, hogy a tanuló és az őt tanító még csak nem is látják egymást. Arról nem is beszélve, hogy a tanulás sosem korlátozódott az iskolai képzésre, és nem is érhet véget a bizonyítvány vagy diploma megszerzésével. Egész életünkben tanulhatunk, fejlődhetünk, gazdagodhatunk lélekben, ismeretben és tapasztalatszerzés útján egyaránt.

**Jézus tanítványai vagyunk.** Mi magunk is tanítványok vagyunk. Nem is akárcsak a tanítványai. Talán érdemes mélyebben belegondolni abba, hogy Jézus tanítványaiként Mesterünket, Tanítónkat mi sem láthatjuk. Mégis kapcsolatban lehetünk és vagyunk is vele, akivel a digitális tér helyett az Ige téren és időn átívelő ereje biztosítja az összeköttetést.

Érezzük és tapasztaljuk, hogy a vele való kapcsolat legalább olyan élő lehet, mint egy személyes emberi kapcsolat, a fizikai, szemmel érzékelhető kontaktus hiányában is. Hozzá tartozunk, aki feltámadása után feladattal bízta meg a tanítványait, majd felment a mennybe. Ő ebből a távolságból is tanítani, vezetni és bátorítani akar bennünket, akárcsak egy kiváló tanár.

**Jézus feladattal bíz meg.** Az apostolok küldetést kaptak, amely ránk, Jézus mai követőire ugyanúgy érvényes. Az evangélium hirdetése nem szakadhat meg éppen nálunk. Feladatunk nem kevesebb mint megosztani a minket körülvevőkkel azt, amit mi magunk is átéltünk, és Jézustól kaptunk.

Ne tartsuk titokban a meggyőződésünket: azt, hogy a Biblia szava igaz! Benne megtalálható Isten ígérete, amely Jézus Krisztus halálában és feltámadásában teljesedett be. Ugyan mi saját szemünkkel nem láthattuk az üres sirt, nem tapinthatuk meg Jézus kezén a szögek helyét, azonban átélhettük Isten kegyelmének csodáját, amely átformálta – vagy ha eddig még nem történt meg, átformálhatja – az életünket.

Vajon melyik a nagyobb csoda? Jelen lenni, látni minden egyes mozzanatot? Megérinteni őt? Vagy inkább tiszta szívvel átélni és megtapasztalni, amint a legjobb értelemben teljes fordulatot vesz az ember élete?

Mi magunk nem láthattuk, azonban a szemtanúk beszámolóját a kezünkben tarthatjuk, és ma is éppen azt olvassuk. Nem kell félnünk továbbadni a jó hírt: Isten szerető mennyei

”

Atyaként hazavár mindannyiunkat, és nála van bocsánat a bűneinkre. Ez olyan hír, melyet az egész világnak tudnia kell. A minket körülvevők pedig éppen tőlünk hallhatják meg.

Milyen nehéz lenne úgy boldogulni egy feladattal, ha csak egy utasítást kapnánk minden további segítség nélkül! Ha hiányozna a magyarázat, megszakadna a kapcsolat, és kérdezni, kérni sem lenne lehetőség. Istennel azonban nem szakadt meg a kapcsolat. Sem Jézus halála, sem feltámadása, sem pedig mennybemenetele nem távolíthat el bennünket Isten közeléből. Sőt Jézus éppen mennybemenetelével nyitott új utat, hogy a Szentlélek által egészen zavarba ejtő közelségbe kerüljünk az Úristennel.

**Nemcsak feladatot, de erőt és segítséget is ad hozzá.** Jézus utasításaihoz, feladatkielöléseihez mindig szorosan hozzátartozik az ígéret. Most sincs ez másképp. Az örömhír hirdetéséhez ugyanis mennyei erőt ígér tanítványainak. A Szentlélek segítsé-



KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

ge nélkül aligha lehetne szavunk és tanúságtételünk életformáló erővé. Talán bátorságunk se lenne szólni istenkapcsolatunkról, megváltásunkról. De van helyhez nem kötött segítőnk, az Isten Lelke, akit Jézus Krisztus, a mi Megváltónk és Mesterünk hozzánk is elküld.

■ FELEGYI-NÉMETH MÁRIA

**Imádkozunk!** Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy minket is tárt karokkal vársz, és köszönjük a kegyelmet, amellyel felénk fordulsz. Hálás szívért és Szentleked támogató, erősítő, bátorító jelenlétének megtapasztalásáért imádkozunk, hogy hitünk és életünk mások számára is áldás lehessen. Ámen.



# Új nap – új kegyelem

**Vasárnap (május 16.)** *Életünk ideje hetven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő, és nagyobb részük hiábavaló fáradság, olyan gyorsan eltűnik, mintha repülnék.* Zsolt 90,10 (2Thessz 2,16–17; Jn 16,5–15; Ef 3,14–21; Zsolt 27) Az életünk tele van olyan dolgokkal, amelyek idővel el is tűnnek belőle. Igen sok energiát, időt és még anyagi javakat is áldozunk fontosnak, szükségesnek vélt, ám meg nem őrizhető kincsekre. A zsoltáros célja nem az, hogy elkésérítsen, hanem odarejti a kérdést a szívünkre, hogy vajon mi végre is van ez a fogyatkozó földi élet. Földi létünk valódi értelme, célba érkezése nem e világ keretei szerint valósul meg. Az evangéliumból azonban tudjuk, hogy megvalósul. „Van örök kincsünk, becsebb / Nincs nála földön, égen.” (EÉ 286,1)

**Hétfő (május 17.)** *Pál írja: Én ültettem, Apollós öntözött, de Isten adta a növekedést.* 1Kor 3,6 (1Móz 39,32b; Ez 11,14–20; ApCsel 1,1–14) Korinthusban némelyeknek egy idő után jobban tetszett a hellén háttérű Apollós prédikációja. Nyilván mert ők maguk is olyan háttérűek voltak. Pál nem védekezik, magyarázkodik vagy hárit, hanem világossá teszi minden kor keresztyénsége számára: amikor bárhol hit születik, azt nem ember csinálja. A hit nem emberi termék, nem rátermettséggé gyümölcse, hanem ajándék – felülről! Tehát nem irigységnek, pizkálódásnak, könyöklésnek kell születnie a gyülekezetekben, a keresztyénekben, hanem hálaadásnak.

**Kedd (május 18.)** *És amikor [Jézus] asztalhoz telepedett velük, vette a kenyeret, megáldotta, megtörte és nekik adta. Ekkor megnyílt a szemük, és felismerték...* Lk 24,30–31 (Zsolt 111,4; 1Jn 4,1–6; ApCsel 1,15–26) Föl lehet tenni a kérdést, és hitetlenkedve fel is tesszük: Hogyhogya nem ismerték fel korábban? Hogy lehettek ennyire vakok és értetlenek? Jézus azonban nem ezen problémázik, hanem cselekszik. Csatlakozik hozzájuk, amikor vakon botorkálnak. Türelemmel megy velük az úton, megvilágítva az evangélium lényegét. Betér hozzájuk, és megtöri a kenyeret: közösséget vállal velük. Mert azt akarja, hogy lássanak tisztán. Hogy felismerjék őt, és a keserűséget felváltsa a feltámadással való találkozás öröme.

**Szerda (május 19.)** *Hálaadással énekeljétek szívetekben Istennek.* Kol 3,16 (Zsolt 98,1b; Ézs 32,11–18; ApCsel 12,1–13) Ennek az igének a bevezetése ez: „Krisztus beszéde lakjétek bennetek gazdagon úgy, hogy tanítátok egymást teljes bölcsességgel, és intsetek egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel...” Minden hálaadás, minden bizonyágtétel és imádság Krisztus evangéliumából fakad. Abból, hogy – lehetetlen,

mégis valóságos módon – örök életünk van óbenne. Arra biztat Pál, hogy ez ne csak hitvallási irataink része legyen, hanem ennek valóságában és gyönyörködő csodálatában éljünk.

**Csütörtök (május 20.)** *Jöjjetek, áldjátok az Urat, a ti Isteneteket örökkön örökké! Áldják dicső nevedet, amely magaszosabb minden áldásnál és dicséretnél!* Neh 9,5 (Ef 5,19; ApCsel 1,12–26; ApCsel 2,14–21) Ez nem valami prófétai felszólítás vagy valami kegyességet erőtető vallásos fanatizmus. Merthogy az Úr érthetetlen kegyelmi döntéssel fordult felénk. Már rég véget kellett volna, hogy vessen ennek az életnek, és valami egészen újat kellett volna gyúrnia! Már ezerszer el kellett volna, hogy verje a port az emberen a bűn miatt, s ellentmondást nem tűrő hatalmi szóval beharsogni a világba, hogy „én vagyok az Isten!”. De ő széttárta karjait, hogy átszegezzék, s viselje az ember minden bűnének büntetését ártatlanul, mert szeret minket. Hát hogyne áldanánk őt! Hogyne magasztalnánk egész életünkben!

**Péntek (május 21.)** *[Ó, Uram,] fordulj hozzám figyelmesen, tekintés reám, és hallgasd meg szolgáló imádságát, aki most éjjelnappal imádkozik előtted...* Neh 1,6a (Jak 5,16b; Ef 1,15–23; ApCsel 2,22–28) Sok megbeszélhivalónk van Istennel. Különösképpen érezzük ezt, amikor villámok csapkodnak körülötünk, amikor kilátástalannak érezzük a helyzetet. Baj idején, bűnbánat idején megsokasodik az imádság. Ez pedig nem azért lehetséges, mert ennyire kegyes tud lenni az ember, hanem mert irgalmas az Isten! Őhöz az azért lehet imádsággal, bűneink terhével menni, mert őnála bűnbocsánat van!

**Szombat (május 22.)** *Mert Isten igéje élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál, mélyre hatol, az elme és a lélek, az ízületek és a velők szétválásáig, és megítéli a szív gondolatait és szándékait.* Zsid 4,12 (2Sám 7,28a; Jn 16,5–15; ApCsel 2,29–36) Isten igéjét ajándékba kaptuk, mert ő tartani szeretné velünk a kapcsolatot. A bűn megjelenése óta bőven van mit vizsgálnia rajtunk. Egészen mélyről tudnak felbukkanni az ember elítélendő dolgai. Mit jelent ez? Hogy ismer minket, ismeri minden rezdülésünket! Nem csak annyit lát és ért belőlünk, s nem csak annyival foglalkozik, amennyit mi magunkból megmutatunk neki! Sokkal jobban tudja, mennyire megváltásra szorulók vagyunk, mint amennyire mi magunkat annak merjük vallani. Tehát hogy az ő igéje megvizsgál bennünket szívünk legmélyebb gondolatáig, az megmentő szeretetéből fakad. Meggyógyítja szívünket!

■ BLATNICZKY JÁNOS DÁNIEL

# Ismét látogathatók a bentlakásos diakóniai intézmények



KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: GEORG ARTHUR PFLUEGER / UNSPLASH.COM

„*Mindannyiunk öröme a személyes találkozás lehetősége, ugyanakkor közös felelősségünk az ellátottak védelme.*”

**Az országos tiszti főorvos határozata feloldotta a szakosított szociális intézményekben decemberben elrendelt látogatási tilalmat. Az április 29-én életbe lépett rendelkezés értelmében a látogatás lehetősége védettségi igazolvánnyal rendelkező személy, továbbá védettségi igazolvánnyal rendelkező személy által felügyelt, tizennyolc év alatti személy részére biztosítható.**

Nagy örömet jelent ez a lakóknak és szeretteiknek egyaránt, hiszen hosszú idő óta először nyílik lehetőség a személyes találkozásokra.

A védettségi igazolvány hiányában azonban csak az utóbbi hónapokban már megszokott módon tudják az intézmények a kapcsolattartás lehetőségét biztosítani. Emellett természetesen az eddigi járványügyi előírások – maszkviselés, távolságtartás, kézfertőtlenítés – fokozottan érvényesek az intézmények területén.

Kelemen Anna Gyöngy, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Diakóniai Osztályának vezetője (képünkön) elmondta, hogy továbbra is kiemelten fontos a gondozottak egészségének védelme, ezért azokat, akik szeretnék meglátogatni valamely diakóniai intézményben élő hozzátartozójukat, arra kéri: mindenképpen előzetesen tájékozódjanak az intézménynél helyben szokásos módon a látogatás szabályairól, hogy az újbóli találkozás valóban örömteli lehessen.



FOTÓ FORRÁSA: EVANGÉLIKUS DIAKÓNIA

„Az evangélikus fenntartású intézményekben dolgozó munkatársak is várják, hogy a gondozottak láthassák szeretteiket, és jobb kedvre derüljenek,

ezért tanácsoljuk, hogy a zökkenőmentes látogatási időszakok megszervezésében segítsék az intézmények munkáját a megfelelő előzetes tájékozódással, és működjenek együtt az intézmények vírus elleni védekezésében. Kérjük, hogy ha a Covid-19 megbetegedés tüneteit észlelik magukon, vagy az utóbbi időszakban fizikai kontaktusban voltak igazoltan fertőzött személlyel, akkor a kapcsolattartás egyéb módjait alkalmazzák a fertőzésveszély megszűnéséig. Mindannyiunk öröme a személyes találkozás lehetősége, ugyanakkor közös felelősségünk az ellátottak védelme. Köszönjük lakóinknak a türelmet, a hozzátartozóknak a megértést és együttműködést, a diakóniában dolgozóknak pedig az odaadó munkát, amivel a mögöttünk álló időszakban is igyekeztek a ránk bízottak mindennapjait könnyebbé tenni” – mondta az osztályvezető.

Nemcsak a látogatási, hanem az intézményelhagyási tilalom is hatályát veszítette: a határozat értelmében védettségi igazolvánnyal rendelkező, illetve tizennyolc év alatti gondozottak újra kötelesek nélkül elhagyhatják az intézményeket. Azon gondozottak pedig, akiknek nincs védettségi igazolványuk, hetvenkét óránál hosszabb távolmaradás után csak SARS-CoV2 antigén gyorseszteszt negatív eredménye esetén térhetnek vissza az intézménybe.

■ HAJDÚ TIBOR

Forrás: Evangélikus Diakónia

# Főhajtás Gyurátz Ferenc püspök emléke előtt

**Száznyolcvan éve született Gyurátz Ferenc, a Dunántúli Evangélikus Egyházkerület szuperintendense. Az egykori püspök neve fogalom a pápai evangélikus körében. Gazdag életútjára emlékezett a Pápai Evangélikus Egyházközség és a Gyurátz Ferenc Evangélikus Általános Iskola április 22-én, csütörtökön a helyi lutheránus szigeten, a látogatóközpontban.**

Köszöntőjében Szücs Gábor iskolaigazgató úgy fogalmazott: a püspök a mostani nehéz időkben talán azt tanácsolná, hogy imádkozunk, dolgozzunk és örüljünk. Majd idézte a pusztító ragályos betegségek idejére írt imádságát: „A rettegett nyavalya ellenállhatatlanul terjed városainkban, helységeinkben, előtte remegés, utána gyász. [...] Indíts, Uram, lelked által minden házat, minden embert, hogy hozzád siessen új életre a megtérés útján. Vigasztalj meg bennünket mennyei Atyánk a veszedelem napjainak a megszüntetésével!”

A gyülekezeti kórus énekkel, néhány tagja – Antalné Iház Mária, Szalóky-Katóné László Mária, Oroszi Kamilla –, valamint Erdős István diák felolvasással működött közre.

Polgárdi Sándor esperes, a Pápai Evangélikus Egyházközség lelkésze elmondta: Gyurátz Ferenc 1841. április 27-én született Alsóbükön. A soproni evangélikus líceumban tanult, majd egyetemi



Az egyházközség nevében Polgárdi Sándor esperes és Venczel Csaba egyházközségi felügyelő koszorúzott

tanulmányait Halléban folytatta, Karsay Sándor püspök szentelte pappá. 1872 és 1916 között szolgált Pápán; 1873-ban iskolai népkönyvtárat és nőegyletet, 1896-ban leányegyletet alapított. 1874. június 25-én feleségül vette Matus Karolinát, Matus Károly és Kluge Katalin lányát. 1874-től 1924-ig Pápa város képviselő-testületi tagja volt. A hívek áldozatkészségét felébresztve épített iskolát, paplakot, 1884-ben templomot toronnyal, harangokkal ellátva, új orgonával berendezve. Püspöki hivatalába 1895-ben iktatták be.

Gyurátz Ferenc 1925-ben bekövetkezett haláláig Pápán élt. Tizenkilenc éves szolgálata alatt ötvennégy új és felújított templomot adott át, száznegyvenkilenc lelkészjelöltet szentelt fel, száznegyvenhat gyülekezetet és hét egyházmegyét látogatott meg. Sok emlék maradt fenn róla, lelkési naplóját az Evangélikus Országos Levéltár őrzi. 2014 óta paravánokból, molinókból, tárgyakból álló kiállítás állít emléket gazdag életútjának a pápai evangélikus látogatóközpontban.

A Himnusz elhangzása után a templom előtti Gyurátzmellszoborhoz Polgárdi Sándor esperes és Venczel Csaba egyházközségi felügyelő, illetve Szücs Gábor iskolaigazgató és Tóth Beáta igazgatóhelyettes helyezték el koszorút. Az emlékezők fejét hajtották az Alsóvárosi temetőbeli sírkertnél is.



Szücs Gábor iskolaigazgató és Polgárdi Sándor esperes idézte fel Gyurátz Ferenc püspök életútját, személyiségét

■ LASKOVICS MÁRÓ  
Forrás: Veol.hu

## Finn–magyar püspöki találkozó

Online egyeztetett Seppo Häkkinen, a finnországi Mikkeli Evangélikus Egyházkerület püspökével Szemerei János, a Magyarországi Evangélikus Egyház Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületének püspöke. Az április 21-én tartott megbeszélésen részt vett Baranyay Csaba, a nyugati kerület missziói lelkésze, aki a tolmács feladatát is ellátta, valamint Kalervo Pöykkö, a finn püspök asszisztense.

A két testvérkerület vezetője szót ejtett a járvány okozta kihívásokról, illetve a lelkészek és a gyülekezetek életében jelentkező aktuális feladatokról. Sok hasonlóságot találtak a finn-

és a magyarországi helyzet között. Seppo Häkkinen beszámolt az Oroszországban működő és az egyházkerületükhöz szorosan kötődő inkeri egyház nehézségeiről is: az egyház elveszítette lelkészképzésének akkreditációját.

Bár személyes találkozásra mostanában nem volt lehetőség, az online kapcsolattartás erősítheti a két egyházkerület közötti együttműködést, szorosabbra fonva a testvéri szálakat.

■ – ADÁMI –  
Forrás: Evangélikus.hu



# Egyházkerületi közgyűlés nyugaton

**Személyes részvétellel tartotta ülését a győri Öregtemplomban április 30-án a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Közgyűlése. A testület az elnökség és a kerületi tisztségviselők jelentéseinek meghallgatása mellett választást tartott, illetve támogatási kérelmekkel is foglalkozott.**

Adámi Mária püspöki asszisztens nyitóahí-tata után Fekete-Dombi Éva jegyzőkönyv-vezető ismertette a 2020-ban online sza-vazással hozott határozatokat. Gregersen-Labossa György lelkész Budapestre távo-zásával megürült az országos presbitérium egyházkerületi közgyűlés által választott lelkészi küldöttének tisztsége, ezért erre választást kellett kiírni. Kissné Kárász Rózsa, az egyházkerületi jelölőbizottság elnöke tájékoztatta a jelenlévőket a beér-kezett jelölésekről, majd kiosztotta a sza-vazólapokat.

A szavazatok összeszámlálása alatt Szemerei János jelentése hangzott el. A püspök megemlékezett Luther Márton wormsi kiállításának ötszázadik évfordulójáról, Perlaky Gábor dunántúli püspök két-százötven évvel ezelőtt történt szolgálatba állásáról, illetve a maga püspöki beiktatásának közelgő tizedik évfordulójáról is. Ezután összegezte az elmúlt tíz esztendő, va-lamint a 2020. év kihívásait és tanulságait. „A kerület továbbra is a gyülekezetekben folyó hiteles szolgálat segítségét tekinti leg-főbb feladatának, hiszen az egyház nem a felépítményeiben, hanem a gyülekezetei-ben él” – hangsúlyozta.

Kissné Kárász Rózsa ezután ismertet-te a szavazás eredményét: a közgyűlés



Szemerei János püspök és Mészáros Tamás felügyelő

Vancsai József győri lelkészt választotta meg az országos presbitérium lelkészi küldöttéül a jelen ciklus végéig.

Mészáros Tamás egyházkerületi fel-ügyelő a jelentésében szintén megemlé-kezett Luther bátorságáról, majd felidéz-te a mögöttünk álló pandémiás időszak eredményeit és veszteségeit. „Most az a kihívás áll előttünk, hogy felelősszük az emberekben a vágyat az élő találkozás-ra” – mondta.

Koczor György, a *Dunántúli Harang-szó* című egyházkerületi lap főszerkesz-tője, Baranyay Csaba kerületi missziói lel-kész, Schermann Gábor, a Gusztáv Adolf Segélyszolgálat kerületi felelőse, va-lamint dr. Horváth József kerületi ügyész számoltak be az elmúlt évben végzett

munkájukról. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta a jelentéseket.

A beérkezett támogatási kérelmekről is döntöttek az ülés résztvevői. A nagyvelegi Grünfeld Pál Vendégház és Belmissziói Köz-pont fejlesztésére egymillió forintot, a kő-szei egyházközséghez tartozó kiszidányi imaház és pihenőház tartozástörlesztésére szintén egymillió forintot szavaztak meg. Emellett egymillió forinttal támogatta a közgyűlés a gyúrói parókia vizesblokkjának felújítását is. Erre azért volt szükség, mert a Tordas–Gyúrói Társult Evangélikus Egy-házközségben hamarosan missziói lelkészi félállást hoznak létre, és a gyorsan növekvő agglomerációs területen fekvő közösség a gyülekezetplántálás újabb színterévé válhat.

Szemerei János ezután tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a közeljövőben negy-vennégy dunántúli gyülekezet kap nagy összegű állami támogatást templomának felújítására. Azonban arra is felhívta a figyelmet, hogy ezekhez a pályázatokhoz az önerőt is biztosítani kell. Az idei progra-mokkal kapcsolatban a püspök elmondta: a kerületi missziói napot a jövő évre ha-lasztják, de az őszre tervezett alkalmakat reménység szerint megtartják. Kiemelte a Túróczy Zoltán egykori dunántúli püspök halálának ötvenedik évfordulója alkalmá-ból tartandó megemlékezést, amelyre no-venber 22-én kerül majd sor.

■ – AM –



FOTÓK: ADÁMI MÁRIA

# Pápán vár a Csodavár

**A Pápai Városi Óvodák Vajda Péter-lakótelepi Tagóvodája szeptembertől a Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola tagintézményeként működik tovább. Az új intézmény nevét május 4-én sajtótájékoztatón jelentették be az evangélikus egyházközség és az intézmény képviselői: Csodavár Evangélikus Óvodaként várja a kicsiket.**

„Sokan vagyunk, akik személyes kerestén életünkben megéltünk csodákat. Amikor egy késő esti órán a Csodavár elnevezés mellett döntöttünk, akkor azért ezt a nevet húztuk alá, mert hisszük, hogy a gyermekek, a szülők és az itt dolgozó munkatársak egy olyan csodának lesznek részesei, mely örömet szerez – mondta Polgárdi Sándor esperes, a Pápai Evangélikus Egyházközség lelkésze. – Az evangélikus egyházra jellemző, hogy szeretnénk a jó hírt továbbítani, szeretnénk mosolygós arcú emberekkel találkozni. A Vajda Péter-lakótelepi óvoda az elmúlt évtizedekben jó hírnevű óvodaként vált ismertté a városban. Ezt mi is szeretnénk folytatni és lelkiségében megtölteni” – hangsúlyozta az esperes, szólva arról is, hogy örömmel fogadták a városvezetés bizalmát és a szülők 88,76 százalékának támogatását.

Venczel Csaba, az evangélikus gyülekezet felügyelője rámutatott: dr. Áldozó Tamás polgármester és az evangélikus egyházközség presbitériuma és elnöksége támogatásáról biztosította azt a köznevelési feladatellátási szerződéstervezetet és vagyonkezelői szerződéstervezetet, amelynek értelmében a 2021-2022-es nevelési évtől öt évre a Vajda Péter-lakótelepi óvoda a Pápai

Evangélikus Egyházközség fenntartásába kerül. Az ingatlan és az ingóságok városi tulajdonban maradnak, azokat az egyházközség ingyenes használatba veszi át. „A szerződés öt esztendőre szól, de bízunk abban, hogy ez egy hosszabb távú együttműködés lesz. Ezt a bizalmat alátámasztja az is, hogy a szülők nagy többsége előzetesen támogatta az intézmény átvételének gondolatát, majd az alkalmazotti közösség és a szülői munkaközösség választmánya egyhangúlag támogatta az átvételt” – mondta a gyülekezeti felügyelő.

„Az óvoda a Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola tagintézménye lesz. Ez azt jelenti, hogy szellemiségében egységes intézményrendszert szeretnénk kialakítani. Az óvodai nevelés ugyanaz lesz, mint a többi óvodában, azt szeretnénk, ha az iskolához hasonlóan lelkületében lenne más az intézményünk” – hangsúlyozta Szücs Gábor, a Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola igazgatója.

Ságiné Bálint Tünde, a Csodavár Evangélikus Óvoda leendő vezetője az óvodai élettel kapcsolatban mondta el a legfontosabb információkat. Hangsúlyozta: a pedagógiai munka az eddig megszokottak szerint működik tovább

szeptembertől is, kiegészítve a vallási szemlélettel. „Továbbra is szeretnénk bevonni a családokat az óvodai életbe, közös családi délutánokkal, ünnepekkel. Szeretnénk megtartani az óvoda arculatát és kihasználni a természet adta lehetőségeket, a fenyves közelségét. Emellett – bár a német nemzetiségi csoport másik óvodában működik tovább – mi is szeretnénk játékos angol és német nyelvű foglalkozásokat tartani a gyermekeknek” – emelte ki a leendő óvodavezető.

■ PINTÉR-PAPP ESZTER

Forrás: Pápa és Vidéke



## Országos táborok helyett helyi rendezvények

Idén nem lesznek országos szervezésű nyári táborok – tudatta közös közleményben a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermek- és Ifjúsági Bizottsága, illetve Országos Irodájának Gyülekezeti és Missziói Osztálya április utolsó napjaiban. A döntést azzal indokolták, hogy a táborok lebonyolítása szempontjából a következő hónapokat még bizonytalanoknak és kockázatosnak látják. Mint írták, „a programok meghirdetésével sem a családokban, sem a segítőkben és munkatársainkban nem szeretnénk ha-

mis biztonságérzetet kelteni, illetve őket veszélynek kitenni”.

A közlemény aláírói – Grendorf-Balogh Melinda bizottsági elnök és Németh Zoltán osztályvezető – alternatívaként a helyi szervezésű, főként „napközis” jellegű táborok megrendezését ajánlják. Ezek megvalósításához a május 10-i postára adási határidővel meghirdetett gyermek- és ifjúsági pályázat keretében támogatást is adnak a pályázó közösségeknek. Emellett segítségképpen egy, az elmaradt Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági ta-

lálkozó mottójához („Nem a félelem lelkét kaptuk”) illeszkedő, szabadon felhasználható tábor tematikát is kidolgoztak.

A bejelentésben egyidejűleg azt is rögzítették, hogy a május végére tervezett országos evangélikus hittanverseny eredményhirdetését és az országos evangélikus gyermeknapot is elhalasztják, és várhatóan kora ősszel – szeptember végén, október elején – tartják meg az alkalmat.

Forrás: MEE OI Gyülekezeti és Missziói Osztály

# Óvoda-előkészületek Kecskeméten

Nyolc évvel ezelőtt a bács-kiskuni megyeszékhelyen már felmerült egy óvoda evangélikus egyházi átvételének lehetősége, de akkor menet közben megszakadtak a tárgyalások, és nem valósult meg a gyülekezet terve. Idén azonban a Magyarországi Evangélikus Egyház és az állam közötti megállapodásnak köszönhetően – várhatóan Barackvirág néven – szeptember 1-jén háromcsoportos, hetvenöt férőhelyes óvoda kezd meg működését a híros városban, az úgynevezett Homokbánya területen.



KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

A százhuszezres lélekszámú Kecskeméten a katolikus egyháztagok körülbelül ötvenezren, a reformátusok pedig mintegy tizenöt-húszezren vannak. Az evangélikus gyülekezethez ennél jóval kevesebben tartoznak – körülbelül ötszáz családról tudnak –, ugyanakkor évente ötven-hetven keresztelőt is tartanak a templomban.

„Úgy tudunk megmaradni, ha a gyerekek felé is nyitunk” – fogalmaz Kis János igazgató lelkész az *Evangélikus Nevelés* Facebook-oldalán nyilvánosságra hozott videóban annak kapcsán, hogy az egyházközség jövője szempontjából milyen lehetőséget jelent egy evangélikus óvoda. Ezért például az intézmény épületében egyúttal közösségi teret is szeretnének

kialakítani, hogy a volt szovjet laktanyák helyén kiépülő, dinamikus fejlődő városrész lakóit minél jobban el tudják érni.

Azt az óvoda szakmai programjának kialakításáért felelős – az Evangélikus Pedagógiai Intézet pedagógiai szakértőivel együtt munkálkodó – óvodapedagógus is kiemeli, hogy a szülőket is szeretné aktívan bevonni az intézmény életébe. Oldal Henriett a keresztény értékek átadása és a családi közösség kialakítása mellett a hagyományok átörökítését is szorgalmazza. (Ő maga harmincéves néptáncosmultról a háta mögött az elmúlt években az *Így tedd rá! programmal* járta a helyi óvodákat.) „Azt szeretném, hogy a szeretet határozza meg a mindennapjainkat” – mondja a legfontosabb célról.

A Magyarországi Evangélikus Egyház az elkövetkező években az állammal kötött megállapodása értelmében hat új óvodát épít és nyolc meglévő óvodát bővíti. „A megállapodás megkötése előtt részletesen tanulmányoztuk azokat a helyszíneket, ahol reális esélye lehet annak, hogy óvodát hozzon létre az evangélikus egyház – mondta el Varga Márta, egyházunk országos irodája nevelési és oktatási osztályának vezetője. – Mivel korábban volt már egy óvodaátvételi kezdeményezés a gyülekezet részéről, számunkra természetesnek tűnt, hogy Kecskemét mint óvodaalapítási helyszín bekerüljön az állami megállapodásba.”

Az óvoda alapításával kapcsolatban az egyház és az önkormányzat március végére egyezett meg a részletekről. Ennek értelmében a Karc utca 2. szám alatti ingatlanban alakítják ki a háromcsoportos, önálló udvarral rendelkező óvodát. Az óvoda falai tehát állnak, de a belső kialakítása ezután kezdődik majd meg.

■ VITÁLIS JUDIT

Forrás: *Evangélikus.hu*

## Nem ballagtak, de vizsgáznak



KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

A magyar nyelv és irodalom írásbelivel kezdődött május 3-án egyházunk tizenhat középfokú oktatási intézményében is a 2020–2021-es tanév tavaszi érettségi-időszaka. A vizsgázó végzősökről és a feladatok értékeléséről, értelmezéséről szóló híradásokban sok szó esik a koronavírus-járványról. Természetes, hogy így van, mert ők azok a diákok, akiknek felkészülési idejét – az elmúlt majd másfél évet – jelentősen átalakította a pandémia. A digitális oktatás során önálló, felelős döntéseket kívánó helyzetekkel találkoztak, érettségükön jóval hamarabb kellett tetteiken keresztül számot adniuk, mint ahogyan a vizsganapokra sor kerül.

A szokásos vizsgadrukkot fokozta, hogy a tanév utolsó heteiben vált csak ismertté, hogyan rendezik meg az idei érettségit. A pedagógusok a tantárgyi felkészítés mellett, a tudásanyag átadásán túl, igyekeztek oldani a szorongást, megpróbálták oszlatni a bizonytalantól való félelmet.

Az idén a diákevek lezárásának katarziséra, a ballagásra nem kerülhetett sor. A személyes találkozás elmaradását, az iskolai közösségek és az ünneplő családtagok, barátok fájó hiányát a legtöbb evangélikus középiskolában főként videóüzenetekkel igyekeztek pótolni.

Az érettségi első napjaiban aztán a vizsganapokat kezdő elcsendesedések és áldások, a vizsgázók sikeres teljesítményéért érzett izgalom és az őket támogató gondolatok és imádságok azt a közösséget erősítették, amelyből a fiataloknak sem a ballagással, sem az érettségi vizsgákkal nem kell kilépniük középiskolás diákeveik végeztével.

■ BUJDOSÓ ERIKA

*Evangélikus Pedagógiai Intézet*

# Isten megbocsátását közvetítve

## Börtönlelkészek jubileumi konferenciája

**Húszéves a Börtönlelkézi Szolgálat címmel online formában rendezték meg április 29-én azt az ünnepi konferenciát, amely címében hordozta az apropóját. A tanácskozáson három evangélikus lelkész munkáját is elismerték.**



KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Állami részről indult a kezdeményezés 2000-ben arra, hogy az addig az egyházak és felekezetek által önkéntes formában gyakorolt tevékenység a Büntetés-végrehajtási Szervezetbe integrált formában működhessen. Az akkor történelmi egyházaknak nevezett közösségek kaptak meghívást a magyarországi büntetés-végrehajtási intézetekben létesített lelkézi státuszok betöltésére.

A jubileumi konferencia tavaly szeptemberre meghirdetett, személyes találkozással járó megrendezését ugyan felülírta a pandémia, de a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (BVOP) fontosnak tartotta, hogy online formában mégis megtörténjen. Így találtak rá új időpontot húsvét és pünkösd között.

Ennek szimbolikus voltára külön is felhívta a figyelmet a konferencia vezető elnöke, Kovács Mihály bv. [büntetés-végrehajtási – a szerk.] ezredes, a BVOP Fogvatartási Ügyek Szolgálatának vezetője. Jézus szavaira – „fogoly voltam, és eljöttetek hozzám” (Mt 25,36; Károli-fordítás) – utalva elmondta, hogy a Büntetés-végrehajtási Szervezet olyan kiemelt partnerként tekint a Börtönlelkézi Szolgálatra, amely irányt mutat, értéket fejleszt, és nevel, ezzel pedig játékosan ha-

tást gyakorol a fogvatartottak társadalomba való visszailleszkedésére.

Az állam és az egyházak közötti együttműködés a közjó érdekében történik – emelte ki dr. Németh Emma szociális testvér is. A Miniszterelnökség egyházi kapcsolattartásért felelős miniszteri biztosa a börtönlelkészeknek az emberi méltóság iránti elkötelezettségére hívta fel a figyelmet. Mint mondta, a börtönlelkész Isten megbocsátását közvetítve Isten és ember kapcsolatának helyreállítását segíti.

Hasonló gondolatot fogalmazott meg dr. Veres András püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke is. A börtönlelkészek Isten mindenki felé áradó irgalmas szeretetének „gyengéd” hirdetésével segítik a fogvatartottakat eljutni a bűn felismerésére és megvallására.

Mivel a keresztény antropológia megkülönbözteti az embert a tettetől, így „kutyából lehet szalonna” – fogalmazott a konferencián Balog Zoltán püspök. A Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkézi elnöke Martin Buber osztrák

származású zsidó vallásfilozófust idézte, aki szerint az ismert bibliai mondat úgy is fordítható, hogy „szeresd felebarátodat, mert éppen olyan, mint te”: megváltásra szorul, de megváltott lehet.

Pálnak és Szilásznak a börtönben tartott istentiszteletére (vö. ApCsel 16,25) utalt vissza előadásában dr. Fabiny Tamás, hiszen a börtönlelkészek szolgálatának nemcsak a fogvatartottak, hanem a börtönőrök is részesei lehetnek. A Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke felidézte azt is, hogy a kommunizmus évtizedeiben börtönbe zárt püspökök példái is a börtönlelkész szolgálat nehézségeiről és hitelességéről tanúskodnak.

A börtönlelkész a vigasz hangja, szerepe pedig, hogy híd legyen a büntetés-végrehajtás fegyelmező szerepe és a megtérés reménysége között – mondta Heisler András, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke. Hangsúlyozta, hogy az emberiség Szentírásban megfogalmazott története nem más, mint a bűn, a bűnvallás, a bűnbánat, a megtérés, a megbocsátás és a kiengesztelődés története, amely azt jelzi, hogy minden bűnös ember számára mindig van remény.

A katolikus börtönlelkészek koordinációs vezetője, dr. Stift Zoltán a közjó érdekében végzett tevékenységük teológiai hátterét mutatta be Sienai Szent Katalin egyházdoktor életpéldájának és tanításának alapján, a szabadságot, a türelmet és a reményt helyezve a fókuszba.

A miniszteri és országos parancsnoki elismerések kihirdetése után Schmehl János bv. vezérőrnagy, az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese megköszönte a börtönlelkészek kreatív szolgálatát, állandó jelenlétét, olykor kudaroktól sem mentes fáradságos munkáját, rámutatva: tevékenységük hozzásegíti a fogvatartottakat az emberi fejlődéshez, a jó útra téréshez.

■ ERDÉLYI CSABA

Forrás: [Evangélikus.hu](http://Evangélikus.hu)

Egyházunk börtönlelkészei közül ketten, Aklan Béla (Eger) és Jánosa Attila (Győr) a kezdetek óta tagjai a szolgálatnak, ezért belügyminiszteri elismerő oklevelet kaptak. Erdélyi Csaba egyházi koordinátort, a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének elnökét pedig a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka jutalmazta.

# Mindennapi felelősség a teremtetés iránt

## *Lelkészkadémiái kurzus Révfülpön*

**A témához illő környezetben, a teremtett világhoz közelebb lépve, személyes jelenléttel tarthatták meg egyházunk Lelkészkadémiájának kurzusát április 25–28. között Révfülpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. „A szombat van az emberért” – Teremtésvédelmi alapok című képzésről az egyik résztvevő személyes hangvételű, reflexiókban is bővelkedő beszámolóját olvashatják. (A szerk.)**

Őszintén megvallva elsőre nem nagyon vonzott a Lelkészkadémia témája, az ökoteológia. Fontosnak tartom a természet alapkérdéseit, de környezetvédelem címén elég sok olyan jelenséggel találkozom már, amelyek inkább riasztottak. Sajnos ez nagyon is megterhelt fogalom lett mára. Nem szeretem a mozgalmárkodást, a büntudatkeltést, a politikai állásfoglalásokat vagy éppen a túlegyszerűsített megoldási kísérleteket. Annak, hogy mégis igent mondtam a szervezőknek, prózai okai voltak: szeretem a Balaton közelségét, jó volt végre emberi arcokat látnom a kép-ernyő helyett, és ráadásul rájöttem, hogy diákjaimmal így se, úgy se találkozhatték...

Tizenhárman fogadtuk el a meghívást erre az alkalomra, ahol feltehattünk a teremtett világgal és benne az emberrel kapcsolatos kérdéseinket. Hogyan tekintsünk önmagunkra: csak mint a teremtés szerves részére, vagy mint akinek különleges helyzete van a világban? Mit jelent az, hogy az első teremtéstörténetben elhangzik az „uralkodjatok” parancs? Mennyiben más ez, mint a második történet „művelje és őrizze” kifejezése? Mire terjed ki az emberiség felelőssége? Van-e olyan lény az emberen kívül, amely képes gyönyörködni a világ szépségében? Elméleti kérdések, amelyeknek messzire vezető következményei vannak.

Az első két nap ezeknek a boncolgatásával telt: a természet és az ember kapcsolatának kérdéseit jártuk körbe filozófiai és teológiai alapon Szűcs Kingának, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Vallás- és Társadalomtudományi Tanszéke tanársegédének és Béres Tamás professzornak, a Rendszeres Teológiai Tanszék vezetőjének segítségével.

Volt néhány fontos felismerés, amely engem személy szerint felszabadított. Elő-

ször is: nem kell aktivistává lenni. Városban élőként természetes, hogy rá vagyok utalva a boltokra, illúzió azt hinni, hogy függetleníthetem magamat a világtól, amelyben élek. Ez nem vesz el semmit a felelőssé-  
gemből, de megadja annak kereteit.

Örülök, hogy a háromnapos kurzus célja nem a „klímaszorongás” felkelté-

hallani, akik a Föld iránti felelősségüket letudják a gyermektelenséggel, és meg se kísérik saját „ökológiai lábnyomukat” csökkenteni.) Jó volt megerősödni abban a tudatban, hogy szükség lesz a jövőben is emberekre, akik rá tudnak csodálkozni a teremtés szépségére, és épp ezért jobban tudnak rá vigyázni.

A második nap délutánjától már kezdünk a praktikum felé fordulni. Lelkészként hogyan tudjuk ezt a szemléletet átadni másoknak: diákoknak, a középgenerációnak vagy éppen az időseknek? Az utolsó nap délelőttjén pedig már konkretizálás történt: Koltai Zsuzsa, a *Műveld és őrizd! evangélikus teremtésvédelmi program* koordinátora mutatta be egyházunk ez irányú törekvéseit. A fő cél nem külön programokat szervezni, hanem az egyház mindennapi cselekvését átítani a természet iránti felelősség gondolatával.

Természetesen a három nap nem csak üldögéléssel és előadásokkal telt. A napok kezdetén és végén Joób Máté,



KÉPŐNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: PIXABAY / PEXELS.COM

se volt: nem azért voltunk együtt, hogy minél inkább érezzük saját bűnösségünket és tehetetlenségünket a környezet-szennyezés kapcsán. Régi tapasztalat, hogy a frusztrált szégyen érzése nem segít a felelős cselekvésben, sőt éppen azt akadályozza meg, amit el akar érni: „lefagyasztja” az embert. Épp ezért volt fontos a legmélyebb kérdésekről is nyugodtan, vádaskodás és önvád nélkül, derűvel beszélgetni.

Gyakran dühít, hogy a Föld túlnépesedésére többeknek egy válasza van: „Nem vállalom gyermeket!” Mintha ez önmagában megoldás lenne, és az én fiaim léte eleve a környezet elleni bűn lenne. (Még kínosabb ezt a vádat olyanoktól

az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológia Tanszékének adjunktusa, a program szervezője vezetett imádságokat, az utolsó nap reggelén pedig úrvacsorás istentiszteletet. És hát ne felejtjük el a Balaton-parti sétákat, a kirándulást, az esti borozgatásokat, a korszályokon átívelő beszélgetéseket se.

Naivitás lenne azt hinni, hogy három nap után minden megváltozik. De ha csak egy nejlontáskával kevesebbet veszünk, ha időben lekapcsoljuk a lámpát, és ami legfontosabb: csak egyszer is rácsodálkozunk a teremtetés szépségére, már előreléptünk egyet.

■ HEGEDŰS ATTILA

Forrás: [Evangélikus.hu](http://Evangélikus.hu)

Gyűjtemény

esősz szerkesztőségé ostromozik fűjdelm  
rokban. Édesapádat valamennyien tiszteljük  
és szeretjük.  
Vallási szerkesztőség

budapest/tel  
dt31  
fabinyi blanca  
ifjusaag u 5  
(7624)peecs  
9 honapos kislana  
apukaaja

**TÁVIRAT**

KAALDI ZOLTAAN  
DI SKAUTCA 6 PECCS =

DEREEMEL EERTESUELTEM AZ EREDMEYHOEL SZERETTEL  
EES JOHMEENYSEGGOEL KOESZOENTELEK = DARVAS +

Magyar Posta

**TÁVIRAT**

011403

KAALDI ZOLTAAN  
EVANGELIUSI SZOLGALOM  
D. HARTENI TRIPLOW  
BUDAPEST

Magyar Posta

**EVANGÉLIKUS EGYHÁZ**  
Budapest  
Üllői ÚT 24.  
1085

Magyar Posta

eladó neve, címe  
FABINY TAMÁS  
1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet FASOR 24

EVANGELIKUS TESTVEEREK STOP  
EMLEEKEZZUENK HAALAASAN A SOK  
TAAVIRATRA AMIT KAPTUNK EES KUELDTUENK STOP  
EELJUENK A KOMMUNIKACIOO MAI ESZKOEZEIVEL STOP  
TARTSUK SZAAMON EGYMAAST STOP  
EROES VAAR A MI ISTENUENK STOP  
FABINY TAMAAS ELNOEK PUESPOEK

ves Tamás  
spíki beiktatáshoz boldogan  
ratulálunk Isten áldásá kerjük  
életedre munkára családra

Baráti szeretettel  
Levente Péter Dibrentey Tidikó  
Dorka és Dénes

szatásod alkalmából fogadd őszinte  
jókívánságainkat!  
Isten áldja meg és tegye áldásá felelős  
teljes szolgálatodat életedet!  
1 Máz 12,2 ,, Megáldalak és áldás  
Orosházi Egyházközség nevében,  
Rábar János esperes, Nagy Erv  
lelkészek,  
vezetőség és a hivatal munkat

**Diszta**

Tisztelt Püspök Úr  
Beiktatása alkalmából Iste  
kívánják öne az  
Evangelikus Országos Könyvtár  
munkatársai

ztelési igédei...  
njuk Neked, szeretteidnek es  
sz egyházunknak, Isten áldását.  
Csögle, a gyülekezet, ahol kereszteltek  
helyettes lelkése Rostáné Piri Magda  
és a bobai gyülekezet.

**TÁVIRAT**

121010

BUDAPEST 4205 36 4 0940 =

KAALDI ZOLTAAN  
PUESPOEK URNAK  
PUSKINU 12  
BUDAPEST =

Magyar Posta

MAAS 1015/03

NAGYON SIERETTEM VOLNA BEIKTATAASODON REESZT VENNI MIVEL  
GYENGEELKEDEESEM SZORAAHOZ KOET FOGADD IGY SZIVBEELI JO KI-  
VAANATIMAT EES OESZINTE BARAATI KOESZOENTEEMET ISTEN VEZEE-  
RELJEN UJ TISZTEUBEN -  
BERESZTOCZY MIKLOS A KATOLIKUS BECKEBIZOTTSAG

**TÁVIRAT**

24801

45 6 0215

Magyar Posta

Magyar Posta



Fabiny Tamás püspök  
Északi Evangélikus Egyházkerület

## Távirat stop

Április végével a Magyar Posta megszüntette egy százhetvennégy éves szolgáltatását: nem továbbít többé táviratot. Az e-mailek és sms-ek nemzedéke már szinte nem is tudja, mit jelentett a kommunikációnak ez a formája. Hagyományosan el kellett ballagni a postára, és ott lehetett feladni a sürgönyt, ahogy apám és nagyapám hívta. Idővel telefonon is be lehetett diktálni, ha jól emlékszem, a 192-es hívószámon. Régen még a „stop” szócskával kellett az egyes mondatrészeket elválasztani egymástól, ékezetet pedig nem ismert a gép, így az ilyen magánhangzókat duplikálták, az ü és ö betűt pedig ue-vel és oe-vel jelölték.

Az utolsó napok egyikén nosztalgiából magam is feladtam még egy táviratot egyháznak (a túlsó oldalon olvasható). Sürgönynek azért nem nevezném, mert a kézbesítése másfél napig tartott... Régen ezért panaszt tettek volna a postameszternél! Ám így legalább időt nyertem, hogy végiggondoljam: egy lassan letűnt világban mi is jut eszembe a táviratról.

Királyhegyi Párlól, a pesti humor legendás alakjáról terjedt el, hogy ő az ötvenes évek elején a következő táviratot küldte: „Jozsif Visszarionovics Sztálin, Kreml, Moszkva. „A rendszer nem vált be stop Tessék abba hagyni stop Királyhegyi stop.”

Később a legtöbb szocialista ország által politikai okból bojkottált 1984-es Los Angeles-i olimpiát megelőzően meséltük egymásnak a táviratváltással kapcsolatos viccet: „Távirat ment Budapestről Moszkvába: »Mehetnek a magyar sportolók az olimpiára? Stop.« Válasz: »Természetesen mehetnek. Stop. Gáz stop. Kőolaj stop.«”

Ami viszont nem vicc, hanem megtörtént eset: édesapám miskolci lelkészkedése idején egy keletnémet család járt nálunk. Az egyik gyereket megharapta a szomszéd kutyája. Mivel már éppen indultak haza, utólag kellett kideríteni, hogy volt-e az ebnek oltása. Apám a barátai megnyugtására németül ezt a táviratot küldte nekik: „A kutya nem volt veszett.” Állítólag a Stasi [a hajdani Német Demokratikus Köztársaság Állambiztonsági Minisztériuma – a szerk.] heteken át a család nyakára járt, mi lehetett ez a rejtjeles üzenet...

Magam most persze az egyházi dokumentumokat gyűjtöm csokorba. Kapi Béla dunántúli püspök *Lámpás az oltár zsámolyán* című önéletrajzában IV. Károly király 1916-os koronázása kapcsán ezt írja: „Néhány nappal a koronázás előtt érkezett távirati meghívás és annak közlése, hogy a koronázótemplomban hol van számomra hely fenntartva. Kimentettem magamat.”

Számos olyan táviratot őrzök, amelyet szentelésemre, iktatásomra, születésnapomra, esetleg valamelyik családtagom halálára kaptam. Ezek nagyobb borítékban érkezett dísztáviratok voltak. A hagyományos sürgönyök apróra összehajtván érkeztek – és gyakran nem kevés riadalommal jártak együtt, hiszen rossz hírt hozhattak. Nem lehetett túl bizalomkeltő egy ilyen távirat: „Hivatalomba [sic!] kedden délben jelenjék meg. Káldy püspök.”

Az áldott emlékezetű Túróczy Zoltán püspököt távirati úton az Állami Egyházügyi Hivatalba rendelték. Grnák Károly miniszteri biztos 1957. december 16-án a következő sürgönyt küldte Győrbe: „Püspök Úr, kérem, folyó hó 17-én hivatalomban keressen fel. Kocsit reggelre küldök.” Az udvariasság álságos volt: nem egészen két héttel korábban fosztották meg püspöki hivatalától.

1946. március 1-jén egészen más tartalmú távirat érkezett Túróczyról Radvánszky Albert egyetemes felügyelőhöz a nyíregyházi püspöki hivatalból: „Püspök urat ma szabadlábba helyezték.” Egyetlen mondat, benne egyházunk története.

Ugyancsak Radvánszky felügyelőhöz kapcsolódik az az 1948-as távirat, amelyről Kapi püspök számol be önéletrajzában. Augusztusban egy sürgöny fontos budapesti tanácskozásra hívta. Ott tudta meg, hogy az egyetemes felügyelőt az előző nap az államrendőrségre idézték, és azóta sem tért vissza. Ez is történelem.

A hatalom által később lemondott Radvánszkyt Reök Iván váltotta az egyetemes felügyelői tisztségben. A jegyzőkönyvek vele kapcsolatban is megőriztek egy távirathoz kötődő jellemző epizódot 1952. február 7-ről: „Dr. Reök Iván egyetemes felügyelő, zsinati világi elnök javaslatára óriási lelkesedéssel elhatározta a zsinat, hogy a következő üdvözlő táviratot küldi Rákosi Mátyás miniszterelnök-helyettesnek: Hálás tisztelettel és forró szeretettel köszöntjük Önben azt az államférfiút, akinek megértő bölcsessége lehetővé tette a Magyar Népköztársaság kormánya és az evangélikus egyház egyezményét, melynek alapján békés fejlődésben szolgálhatjuk magyar népünket. [...] Szívvel kívánjuk, hogy Miniszterelnök-helyettes Úr nagyvonalú és bölcs államvezetése egyre tovább vigye népünket békés, alkotó munkával a felvirágzás útján.”

Ha ilyet olvasok, úgy érzem, nem is olyan nagy baj, hogy megszűnt a távirat. A sok szép személyes üzenet viszont nagyon fog hiányozni. ■

# Élik az evangélikus életet

## *György Ferenc a testnevelés és az egészséges lélek kapcsolatáról*

**Sorozatunkban a Magyarországi Evangélikus Egyház intézményeiben szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg indíttatásukról, munkájukról, céljairól. György Ferencsel, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium testnevelés szakos tanárával, a bonyhádi gyülekezet felügyelőjével arról is beszélgettünk, miként formálódott a csaknem harminc évvel ezelőtt egyházi fenntartásba visszakerült intézmény evangélikus szellemisége.**

– 1992-től, a fenntartóváltástól kezdve oktat az intézményben. Az iskolához mégsem csak ezen a szalon, hanem fiatalkorától kötődik.

– Ebben a gimnáziumban cseperedtem fel, itt érettségiztem. Olyan alma materem volt, ahova nagy örömmel jöttem vissza. A fenntartóváltás időszakában az akkori országos felügyelő, Frenkl Róbert – akit a Testnevelési Egyetemen ismertem meg mint kedves tanáromat – jött el Bonyhádra, és beszélgetett a tanárokkal az egyházi iskoláról. Elmondta, hogy az intézményben az egyház a szakmai munkát fenntartja, és ez kiegészül majd az „egyházi gondolkodással”, amely hozzájárul a munkavégzéshez. Ez így is lett. Az átmenet látványos volt: megújult az épületünk, könnyebben lehetett pluszfoglalkozásokat tartani, közelebb kerültünk a diákjainkhoz. Bár iskolalelkészünk akkor még nem volt, de ifj. Cserháti Sándor és Ócsai Zoltán, a közeli gyülekezetek lelkészei bejártak az iskolába, és olyan foglalkozásokat tartottak – gitároztak, énekeltek –, amik a gyermekeknek és a pedagógusoknak is örömet szereztek. A lelkeség terén az első iskolalelkészünk, Hegedűs Attila is nagy hatást gyakorolt az intézmény formálódására. Ez nagyon jó indítás volt, ők a személyiségükkel elhintették azt a magot, ami által mi, hívő pedagógusok is képviselni tudtuk a keresztény szellemiséget.

– Közel harminc év tapasztalata alapján miként látja, hogyan mutatkozik meg az iskola evangélikus szellemisége?

– Ez az intézmény mindig is nagy családként működött. Az egyházi léttel megszűnt a korábbi kötöttség, közelebb kerültek egymáshoz az emberek, a lelki-

ség a mindennapjaink részévé vált. Amikor evangélikussá vált az iskolánk, akkor még alig voltak egyházi oktatási intézményeink, így számos, mára bevált modellt magunknak kellett kifejlesztenünk. Megalapítottuk az evangélikus gimnáziumok országos találkozóját [EGOT], valamint a Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozó is innen indult, az első találkozóra Váralján került sor. Mindebbe bevontuk a fiatalokat. A Mevisz [Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség] Bárka táboraiba fiatalokat hívtunk, hogy legyenek a mozgásszerűlt testvérek segítői. Ezek a programok, valamint ez a szemlélet csendesen, de az életünk részévé vált, és egyszer csak azt vettük észre, hogy éljük az evangélikus életet. Ennek hatása, hogy a reggeli áhítatainkat nem kötelező alkalomként, hanem mint közösségünk összekötő eseményeként éljük meg. Ilyenkor a nagy tornacsarnokunkban hétszáz ember együtt imádkozik Istenhez.

– A testnevelő tanári hivatásban megjelenik a test és a lélek harmóniája...

– Pál apostol a test gyöttréséről is beszél. Igaz, hogy ő nem bajnokokra hivatkozik, de nálunk ők is sokan vannak: nemzetközileg elismert atléták, országos bajnokok. Kollégáimmal együtt megadjuk a helyét a kihívásnak, vagyis a test valódi edzésének, de a lélek építésére is figyelünk. Az egyensúly megtartására próbáljuk megtanítani a tanítványainkat: váljanak képessé arra, hogy küzdjenek, de ne terheljék túl magukat, valamint a szellemi feszültséget építően tudják levelezni. Valljuk, hogy a testnevelés nem cél, hanem eszköz az egészséges személyiség kifejlődéséhez.



FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Római katolikusként nevelkedett, mégis a bonyhádi evangélikus gyülekezet tagja, sőt felügyelője. Mit jelent az ön számára evangélikusnak lenni?

– A római katolikus bukovinai székely népcsoportból származom. Mi úgy kerültünk Bonyhádra, hogy az itteni német ajkú evangélikusokat nagy részben kitelepítették. Amikor az evangélikus gimnáziumban megismerkedtem az evangélikussággal, és megértettem a lényegét, akkor rájöttem: ez az a felekezet, ahol közösséget élhetek meg. Korábbi lelkészünk, Krähling Dániel [nyugalmazott esperes – a szerk.], mint egy nagypapa vezetett az élet kérdései között. Aradi András esperes a végtelen nagy szeretetével, türelmével kísér a mindennapjaimban. Megmutatja, hogy nem kell túlbonyolítani az életet, sokkal jobb mosolyt adni, szeretni a másikat. Meghatározók számomra a gyülekezetből a családok – mint például az Andorka, a Jenei vagy a Somogyvári család –, akik már a jelenlétükkel is mintát adnak a keresztény családi életre. Itt mi segítjük egymást, odafigyelünk a másokra, és nyitott ajtóval várjuk az Isten szeretetére nyitott embereket.

■ G. Á.



# Ki gyógyul meg, és ki nem?

(Apcsel 14,8–18)

**Nagyon sokat foglalkoztat mostanában a hit és a gyógyulás kérdése.** Ennek egyik nyilvánvaló oka a körülöttünk, közöttünk zajló pandémiás dráma. Sokszor csak kérdések vannak, és tépelődés van, gyötrődés, fájdalom és a „miért pont ő?” típusú kérdő mondatok. Mert bármennyire is mindennapos része a lelkeszi hivatásnak a találkozás a betegséggel, halállal, megszokni nem lehet, nem szabad. Főleg, ha közelben van, közelben zajlik, közletről érint. Ha telibe talál.

A másik érintkezési pont a témával a Lutheránus Világszövetségtől kapott ötéves megbízásom, amely az evangélikus és a pünkösdi világegyház között zajló párbeszéddel kapcsolatos. A dialógusbizottság tagjaként 2019 szeptemberében az afrikai Madagaszkár szigetére utazhattam, ahol a témánk a gyógyulás és a hit kapcsolata volt. Szinte nincs olyan hét, hogy eszembe ne jutna mindaz, amit ott megtapasztaltam. Lk 4,18–19 alapján gondoltuk végig, mit is jelent a jelenben – akkor még a világiárvány előtt – a gyógyulás az egyházban, gyógyítás az ima erejével, csodák és démonok szerepe a pünkösdi, illetve az evangélikus teológiában.

Lukácsnál a názáreti zsinagógában Jézus maga olvassa fel az ézsaiási ígéretet, amelyet saját magára vonatkoztat: „Az Úrnak Lelke van énrajtam, mert felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek; azért küldött el, hogy a szabadulást hirdessem a foglyoknak, és a vakoknak szemük megnyílását; hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat, és hirdessem az Úr kedves esztendejét.” Felkavaró téma a személyes történetektől kezdve a csodálatos gyógyulásokig és az ígéretig, hogy Jézusban megtörténhet a csoda, hiszen ha Jézus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz, akkor miért ne tehetne csodát ma is? Miért ne lehetne reménykedni abban, hogy egy súlyos beteget is képes meggyógyítani a teremtő és mindenható Isten, aki képes nemcsak a gyógyításra, de az új életre is, a feltámadás csodájára is?

Jézus feltámasztja a naini ifjút, „egy özvegyasszony egyetlen fiát”. Azt mondja: „Ne sírj!”, majd odalép, és megérinti a koporsót. „Akkik vitték, megálltak, ő pedig így szólt: Ifjú, neked mondom, kelj fel! Erre felült a halott, és elkezdett beszélni; Jézus pedig átadta az anyjának.” Drámai történet, melynek vége is nagyon lényeges üzenettel bír: „...dicsőítették az Istent, és ezt mondták: Nagy próféta támadt közöttünk, és meglátogatta Isten az ő népét. Ez a hír elterjedt róla egész Júdeában és az egész környéken.” (Lk 7,11–17)

**Az egyik legmegindítóbb örömhír, hogy Isten meglátogatta a népét ma is, ahogyan egykoron tette: Jézusban.** Apostolai által és miáltalunk is megtörténhet az új élet csodájának meghirdetése, az újrakezdés és a gyógyulás átélése – sokféle értelemben persze. Pál lisztrai gyógyítása szép példája ennek. A sánta lábú ember hallgatta Pál beszédét, aki rátekintett, és látta, hogy van

hite ahhoz, hogy meggyógyuljon. „Ezért hangosan így szólt hozzá: Állj a lábadra egyenesen! Ekkor az talpra ugrott, és járt.”

Sokféle kérdés fogalmazódhat meg bennünk a jelenünket megfigyelve. Ha ma is a hiten múlik a gyógyulás, akkor hogyan lehet, hogy annyi komoly hívő ember van körülöttünk, aki mégse gyógyul meg? Ha az imádságnak gyógyító ereje van, akkor miért nem találkozunk gyakrabban azzal, hogy emberek éppen a mi imádságunk hatására gyógyulnak meg? Vagy ezt ki se mondhatjuk? Vagy nem jól imádkozunk? Vagy nincs elég hitünk? Vagy rosszul értjük az Írásokat? Vagy rosszul értjük a csodát? Vagy nem is gondoljuk komolyan, amikor a zárókönyörgésekben konkrét emberek, konkrét gyógyulásáért imádkozunk, hogy tudniillik ők valóban meg fognak gyógyulni ettől?



JAN VERHAS: A NAINI ÖZVEGYASSZONY FIÁNAK FELTÁMASZTÁSA (1860)

Tudom, hitünk alapjait provokáló kérdések ezek, melyeket jómagam is megkapok nap mint nap. Szenvedőktől, gyászolóktól, kórházban, egyetemen, gyülekezetben és a játszótéren, családban.

**Sokak könyörgése ma: Uram, hol vagy?** Hol gyógyítasz? Gyógyítasz? Hol keressetek? És érezzük, hogy ez hitkérdés. Provokál bennünket, akik oly korban élünk, amikor bizonyítékra vágyik mindenki, nem pedig ígéretre. A hit hegyeket képes megmozgatni, valljuk. Mégsem gonolkodhatunk automatizmusokban, mint ahogyan az evangéliumokban sem gyógyul meg mindenki. Nagyon sok a titok, de Isten Jézusban a gyógyulás, helyreállítás Isteneként is bemutatkozott, és – ahogyan Pilinszky János fogalmaz tökéletes pontossággal – „a többi kegyelem”.

■ GÁNC S TAMÁS

# Egyházak a párt ökle alatt

*Beszélgetés Kertész Botond történésszel*

**Hetven éve, 1951. május 19-én hirdették ki azt a törvényt, amely létrehozta a pártállam fontos támaszát képező Állami Egyházügyi Hivatalt. A közel négy évtizeden keresztül – 1951-től 1989-ig – működő intézmény fő ideológiai célja az egyház szolgálatának visszaszorítása, ellehetetlenítése volt. A hivatal tevékenységét dr. Kertész Botond történésszel, az Evangélikus Országos Múzeum tudományos főmunkatársával tekintettük át.**

– Milyen politikai körülmények között hozták létre az Állami Egyházügyi Hivatalt [ÁEH]?

– Az ÁEH előtt a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium látta el az egyházakkal való kapcsolattartás feladatát. Ez azért volt indokolt, mert akkor még az oktatás jelentős része egyházi fenntartásban működött. A szocialista rendszer elképesztő képmutatását jelzi, hogy 1945–1948 között jogilag ugyan megvalósult az egyház és az állam szétválasztása, valójában azonban az állam addig soha nem látott mértékben szólt bele az egyházak működésébe. Ez, illetve az addigra az állam által a felekezetekkel megkötött egyezmények indokolták, hogy létrehozzanak egy intézményt, amely „hivatalosan” ezeknek az egyezményeknek a betartását volt hivatva ellenőrizni, valamint a végrehajtásukról intézkedni. Valójában az állam az ellenségének tekintette a „vallásos ideológiát”: a kommunisták megítélése szerint az egyház mint „klerikális reakció” a népi demokrácia ellensége, tehát fokozatosan leépítendő. Az ÁEH ennek a politikának vált a legfőbb végrehajtójává.

– 1951 áprilisában a Magyar Dolgozók Pártjának ülésén merült fel, hogy a „klerikális reakció” ellen valamit tenni kellene. Bő egy hónappal később már törvény rendelkezett az ÁEH létrehozásáról...

– Nagyon gyors folyamat volt. Az Országgyűlés elé 1951. május 15-én terjesztették be a törvényjavaslatot, ezt május 18-án hozzászólás és vita nélkül egyhangúlag elfogadta a parlament, majd május 19-én ki is hirdették. Volt egy hozzászólási tervezet, ami kiemelte volna a „klerikális reakció” káros voltát és szerepét – ezzel további indokot adva a hivatal létrehozására –, de mint látjuk, erre nem volt szükség.

– *Egyházüldözök* címmel jelentette meg 2016-ban a Nemzeti Emlékezet Bizottsága a honlapján [*Neb.hu/hu/egyhaziuldozok*] olyan személyek karrierútjait, akik különböző funkciókban – az ÁEH munkatársaiként vagy államvédelmi elhárító tisztként – végrehajtották a pártállam egyházpolitikáját. Ebből kiderül például, hogy az ÁEH első elnöke, Kossa István korábban a Szakszervezeti Tanács főtájkára, illetve miniszter is volt, eredeti foglalkozását tekintve pedig villamoskalauz. Ha azt nézzük, hogy a hivatal egyházellenes céllal jött létre, akkor nem lett volna indokolt nagyobb felkészültségű vezetőt választani?

– Kossa István valóban villamoskalauzként dolgozott, de az ÁEH későbbi elnökeihez képest művelt embernek számított: gimnáziumot végzett. Rajta kívül a hivatal elnökei közül még Olt Károlynak volt érettségije. Az ÁEH vezetői mind a rájuk bízott területhez nem értő munkás emberek – szakmájukat tekintve kőművesek, gyári munkások, villamoskalauzok – voltak. Ez egyrészt érthető, hiszen a pártállam idején minden tisztség betöltésekor a munkásmozgalmi múlt, azaz a párthoz, a rendszerhez, az ideológiához való hűség volt a mérvadó. Gyárak és minisztériumok élére is hasonló kritériumok alapján választott emberek kerültek. Ugyanakkor tény, hogy talán épp az ÁEH-tisztviselők vonatkozásában látszik leginkább a „tárgyaló felek” közötti kontraszt. Félelmetes belegondolni, hogy az ÁEH vezetőinek semmiféle ismeretük nem volt – vagy legalábbis nagyon kevés – az egyházakról. Ők álltak szemben azokkal a teológiát végzett, művelt egyházi vezetőkkel, akik egész életüket az egyház ügyére tették föl. A kalauzokból és esztorgályosokból lett ÁEH-tisztviselők azok, akik fölénk kereked-



FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

tek – természetesen úgy, hogy mögöttük volt a hatalmi apparátus.

– Az ÁEH feladata lényegében az egyházak feletti teljes körű felügyelet volt, beleértve a személyi és dologi ügyek intézését, valamint a cenzúra gyakorlását is.

– Soha olyan szoros ellenőrzésben nem volt részük az egyházaknak – se előtte, se azóta –, mint a szocializmus időszaka alatt. A felekezeteket megfosztották pénzügyi autonómiájuktól és minden olyan lehetőségtől, amellyel az anyagi forrásaikat megteremthették volna. Itt nemcsak a főleg a katolikus egyház tulajdonában lévő nagybirtokokról és – kisebb részben – a protestánsok tulajdonát képező birtokokról van szó, hanem azokról a jövedelemtermelő ingatlanokról is, amelyek az egyháztagok adományaiból származtak. A másik tényező a teljes személyi függés volt. A protestáns egyházak esetében az államnak korábban soha nem volt beleszólása az egyházi tisztségviselők választásába – a szocia-

lizmus időszakában azonban személyi kérdésekről alsóbb szinten a megyei tanácsok döntöttek, felsőbb szinten a Népköztársaság Elnöki Tanácsa határozott, a gyakorlatban pedig az ÁEH készítette elő és hajtotta végre a személyi változásokat. Így csak az állam számára megfelelő személyek kerülhettek vezető egyházi pozícióba. Velük az állam egyházpolitikájának a végrehajtása jelentősen egyszerűbb volt...

– Az Állami Egyházügyi Hivatalhoz tartoztak a püspöki megbízottak is – ők például a pásztorleveleket is cenzúrázták –, de az ÁEH tevékenysége alsóbb egyházi szintekre is kiterjedt. Kérem, mondjon az utóbbira néhány jellegzetes példát.

– Lelkészek esetében az összes útlevílkérelmet az ÁEH bírálta el. Minden olyan sajtótermék megjelentetéséhez, amely tíznél több példányban jelent meg, a megyei egyházi előadó jóváhagyására volt szükség. Ebbe a körbe beletartoztak például a meghívók is. Az építkezések és felújítások engedélyeztetése is az ÁEH-n keresztül történt. Az egyházmegyei, katolikus püspöki hivatalokban működő ÁEH-megbízottakat a népnyelv „bajszos püspököknek” nevezte. 1956 után egy ideig az evangélikus püspöki hivatalokban is jelen voltak „bajszos püspökök”, akik teljhatalommal intézkedtek.

– Érdeemes lenne összehasonlítani az ÁEH 1956 előtti és utáni tevékenységét, most mégis a megszűnés előtti időszakra, az 1980-as évekre kérdezek



FOTÓ FORRÁS: SZENTKUT.HU

A Budapest VI. kerületi Lendvay utca 28. épülete. 1952–1962 között ebben az ingatlanban kapott helyet a Sopronból a fővárosba költöztetett Evangélikus Teológiai Akadémia. A palota 1962–1989 között az Állami Egyházügyi Hivatal székhelye volt

ÁEH» – írja Köbel Szilvia, az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárának tudományos kutatója az „Oszd meg és uralkodj!” – A pártállam és az egyházak című könyvében.

– Az egyházak vezetői bizonyos fokig megszokták a rendszert, alkalmazkodtak az ÁEH elvárásaihoz. Nem arról van szó, hogy az egyházi vezetők hivatásukat el-

tyizásban”, sajátos érdekérvényesítésben. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy olyan rendszerrel működtek együtt, amely az összeomlásáig az egyház háttérbe szorításán s – ami még nagyobb baj – Krisztus ügyének az ellehetetlenítésén dolgozott. Ezeket a játszmákat leginkább a vezetők játszották le, azok, akiket nem az egyházuk, hanem az állam emelt vezető pozícióba. Közben lelkészek és gyülekezeti tagok sokasága szolgált hűséggel. Az egyházvezetők taktikájának az etikai megítélése nem történelmi kérdés – a legjobb, ha ezt az Úristenre bízunk. Ugyanakkor ki kell emelnünk, hogy maximálisan aszimmetrikus volt a viszony: minden „aduász” az állampárt kezében volt.

– Az ÁEH 1989 júniusában jogutód nélkül szűnt meg. Hol tart a kutatás a hivatal ügyében?

– A Nemzeti Emlékezet Bizottságán belül több projekt is foglalkozik az Állami Egyházügyi Hivatal történetének feltárással. Az iratok legnagyobb része megvan, feldolgozott és kutatható. A jegyzékek digitalizálása folyamatban van, tanulmányok is rendszeresen születnek a témában.

■ GALAMBOS ÁDÁM

„*Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy olyan rendszerrel működtek együtt, amely az összeomlásáig az egyház háttérbe szorításán s – ami még nagyobb baj – Krisztus ügyének az ellehetetlenítésén dolgozott.*

rá. „Érdekes, hogy a dokumentumok arra utalnak, hogy az ÁEH fennmaradásához az egyházak akkori vezetői ragaszkodtak leginkább. Álláspontjukat azzal magyarázták, hogy a »magnövekedett társadalmi bizonytalanságban az egyházak számára a stabilitás egyik biztosítóka az

áruva mindenáron kiszolgálták a pártállam érdekeit. Inkább úgy fogalmazhatunk, hogy a már meg- és – hitük szerint – kiismert Kádár-rendszer játékszabályai szerint próbálták az egyház érdekeit érvényesíteni. Az egyházi vezetők így vettek részt a Kádár-korra oly jellemző „mu-

# Egy a Lélek

„Magyarországi támogatásból mentik meg az erdélyi Tacs református templomának értékes famennyezetét” – adta hírül nemrégiben a Teleki László Alapítvány. A túlnyomórészt magyarok lakta település évek óta használaton kívül álló református templomának áprilisban leomlott a tornya, de korábban is érték már károk. A 18. században emelt, ma már rossz statikai állapotú épület felújításának költsége nem állt volna arányban építészeti értékével, ezért a református közösség tagjai fájó szívvel lemondtak a felújításáról, s új hajlékot kerestek maguknak. Az 1711-ben készült, különös kultúrtörténeti értéket képviselő, festett kazettás – növényi ornamentikával és állatalakos ábrázolásokkal díszített – mennyezet megmentése azonban korábban is a terveik között szerepelt.

S itt jön a képbe egy evangélikus „szál”: a helyi reformátusok tizenöt évvel ezelőtt megvásárolták a szász evangélikusok műemlék templomát és a parókiát, felújították, s immár az az épület a lelki otthonuk. A szász evangélikusok az elmúlt évtizedekben hagyták el a települést. Hogy hol s merre szállnak most imáik és énekeik az ég felé, nem tudjuk. De a tacs reformátusok számára a lutheránus kezek alkotta épület lett istentiszteleik helyszíne.

Ráadásul a hír által egy „felfelé” mutató jelzésre figyelhetünk fel, amely szimbolikus szépségű a Szentlélek ünnepének idején. A magyarországi Rómer Flórisz terv keretében ugyanis a famennyezetet – a szükséges fertőtlenítés, felújítás után – áthelyezik az egykori evangélikus templomba. A Lélek egy, és méltón dicsérni az Istent: ez az erdélyi hívek szívének szándéka.

Emlékezhetünk arra, hogy 2016-ban ugyanezen megyében – Beszterce-Naszódban – már megvalósult egy hasonló értékmentési program: az összeomlástól mentették meg Kiszolna szász evangélikus templomának szentélyét, amelyben Giotto di Bondone *Navicella* című elpusztult mozaikjának a hű freskómásolatát találták meg. (Eredetije a római régi Szent Péter-bazilika kincse volt, s szinte teljesen elpusztult a 17. században, így másolata különös értékkel bír...)

Az Isten-hívók közössége – az élő kövek alkotta közösség – templomokat épít a Teremtő dicsőségére évezredek óta. Ha netán ezek a kőből emelt házak omladoznak is, a hívók közössége erős, mert az ígéret beteljesedett: „...erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt a föld végső határáig.” (ApCsel 1,8)

A szász evangélikusok építette istenházában ma reformátusok imái, igehirdetéseik dicsérik a Szentháromság egy Istent. A Lélek egy, és ott van mindazok között, akik összegyűlnek Krisztus nevében. Így nem is csodálkozni való, hanem természetes gesztus, hogy megtépázott

rülékeny az emberi test és a lélek is. Éppígy egy gyülekezet, egy család, egy nép is. Isten kezében vannak, vagyunk. Tépáznak a viharok. Erősek a Lélek által lehetünk, az a zúgó szél az, amelyre várunk, vágyunk. Stabilan csak az Úristen tenyerén élve élhetjük le az életünket, járhatjuk végig az utunkat. Az ő szent keze azonban olyan biztonság, amely az összeomlás előtti utolsó pillanatban is menteni tud, és életet ad a halál sötétjén túl is.

Mennyi szem tekinthetett fel azokra a fakazettákra, mennyi ének és fohász szállhatott a mennyezetet túl a teremtő Isten felé! Ott volt és van a Lélek, és működik, nyomot hagy: a szél zúgása ma éppúgy jelenvalóság, mint az első pünkösd óráján. Nem elválaszt, hanem – mint az említett történetben – felekezeteket is összeköt, megújít életeket, áldássá tesz, megszentel, bűnöket bocsát, vigaszt nyújt, Atyaként magához ölel.



FOTÓ: KISS GÁBOR / MTI / MTVA

templomuk mennyezetét a huszonegyedik órában emberi összefogással átemelik az egyik felekezet templomából egy valamikori másikéba. Van erre szándék, lettek – egy támogató ország és szervezet által – anyagiak, hogy valamit átörökítsenek a mulandó életben az utódokra, valamit, ami szakrális, és többet jelent nekik, mint fa és festett anyag.

Fejük felett az áthelyezett famennyezet majd arra emlékeztet, hogy minden mulandó, törekeny, sérülékeny, egyedül Jézus Krisztus az, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Mulandó, törekeny és sé-

Pünkösd csodája itt van: köztünk, bennünk. Adjon nekünk az Isten pünkösd örömet és hitvalló lelkületet, éljük át frissen rácsodálkozva – a járvány éveit szenvedve – még nagyobb hálával, ahogy a Szentlélek egy közösséget teremt!

Bárcsak Urunk, ránk tekintve, örömet lelné hiteles tanúságtételünkben, s 2021-ben is érvényes lenne a Szentírás krónikásának kétezer éves tudósítása (ApCsel 1,14): „...valamennyien egy szívvel és egy lélekkel kitaróan vettek részt az imádkozásban...”

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

# Színvonalas kiadványok, megváltozott kommunikációs formák

*Beszélgetés a Luther Kiadó marketingvezetőjével*

„Jó olyan munkatársakkal dolgozni, akik inspirálnak, és akikkel közösen tehetünk Isten ügyéért” – vallja Márcz Samu, a Luther Kiadó marketingvezetője. Az új státuszt ez év január 1-jétől betöltő fiatalember félállásban a Magyarországi Evangélikus Egyház kommunikációs hálózatának kiépítésében is részt vesz. Evangélikus identitásáról és az elmúlt negyedév munkahelyi tapasztalatairól beszélgettünk.

– Úgy tudom, a Márcz család felmenői között erősen evangélikus kötődésű családtagok is voltak.

– Apai ágon sváb evangélikus családból származom. Dédapám a kaposvári gyülekezet gondnoka volt. Én tizenhárom éves koromban, a konfirmációm előtt keresztelkedtem meg. Szemerei János mostani püspök volt akkor a kaposvári lelkész. Konfirmációm után aktívan bekapcsolódtam a gyülekezeti életbe. Ahogy teltek az évek, a szüleim számára is egyre fontosabbá vált ez a közösség. Nemcsak konfirmáltak, hanem apa a férfikör alapítója lett, anya pedig presbiter.

– A Luther Kiadó marketingvezetői posztja milyen feladatköröket takar?

– Egyrészt a kiadványaink reklámozása, akciók meghirdetése, illetve könyvbemutatók, könyvvásárok szervezése a feladatom – remélem, hamarosan már személyesen is találkozhatok a vásárlóinkkal. Másrészt a kiadó online felületeire, illetve az evangélikus egyház internetes platformjaira – Facebook-oldalára, Instagram-felületére – is én töltöm fel a tartalmakat munkatársammal, Szebenszki Noémival közösen.

– A járvány átalakította a könyvvásárlási szokásokat is. Hogyan hatott ez a Luther Kiadóra?

– Egyházunk kiadójának nagyon színvonalas kiadványai vannak, amelyeket kiváló munkatársi gárda készít el. A pandémia miatt sajnos több mint egy éve nem tarthatunk könyvvásárokat, közönség előtti könyvbemutatókat. Ezért

– az Üllői úti könyvesboltunkon kívül – szinte csak a webáruházunkban tudnak olvasóink könyvet vásárolni. Az ezzel kapcsolatos tapasztalataink azonban jók. Jóval többen választják ezt a lehetőséget, mint a járvány előtt.

– Márciusban az *Evangélikus Élet* olvasói is kezükbe vehették a *Luther Kiadó Magazin* címmel megjelent ingyenes kiadványunkat. Ezt a reklámújságot közösen készítettük – marketingvezetőként segítetted a szerkesztői munkámat. Milyen visszajelzések érkeztek az újsággal kapcsolatban?

– Nagyon jók. Ez az első olyan kézbe vehető katalógus, amely a legszélesebb körben igyekszik bemutatni a Luther Kiadó termékeit. Az izléses kivitelű, színes magazinban a hagyományos könyvismertetések túl interjúk, illetve munkatársaink, illetve hírességek szubjektív ajánlói is felhívják a figyelmet a kiadványainkra. Az egyház berkeiből kilépve szerte az országban kétezer-kétszáz könyvtárba is eljuttattuk a *Luther Kiadó Magazin*t. A honlapunkon [*Lutherkiado.hu*] pedig elektronikus formában bárki átlapozhatja. Ezúton is felhívom a figyelmet a PR-újságban meghirdetett, tízszázalékos kedvezményt nyújtó akcióra, amely október 31-ig él.

– Márcz Samu nevével azonban nem csak a Luther Kiadó kapcsán találkozhatnak az evangélikus hívek...

– Egyházunk kommunikációs referensével, Zászkaliczky Anna Eszterrel közösen dolgozunk egy olyan kommunikációs hálózat kiépítésén, amelybe minden gyü-



FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

lekezeti, idővel pedig a nevelési és oktatási, valamint a diakóniai intézményeket is szeretnénk bevonni. Első rendben az a kérésünk, hogy minden egyházközség delegáljon egy kapcsolattartót, akinek időről időre elküldhetjük azokat az evangélikus identitást erősítő híreket, információkat, amelyeket megoszthatnak a gyülekezeti honlapokon, közösségi oldalakon.

– Miért van erre szükség?

– Mert az utóbbi években jelentősen átalakultak a kommunikációs szokások. Megnövekedett az internetes felületek szerepe. A gyülekezeti tagok sokszor az egyházközség Facebook-oldaláról vagy honlapjáról szerzik be a közösségüket vagy az egyházunkat érintő legfrissebb híreket. Készülnek olyan tartalmak, amelyeket ezen a felületeken meg lehet osztani.

– Például?

– Az egy százalékos kampány hirdetései vagy olyan országos, illetve egyházkerületi szintű rendezvényekkel kapcsolatos információk, amelyek az evangélikus identitástudatot erősíthetik. De itt említhetem meg a jövő évre halasztott népszámlálással összefüggő kommunikációs anyagokat is. Abban bízunk, hogy ezek az üzenetek a keresőket is megtalálják majd.

■ BODA ZSUZSA

# Ódaköltő földbirtokos, rejtőzködő akadémikus

## Berzsenyi Dániel emlékezete

**A magyar irodalom egyik megkerülhetetlen személyisége kétszáznegyvenöt évvel ezelőtt, 1776. május 7-én született a Vas megyei Hetyén, amely ma az Egyházashetye nevet viseli. Az evangélikus birtokos nemesi családból származott Berzsenyi Dánielt az elsők között választotta rendes tagjai közé a Magyar Tudós Társaság – mai nevén Magyar Tudományos Akadémia – filozófiai osztálya, azt azonban talán kevesebben tudják, hogy a költő nemcsak kiválóan gazdálkodott Somogy megyei birtokán, hanem komoly szerepet vállalt például a méhészet meghonosításában is Niklán.**

Berzsenyi Lajos, a földbirtokos édesapa 1788-ban íratta be Dániel fiát a soproni evangélikus líceumba. Az ifjú nehezen tűrte a középiskola fegyelmét – egy rövid időre ott is hagyta az intézményt, katonának állt –, 1795-ben végleg búcsút mondott az iskolapadnak, a Somogy megyei Niklára vezetett az útja, nagybátyjának birtokára. Innen ment haza, hogy megözvegyült apjának segítsen a gazdálkodásban.

### VERSEK AZ ASZTALFIÓKNAK

A huszonhárom éves fiatalember 1799-ben kötött házasságot az akkor tizenöt éves másod-unokatestvérével, Dukai Takách Zsuzsannával (1784–1848). Az ifjú pár a kemenesaljai Sömjénbe (ma Kemenessömjén) költözött a feleség családjának birtokára – vagy ahogyan akkoriban mondták, „jóságára”.

Három évvel később a közeli nemesdömölki evangélikus gyülekezet Kis Jánost hívta meg lelkészéül. Az írói vénával megáldott későbbi püspökkel Berzsenyi jó barátságba – majd keresztkomaságba – került, bár a lelkész a visszaemlékezéseiben visszahúzódo, szerény emberként jellemzi a fiatal birtokost: „Berzsenyi Dániel új házaskorában jött szép fiatal feleségével, ennek a Balaton partján fekvő szőlőjét akarván megnézni. Ámbár csaknem egy egész napot töltött velem, mégsem vetetett legkevésbé is észre, hogy benne tudomány vagy éppen lángész lakik. De ezt utóbb is, mikor őtet bővebben megismerem, mindenkor a lehetőségig el szokta rejteni.”



Berzsenyi Dániel

A Kazinczy Ferencsel is aktív levelezést folytató Kis János fedezte fel Berzsenyi költői talentumát, aki addig műveit az asztalfiókjában rejtegette. Hívjuk ismét segítségül a szuperintendens szavait: „Több ízben történt, hogy hozzá menésemkor őtet az asztalánál dolgozva, papírosok mellett találtam, melyeket belépésemkor az asztalfiókba hidort, úgy azonban, hogy apró nyíredékek maradtak kívül. Midőn ez másodsor vagy harmadsor történt, s a nyíredékeken verstördékecskéket találtam [...], s kérdém tőle enyelegve, hogy talán versírással mulatja magát. Ő erre ha-

tározottan semmit sem felelt, s a beszélgetést tüstént más tárgyra fordítá.”

A lelkész jóbarát azonban nem hagyta annyiban a dolgot. Amikor ismét versírás-kapta a barátját, szóvá is tette. Berzsenyi akkor vallotta be a szárnypróbálgatásait, bár a műveket akkor még nem mutatta meg. „Utóbb egykor, midőn ismét írásnál találván versírást gyanítottam, s gyanítasomat jelentettem – írja Kis János –, azt mondotta, hogy igenis néha tréfából efféle bolondsággal mulatja magát; de még ekkor verseiből semmit sem mutatott; hanem később hozám jövén, költészeteiből néhány darabot s ezek között a Romlásnak indult hajdan erős magyart is elhozá, s ilyen szókkal adá által: »Már csak nyíltan megvallom komámuramnak, hogy én egy időtől fogva versírással bíbelődöm, nézze által ezeket, s mondja meg, ha mehetek-e valamire.«”

### KAZINCZY LEVELEZŐTÁRSA

Kis János elragadtatva olvasta barátja verseit, és 1803-ban elküldte őket Kazinczy Ferencnek. A kor „írófejedelem” nemcsak bátorította Berzsenyit az írásra, hanem – 1808-tól – kilenc évig tartó levelezésbe is kezdett a birtokossal. 1810-ben „Daniuraság” – ahogyan a helybeliek nevezték – Pestre utazott, és megismerkedett a Kazinczy szellemi köréhez tartozó írókkal, közöttük Kölcsey Ferencsel, azonban idegennek érezte magát közöttük, és Kazinczy hívei is furcsának találták a Pestre látogató somogyi nemesurat.

A költő első verseskötete 1813-ban jelent meg, három évvel később pedig megérte a második kiadását is. A verseket áthatja az antik szerzők hatása és a hazaszeretet. A kötetéről 1817-ben Kölcsey éles hangú bírálatban szólt a *Tudományos Gyűjtemény* című folyóiratban. A recenzió Berzsenyit mélyen megbántotta, választ írt rá, ezt azonban a lap nem közölte. A költő hosszas esztétikai tanulmányokba kezdett,

majd 1825-ben jelentette meg a folyóiratban válaszcikkét a Kölcsey-bírálatra. Esztétikai nézeteit *Poétai harmonistika* című tanulmányában (1833) fejtette ki.

A Magyar Tudós Társaság filozófiai osztálya 1830-ban rendes tagjai közé választotta Berzsenyit. Költészetét Széchenyi István is nagyra értékelte; 1832-ben személyesen is megismerkedtek.

## EMLÉKBESZÉD KÖLCSEYTŐL

A Berzsenyi házaspár 1804-ben költözött Niklára. Kúriájukat 1811-ben egy villámcsapás lakhatatlanná tette, így Dani uraság megépíttette azt a házat, amelyben haláláig élt, és amelyben ma a költő életét bemutató múzeum található.

A négygyermekes családapra remek gazdálkodónak számított, szakköveket és tanulmányokat is írt. Mivel a mézkezelők táborába tartozott, Niklán ő honosította meg a méhészetet. Számos család a mai napig méhészetből él a településen.

A kúriát körülvevő kertben napjainkban is látható az a szelidgesztenyefa, amelyet Berzsenyi saját kezével ültetett. Jeles alkalomból került erre sor: 1814-ben meglátogatta őt a szintén evangélikus költő és nyelvész, Döbrentei Gábor, valamint Weselényi Miklós báró, akit majd „árvízi hajós”ként is emleget az utókor. S hogy emléket állítsanak a találkozásnak, egy-egy szelidgesztenyét és egy berkenyefát ültettek; közülük már csak az egyik gesztenyefa él.

Dani uraság nemcsak jó gazda hírben állt, de segítőkész embernek is tartották. A falu nincstelenjeit úgy támogatta, hogy éticsigagyűjtésre buzdította őket, mivel nagyon kedvelte az ebből készült ételeket. A falu lakói némi fizetség fejében bőven vittek is neki.

Berzsenyi Dániel a hatvanadik életévében, 1836. február 24-én hunyt el. Pesten, a tudós társaságban nem másnak, mint a hajdani kemény bíráló szerzőjének, Kölcseynek az emlékbeszéde méltatta a költőt. Niklán a kúriájától néhány percre levő temetőben helyezték örök nyugalomra. A temetés napján hiába volt zord hideg, a falu apraja-nagyja elkísérte Dani uraságot az utolsó földi útján. A fagyos idő ellenére tizenhat hűségese embere bőgatás paraszti viseletben, lobogó fehér ingben vitte ki urukat a temetőbe. A Berzsenyi család sírboltjához Somogy vármegye – tisztelete jeléül – 1860-ban obeliszket állíttatott.

■ - BZS -



Berzsenyi Dániel síremléke Niklán



„Dani uraság” niklai kúriája

# Gyógyító macik a kórházban

*Amikor egy mosoly a fizetség*

**„Bízzál az Úrban, és tégy jót...” Somlainé Kiss Viktória akár életmottójául is választhatná a 37. zsoltár szavait. A budapest-cinkotai evangélikus gyülekezet aktív tagjának ugyanis lételeme, hogy minél több embernek segítsen. Ez vezérelte őt akkor is, amikor négy évvel ezelőtt játék macik varrásába kezdett, hogy kórházban fekvő gyermekeknek ajándékozhassa őket a gyorsabb gyógyulás reményében. Minderről harmincöt mackó társaságában beszélgettünk.**



– Miért kezd el valaki a szabadidejében plüssállatokat varrni?

– Négy évvel ezelőtt a születésnapomra egy mackókészítő tanfolyamra szóló ajándékutalványt választottam. Az egynapos alkalmon rengeteget tanultam, és lelkesedésemben elhatároztam, hogy ezentúl „gyógyító” macikat fogok varrni beteg gyerekeknek. Annyira komolyan gondoltam, hogy hazafelé mondtam a férjemnek: álljunk meg a méteráruboltnál, hogy megvehessem a hozzávalókat. Azon a hétfőgén kiszabtam az első harminc macit, majd nekiláttam megvarrni őket.

– Gondolom, hamar akadt jelentkező rájuk.

– Nem igazán. A róluk készített fotókat egy levél kíséretében több gyermekkórházba, hospice-házba, illetve alapítványhoz elküldtem, de hetekig sehonnán sem jött válasz. Már épp elkeseredtem, amikor a Bethesda Gyermekkórházból megkerestek, hogy örömmel fogadják a felajánlást. Azóta tart ez a kapcsolat.

– A pandémia előtt a gyermekeknek személyesen adhatta át az ajándékot. Hogy fogadták a kis betegek a meglepetést?

– Nagyon örültek neki, és bevallom, nagyon hiányzik már a személyes találkozás. Alkalmanként kétdoboznyi – azaz hatvan darab – macival szoktam kórteremről kórteremre járni Tímár Juliannának, a kórház lelkipáterjének a kíséretében. Odamegyek a gyerekek ágyához, elmondom nekik, hogy „gyógyító” macit hoztam, mert bátorságot ad a műtéthez, vagy segít a gyorsabb gyógyulásban. Mindig ők választhatják ki, melyiket szeretnék. De nemcsak a gyerekeknek adok szívesen a plüssökből, hanem a hozzátartozóiknak is. Olyan csodálatos ilyenkor látni az örömet az arcukon!

– A macikhoz egy négysoros vers is jár.

– Még a kezdetekkor részt vettem egy rendezvényen, ahol Döbrentey Ildikó



írói verset mondott. Az alkalom végén odamentem hozzá, elmeséltem neki a tervemet, és tanácsot kértem tőle, milyen formában adhatnám át a macik üzenetét. Ő arra bátorított, hogy próbáljam meg versben. Akkor fabrikáltam a következőket: „Megérkezett egy puha kismedve / A szeretet cernájával öltögetve, / Bátorságot ad majd neked, / Gyógyulni fogsz, ha megöleled.”

– **Úgy tudom, több kisgyermeket úgy tolnak be a műtőbe, hogy a kezében szorítja az öntől kapott macit.**

– Ez így van. Számomra nagyon sokat jelent ez, mert ilyenkor úgy érzem, elértem a célot. Azt, hogy az elesett, beteg gyermekben a kívülről jött bátorítás hatására megerősödik az a belső hit, hogy jobban lesz, és meg fog gyógyulni. Tudom, hogy a műszerek és a szakszerű orvosi segítség létfontosságú, de éppúgy hiszek a lélek hozzáadott erejében. A szülők sokszor megkérdezik, hogy mivel tartoznak a maciért. Mindig meglepődnek, amikor azt válaszolom, hogy semmivel sem, mert nekem az a legfontosabb, hogy örömet szereznek a gyermeküknek. Ez az én „fizetségem”.

– **Beszélgésünkön már az ötszáz-harminchatodik macinál tart. Számokban kifejezve mennyi hozzávalót jelent ez?**

– Körülbelül húsz méter szörme, ezer méter cérna, sokszáznyi tömőanyag, kétszázhetven méter színes szalag, több mint ezer fekete gyöngy, valamint a piros szívekhez négy A/4-es méretű dekorgumi fogott el eddig. Egy macit most már másfél óra alatt varrok meg – kezdetben azért tovább tartott.

– **A családja mit szól ehhez a hobbihoz?**



– Teljesen támogatnak. Két nagyobb gyermekünk van, ők már nem igényelnek annyi törődést. Az sem jelent ott-hon problémát, ha a házimunka néha háttérbe szorul. Előfordult, hogy a vasaló már tornyosult. Ránéztem a kupacra, majd a macis dobozra, és egyértelmű volt, hogy inkább az utóbbit választom...

– **Képzőművészként dolgozik egy fotócégnél. Munkaidőn kívül azonban nemcsak „gyógyító” macikat varr, hanem a Vöröskeresztnél önkénteskedik – például besegít a Mikulásgyárban vagy a rászorulók adományainak kihordásában, illetve rendszeresen ad vért. Emellett a cinkotai evangélikus gyülekezetben is sok mindenben lehet önrészt vállalni. Mi motiválja mindezt?**

– Én nem tudok másként élni. Ez a Szentlélek indíttatása. Érzem a folyamatos erőt és késztetést, a meg nem szűnő lendületet arra, hogy valahol mindig segítsek. Csendességgel indítok, és ha úgy érzem, hogy az ötlet jó, akkor átgondolom, mi kell a megvalósításhoz, és megteszem. Az tesz a legboldogabbá, ha valaki örül annak, hogy a segítséggel megoldódott a problémája. Hiszek a jó cselekedetek erejében. Ha pedig rákérdezik, el szoktam mondani, hogy Isten személyében van egy jó támaszom, de senkit sem „agitálok” a hit dolgaira.

– **Mondhatjuk, hogy a macivarrás az ön számára egyfajta imádság?**

– Teljes mértékben! Miközben készítem az adott macit, abban bízom, hogy a beteg kisgyereknek vagy az aggódó hozzátartozónak bátorítást, örömforrást fog jelenteni a szomorúságában, elesettségében. Ez engem is energiával, örömmel tölt el. Számomra a macivarrás a hitemnek egy kifejezőmódja.

– **Bizonyára kap utólagos visszajelzéseket a macik sorsáról.**

– Igen. A versikés papíron a nevem is rajta van, így az internet segítségével vagy a kórházon keresztül gyakran megkeresnek, hogy elküldjék a fotót, amely megmutatja, kis gazdájának a szobájában hol „lakik” a maci. Ez mindig nagy örömmel tölt el. Azonban akkor sem lennék szomorú, ha ezt nem tennék meg, mert nekem az a tudat is teljesen elég, hogy valaki boldogabb lett egy kis időre.

■ BODA ZSUZSA



FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

# SacraVelo Lutherrel

## *Kerékpáros zarándokút-hálózat a Duna mentén*

**Kilencszáz kilométeres kerékpáros zarándokút-hálózattal, tematikus útvonalakkal, kerékpárközpontokkal várja a kikapcsolódásra és Magyarországra rejtett egyházi kincseire kíváncsi családokat, baráti társaságokat, párokat, magányos zarándokokat a SacraVelo projekt a Duna térségében.**

A projekt célja, hogy az aktív turizmus és a térség gazdag kulturális és természeti örökségeinek vonzerejét ötvözve tegye még népszerűbbé a régiót. Az úthálózat és a több száz határ menti szakrális érték pontos helye megtalálható a *SacraVelo.hu* internetes oldalon; a nyolcféle tema-

tikus és negyvenhárom egyéb útvonal a *SacraVelo* applikáción keresztül is elérhető.

A Győr-Moson-Sopron megyei szakaszon kétszázötvenhat szakrális és természeti kincsekben gazdag látnivaló (katolikus, református, evangélikus templomok,

emlékhelyek, zsinagógák), kastélyok, hangulatos régi városrészek megtekintését ajánlják az érdeklődők figyelmébe. E megyében mintegy százötven település érintett az úthálózatban, a legkisebb falvaktól kezdve egészen a nagyvárosokig, köztük Győr, Sopron vagy Mosonmagyaróvár. A kerékpáros zarándokút része a fertődi Esterházy-kastély, a nagycenki Széchenyi-kastély és a világörökség részének nyilvánított Pannonhalmi Bencés Főapátság, valamint a Fertő-táj is.



A bajóti Szent Simon- és Júda-templom



Sopron evangélikus temploma



A kamalduli remeteség Majkpusztán



A Szent Jakab apostol templom (Mórichida-Árpás)

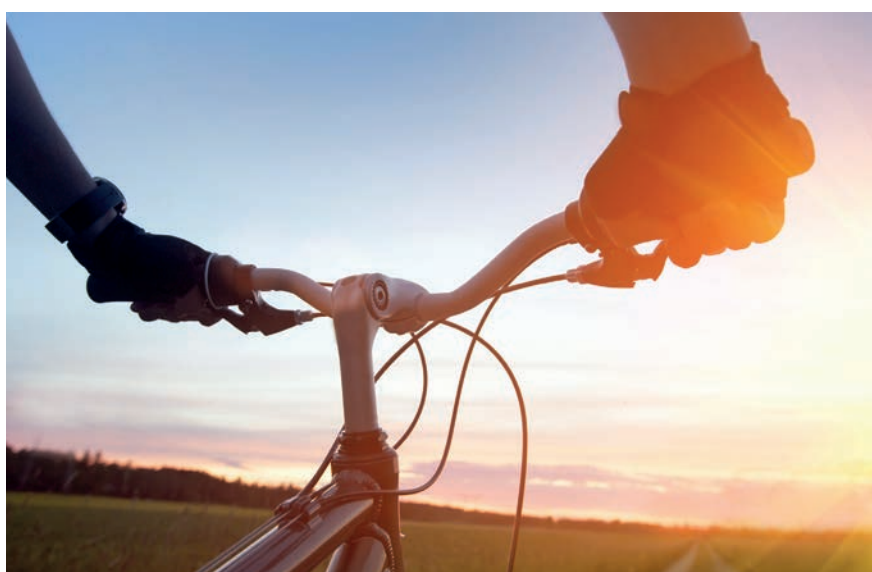


A harkai evangélikus templom



FOTÓK: SACRAVELO.EU

A győri székesegyház, előtte a Püspökvár



KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ



Az edvei evangélikus templom

A projekt már 2018-ban elkezdődött, ám jelentősége az utóbbi időben felértékelődni látszik, hiszen a *SacraVelo* olyan biztonságos kikapcsolódást nyújt belföldön, amelyre egyre nagyobb igény mutatkozik a külföldi utazások korlátozása miatt. Most, a fokozatos nyitások alkalmával is arra biztathatunk mindenkit, hogy bátran lehet kétkerekűre ülni és egy-egy túrát tenni.

A hálózat részeként Győr-Moson-Sopron megyében az útvonalak kijelölésén túl nyolcvanhárom kerékpáros pihenőhelyet, valamint százharminckilenc szakrális látnivalót bemutató, többnyelvű térképes információs táblát helyeztek el a zarándokút állomásain. Szil községben, akárcsak a határon túli Bacsán (Báč, Szlovákia), kerékpároscentrumot alakítottak ki, ahol közösségi tér, mellékhe-lyiségek és biciklitárolók is szolgálják az ide érkezők kényelmét.

A *SacraVelo* weboldala interaktív térképekkel, az állomások fényképes ismertetőivel segít eligazodni a számtalan értékes látnivaló és útvonal-lehetőség között. A honlapon nyolc tematikus útvonal található – például a Krisztus követése, a Mária nyomában, a Luther Márton út –; a nevük arra utal, hogy milyen jellegű helyszínekhez, emlékhelyekhez vezetnek. A Luther Márton út értelem-szerűen több tucat evangélikus templomot köt össze a rajkától a soproniig, a bakonyzombathelyitől a bőnyiiig.

A projektben részt vevő megyék további negyvenkét hosszabb-rövidebb útvonaljavaslatot is összeállítottak egy-egy térségre koncentrálva. Egy gyors regisztráció és a *SacraVelo*-alkalmazás letöltése után az egyes útvonalak az applikáción keresztül is elérhetővé válnak, amely menet közben nyújt segítséget. Az információs táblákon elhelyezett QR-kódok

beolvasásával a meglátogatott szakrális helyről további érdekességek olvashatók.

A *SacraVelo – Határon átnyúló kerékpáros zarándokutak hálózata a Duna térségében* című projekt keretén belül közel kilencszáz kilométer hosszú, biztonságosan használható kerékpáros úthálózatot jelöltek ki, amely kapcsolódik az *EuroVelo Duna menti* és az *EuroVelo 13 Vasfüggöny* nemzetközi kerékpáros útvonalakhoz. Az összefogás Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Nagyszombat és Pozsony megye, valamint Szil és Bacsfa települések önkormányzatának együttműködésével, az Európai Unió által támogatott *Interreg V-A Szlovákia–Magyarország együttműködési program* keretében, közel 2,3 millió eurós támogatással jöhetett létre.

Bővebb információ a *SacraVelo* honlapján, Facebook- és Instagram-oldalán található.

*Forrás: Sacravelo.hu / Magyar Kurír*

# Passió – megváltás nélkül?

**„A világ leghíresebb története, ahogyan még sosem látták” – így harangozták be a TV2 televíziós csatorna április 4-én, húsvétvasárnap élőben közvetített műsorát, A Passiót. A zenés utcaszínházként definiált, mintegy másfél órás produkció a Manna FM 98,6 és a Gospel Alapítvány megbízásából, Herendi Gábor rendezésében készült, ismert magyar előadók közreműködésével, közkedvelt hazai slágereket felhasználva.**

Az előadás ötlete eredetileg a BBC (British Broadcasting Corporation) brit közszolgálati műsorszolgáltató által 2006-ban közvetített, úgynevezett *Manchester Passióból* született. Egy holland producer ebből fejlesztette ki a *The Passion* néven nemzetközi hírűvé vált produkciót, amelyet 2011 óta minden évben megrendeznek Hollandia valamelyik nagyvárosában, 2016-ban pedig az Egyesült Államokban, New Orleansban is bemutatták.

## GYALOG ANGYALFÖLDRŐL

A szervezők minden esetben ismert helyi művészeket kérnek fel, és előre megírt dalok helyett a helyi kortárs zeneszámokat építik be a műsorba, ahogyan ez Ma-

utciókba. Budapesten a városligeti műjégpályán állították fel a központi helyszínül szolgáló színpadot. Ide indul Jézus (Bányai Kelemen Barna) gyalogosan a tanítványával, miután leszálltak a vonatról az angyalföldi vasútállomáson. És ide indul el a farsori evangélikus templom elől az Omega Gyülekezet [az Omega Hálózat protestáns megújulási mozgalom; gyülekezetei bibliai alapelveken nyugvó, hálózati kapcsolatrendszerben működő közösségek – a szerk.] tíz önkéntese is, akik egy hat méter hosszú, LED-ekkel kivilágított keresztet visznek, Jézus és a kereszt pedig az előadás utolsó harmadában, a színpadnál találkozik össze.

A szereplők öltözeke és a 21. századi technikai eszközök és járművek haszná-

verik bilincsbe, rabszállítóba ültetik két másik bűnöző mellé, és rabruhába öltöztetve állítják Pilátus (Szolnoki Péter) elé.

Fontos eleme a műsornak a nézők aktív részvétele, akik végigkísérik az utcákon a kereszt útját, és összegyűlnek a színpad körül. Sajnos a járványhelyzet miatt ez idén nálunk nem valósulhatott meg. A rendezők ehelyett virtuális közönséget vontak be, amely videóüzenetekben reagálhat a látottakra, illetve így vállalhat aktív szerepet a történet alakításában, például Barabás felmentésében és Jézus elítélésében.

A felhasznált magyar slágerek különös, új értelmet nyernek egy-egy történetbeli szituációban, és arra ösztönöznek, hogy a szereplőkkel együtt mi, nézők is énekelni kezdjünk. Találó választás volt például Péter (Telekes Péter) tagadását az Edda *A hűtlen* című dalába ágyazni, vagy a kezét mosó Pilátus (Szolnoki Péter) szájába adni Deák Bill Gyula *Ne szeress engem!* című dalának sorait:

*Csak járjon más írott utadon,  
Hol biztosnak hitt megváltás a jutalom.  
Így életük ennyit ér.  
Én nem tudok sírni a lelkünkért.*

Zeneileg is kiemelkedő Jézusnak és Júdásnak (Brasch Bence) a Gecsemánékertben felhangzó megrendítő duettje, amelyben Caramel *Jelenés* című dalán keresztül fejezik ki a bennük dúló belső küzdelmet. A zeneszámokat – amelyeknek egy részét előre felvették – a színpadon zenekar és kórus kíséri élőben. Mellettük a történet főszereplői közül csak Mária (Sena Dagadu) alakja van végig jelen. Az ő dalai egyfajta átkötő funkciót is betöltenek, ugyanakkor a tanítványok megingásaival kontrasztban a gyermekéhez mindig ragaszkodó, idealizált anyai szeretetet jelenítik meg.

A mesélő vagy házigazda szerepében Stohl András vezeti végig a nézőket az eseményeken, politikai és társadalmi háttértörténettel, illetve az egyes szereplők bemutatásával is segítve az egykori történetek megértését. Bevezetője szerint *A Passió* „arra vállalkozik, hogy a régi válaszok helyett új kérdéseket tegyen fel”, és arra hívja az embereket, hogy „Jézus



gyarországon is történt. Ezen keresztül is igyekeznek közel hozni a közönséghez Jézus szenvedéstörténetének üzenetét.

A helyszín megválasztása ugyanezt a célt szolgálja: hogy behozza a történetet az ott élő emberek életterébe, az ismerős

lata is mai, ismerős környezetbe helyezi a szenvedéstörténetet, ezzel megkönnyítve az átélést. Jézus például egy péknél (Rudolf Péter) veszi meg az utolsó vacsorára szánt magyar ünnepi kenyeret. Letartóztatásakor pedig kommandósok

tanítványai, kritikusai vagy akár bírái” legyenek. Ezért a narrátor időről időre elgondolkodtató témákat is felvet a történetben megjelenő emberi vonások – hitelesség, dicsőségvágy, áldozatkészség vagy gyávaság – kapcsán.

## ÉLETET IS AD

A szövegkönyvet Erdélyi Zsolt írta, a hollandiai származású vezető kreatív producer, Paul van Laar teológiai iránymutatása mellett. Paul van Laar egyébként

Viszont a mesélő átkötő szövege néhány helyen sajnos hiányérzetet kelt. Nem az a fő probléma, hogy a feltámadás csak utalásszerűen jelenik meg az elbeszélésben, hiszen az evangélikus passióolvasás rendje vagy a katolikus keresztút is Jézus eltemetésével ér véget. (Igaz, egy húsvét vasárnapján sugárzott műsorban már lehetne a feltámadott Krisztus visszatérése a zárás.) A narrátor szájából elhangzó mondatokkal az a legnagyobb gond, hogy túlságosan Jézus emberi

hogyan csak egy szikra kell, hogy jobbak, többek legyünk, mert képesek vagyunk rá.” Teológiai szempontból eléggé megkérdőjelezhető, hogy a szöveg az ember életét megrontó bűn helyett a „gonosz világot” hibáztatja, majd Jézus értünk való halálának az elfogadása és a belévetett hit helyett a „felebarát iránti szeretetet” ajánlja megoldásul.

Ugyanakkor szót ejthetünk a forgatókönyv erősségeiről is. Egyik megrázó csúcspontja a Megváltó által elviselt fizikai és lelki bántalmazások érzéletes leírása, amelyet a Jézust alakító színész felkiáltásai mellett művészeti alkotásokból készített vetítés és hangeffektek festenek alá. A zárzóban pedig utalás történik arra, hogy ez a történet többről is szólhat(na): „Reménytelen helyzetben Jézus nemcsak példát mutat az életével, hanem életet is ad” – hangzik el többek közt.

## SZEMÉLYES KAPCSOLAT JÉZUSSAL

„A passió története a mi életünk története. Krisztussal történik, és rólunk szól. [...] A szövegben, a szereplők játékában, az érzelmekben, amelyeket ez megindít bennünk, megkezdődhet a passió üzenetének megérkezése a mi személyes életünk világába” – fogalmaz ajánlásában dr. Török Csaba, az Esztergom-Vári Nagyboldogasszony- és Szent Adalbert-főszékesegyházi Plébánia kormányzója. Ez azonban csak akkor teljesülhet, ha Jézus, a régen élt nagy tanító személyétől eljutunk ahhoz az élő Úr Jézushoz, akivel ma is személyes kapcsolatunk lehet.

A Passió mint előadás akkor hat(na) igazán, ha a benne szereplő erkölcsi témákon való morfondírozás helyett egzisztenciális kérdésekkel szembesít(ene). „Igaz lehet-e az, hogy ő helyettem szenved el dolgokat? És ha igen, az most, a mai nap hogyan tud változtatni bármit a realitásomban? Nem egyfajta illúzióban vagy vasárnapi pillanatban, hanem az életemben valójában?” – ahogyan az egyik tanítványt játszó Tóth Olivér a személyes érintettségéről tanuskodva felvetette egy interjúban.

Herendi Gábor rendező (*Valami Amerika 1., 2., 3, Kincsem*) egyébként úgy nyilatkozott, hogy a produkciót a jövőben szeretnék majd élőben, évről évre más városban is bemutatni. Jó lenne, ha ez megvalósulna, és újra láthatnánk ezt az értékes előadást – remélhetőleg már hiányérzet nélkül.

■ ADÁMI MÁRIA



FOTÓK: THEPASSION.HU

még tizenévesként hosszú időt töltött Magyarországon, majd három éve ide is költözött a családjával, és kiválóan beszél magyarul. Zenei produceri tevékenysége mellett pedig gyakran prédikál is Budapesten olyan keresztyén közösségekben, mint a Golgota, a Budapesti Autonóm Gyülekezet és a Grace Home Gyülekezet. Van Laar hangsúlyozza: a szereplők közötti dialógusok mind a Biblia alapján, azt mai nyelvre átfogalmazva íródtak, hogy hitelesek és az eredeti verzióhoz hűek legyenek.

mivoltára koncentrálnak. Érthető, hogy a hívőkhöz és nem hívőkhöz egyszerre szólani akaró passiótörténet vallási tartalmát nem akarták szájbarágósan túlhangsúlyozni. Azonban így sajnálatos módon kimarad belőle az, amiért Jézus az összes szenvedést magára vállalta: a megváltás.

Inkább mintha az ember önmegváltó, önmegváltató képességét sejtetnék az ilyen mondatok: „Jézus számára senki nem volt reménytelen, sem idegen, sem gyarló. Tudta, hitte, hogy a világ tesz minket ilyené – emberré. De azt is hitte [...],

*A Passió című televíziós produkcióban elhangzó dalok: Rácz Gergő – Állj mellém; Cserháti Zsuzsa – Édes kisfiam; Wellhello – Ó, barátom; Neoton – Holnap hajnalig; Republic – Szeretni valakit valamiért; Tankcsapda – Mennysország Tourist; Piramis – Ha volna két életem; Demjén Ferenc – Várj, míg felkel majd a nap; Caramel – Jelenés; Edda – A hűtlen; Locomotiv GT – Vallomás; Illés – Ne gondold; Deák Bill Gyula – Ne szeress engem!; Korál – Maradj velem; Gringo Star – Szabadulj fel. A teljes adás, illetve az egyes zeneszámok visszanezethetők a [Thepassion.hu](http://Thepassion.hu) honlapon és a TV2 Play oldalán.*

# Welche Wahrheit? Wem sollen wir glauben?

In Corona-Zeiten wurde in den Gottesdiensten vom Gemeindegang abgeraten. Auch das hat immer wieder in Erinnerung gerufen, dass wir in einer Zeit leben, in der das Erleben der Gemeinschaft mit Risiken verbunden ist. Mir wird immer bewusster, dass uns durch den fehlenden Gemeindegang nicht nur das Erlebnis genommen wird, Musik im Kontext unserer Glaubensfeier zu genießen, sondern auch das Gedankengut, bzw. die Früchte des evangelischen Glaubens, die im Laufe der Jahrhunderte in diesen Liedern zum Ausdruck gebracht wurden. Daher ist es schön, sich manchmal zumindest mit den Texten auseinanderzusetzen, die das Feiern eines bestimmten kirchlichen Festes bereichern und brisante Themen unserer Zeit in einem anderen Licht erscheinen lassen könnten.

Aus diesem Grund möchte ich nun ein Pfingstlied des deutschen Dichters, lutherischen Theologen und späteren Superintendenten Philipp Spitta (1801–1859) zitieren, der seine Kirchenliedtexte im Geist der lutherischen Erweckungsbewegung im 19. Jahrhundert schrieb: „O komm, du Geist der Wahrheit, und kehre bei uns ein, verbreite Licht und Klarheit, verbanne Trug und Schein. Gieß aus dein heilig Feuer, rühr Herz und Lippen an, dass jeglicher getreuer den Herrn bekennen kann.“

Das Lied thematisiert nicht nur die Wirkung des Heiligen Geistes, sondern auch die Wahrheitsfrage, die sich im Laufe der Kirchengeschichte immer wieder als große Herausforderung entpuppt hat. Die Covid-19-Pandemie hat gezeigt, dass die Menschen, in deren Leben durch die Eindämmungsmaßnahmen massiv eingegriffen wurde, viel intensiver nach der Wahrheit fragen, und das im Kontext der Dinge, die sie aus der Bahn geworfen haben. Einerseits sind die selbsternannten Mikrobiologen, Pandemieexperten und Impfspezialisten und deren Einflussnahmen auf Menschen, die gerade in der jetzigen Situation empfänglich für Verschwörungstheorien und Halbwahrheiten sind, besonders schädlich, andererseits zeigt sich in diesen Versuchen die begründete Verzweiflung angesichts des globalen Kontrollverlustes. Es ist wieder sichtbar geworden, was das Christentum im Laufe seiner 2000-jährigen Geschichte nie verheimlicht hat: dass das Wohlergehen der Menschheit auf dieser Erde und das Gelingen ihrer Initiativen in erster Linie nicht in Menschenhand liegen. Die Faktoren, die sich außerhalb des Einflussbereichs des Menschen befinden,

die aber teilweise gerade durch diesen Einfluss hervorgerufen wurden, können viele gut gemeinte Anliegen zum Scheitern verurteilen. Aus Menschenkraft ist es anscheinend noch nicht gelungen, zumindest diese grundlegende Wahrheit anzuerkennen und danach zu handeln. Dies ist daran erkennbar, dass gerade in einer Zeit, in der längst errungene Freiheiten und wirtschaftliche Grundlagen des menschlichen Lebens gleichermaßen in Frage gestellt werden, die Wichtigkeit der religiösen Reflexion dessen, was uns gerade passiert, in den Hintergrund zu geraten scheint. Das Pfingstfest weist auf Gottes Wirken



FOTO: DIETER SCHÜTZ / PIXELIO.DE

hin, Wahrheiten zu erkennen, die zeitlos sind und unser Leben genauso bestimmen, wie die aktuelle Lage. Daher können wir behaupten, dass der Liedtext Spittas als Gebet an Gott nichts an Aktualität verloren hat: „erbreite Licht und Klarheit, verbanne Trug und Schein!“

Mittlerweile ist oft von Öffnung und Neuanfang die Rede. Das Pfingstfest als Startschuss der Kirchengeschichte ist gerade angesichts dieser Lage geeignet, die Gnade Gottes und die Inspiration seines Geistes zu erkennen, die wir in der zu erwartenden Neugestaltung der Welt auch benötigen. Es ist schön, sich zu vergewissern, dass wir uns bei jedem Ereignis des kirchlichen Lebens, das mit Neuanfang und Neugestaltung zu tun hat, auf Pfingsten besinnen können. Die roten Paramente bei der Konfirmation, der Ordination geistlicher Amtsträger\*innen und dem Reformationsgottesdienst bezeugen das Bedürfnis, um den Beistand des Heiligen Geistes zu bitten, und bezeugen zugleich, dass sich diese Praxis über die Jahrhunderte hinweg

wiederholt bewährt hat. Ob wir diese Erfahrung heute noch mehr brauchen als die Menschen vor Jahrhunderten, muss man gar nicht behaupten. Denn auch Philipp Spitta verbindet in seinem schon zitierten Pfingstlied die Besinnung auf die Anfänge der Christenheit mit der aktuellen Glaubenssituation: „Gib uns in dieser schlaffen und glaubensarmen Zeit die scharf geschliffnen Waffen der ersten Christenheit.“

Das Leben der evangelischen Kirche in der Pandemie war von Anfang an durch den Einfallsreichtum ihrer Gemeinden und Mitglieder bestimmt. Oft musste überlegt werden, wie es machbar ist, den Zugang zu den Gnadenmittel Wort und Sakrament zu ermöglichen, ohne die Menschen Gefahren auszusetzen, die sonst zu vermeiden wären. Denn gerade der ersatzlose Verzicht auf Gottesdienste und Gemeindeveranstaltungen birgt die Gefahr, dass der Zugang gerade denen verwehrt bleibt, die ihn am meisten benötigen.

In der bevorstehenden, vermutlich längeren Übergangszeit zur Normalität werden wir als evangelische Kirche, als Pfarrge-

meinden und als Christinnen und Christen die tröstende und inspirierende Präsenz des Heiligen Geistes durchaus brauchen, um unser Glaubensleben, die Angebote unserer Pfarrgemeinde und die innerkirchliche und gesellschaftliche Tätigkeit unserer Landeskirche so zu gestalten, dass dadurch der Beistand Gottes sichtbar und spürbar wird. Denn nur so ist es möglich, die Wirksamkeit des Evangeliums in dieser Welt von heute zu erfahren, zu leben und für andere sichtbar zu machen. Das Pfingstfest ist nicht nur ein Symbol dafür, sondern immer wieder auch ein Ausgangspunkt, ein Neuanfang und ein Zeugnis davon, dass Gott uns nie verlässt. Jesus Christus spricht: „Wenn ihr in mir bleibt und meine Worte in euch bleiben, werdet ihr bitten, was ihr wollt, und es wird euch widerfahren.“ Wo die Bindung an Jesus Christus im Leben eines Menschen oder einer Kirche durch den Heiligen Geist erhalten bleibt, da hört das Vertrauen und der Einfallsreichtum zur Verkündigung der frohen Botschaft auch nicht auf.

Ein gesegnetes Pfingstfest wünscht Ihnen

■ PFARRER SZILÁRD WAGNER (Wien)

*Heiliger Geist, du belebst alles.*

*Du teilst dich in je verschiedener Weise der ganzen Schöpfung mit.*

*Du schenkst uns die Gnade,*

*erleuchtest uns zur Erkenntnis Gottes,*

*du vollendest die Gerechten,*

*machst die Toten lebendig*

*und Fremdlinge zu Kindern Gottes.*

*Durch dich werden die Schwachen stark, die Armen reich,*

*die Unmündigen und Ungebildeten weiser als die Gelehrten.*

*Du bist im Himmel und erfüllst die Erde,*

*du bist überall zugegen,*

*und nirgends kennst du Schranken.*

*Du wohnst in jedem Menschen und bist ganz Gott.*

*Wir bitten dich:*

*Nimm in unseren Herzen Wohnung,*

*und verlass uns zu keiner Zeit!*

(nach Basilius, gestorben 379)

*Komm, du Heiliger Geist*

*und erneuere in uns*

*das göttliche Leben*

*dein Geschenk in der Taufe.*

*Komm, du Atem Gottes*

*und erfülle uns neu*

*mit deiner Frische*

*und Lebenskraft.*

*Komm, du frischer Wind*

*und bringe in Bewegung*

*jede und jeden von uns*

*und deine oft träge Kirche.*

*Komm, du Feuer der Liebe*

*und entflamme uns neu*

*den Armen Gerechtigkeit*

*und Freude zu bringen.*

*Komm, du Taube des Friedens*

*und beflüg'le unser Leben*

*als deine Friedensboten*

*in unserer Welt zu wirken.*

(Georg Michael Ehler)

*HEILIGEN GEIST empfangen – und dann?*

*Dann*

*immer wieder HEUTE*

*ein neues Pfingsten*

*aufbrechen lassen in uns;*

*uns vom Geist der Vielfalt*

*bewegen lassen*

*Begrenztheit zu überwinden und*

*uns nicht länger mit unserer engen Sicht zu begnügen*

*immer wieder HEUTE*

*ein neues Pfingsten*

*einbrechen lassen in unsere Zeit;*

*uns vom Geist des Lebens*

*einladen lassen*

*den Zeichen zu trauen die er uns schenkt und*

*uns führen zu lassen von ihm*

*immer wieder HEUTE*

*ein neues Pfingsten*

*anbrechen lassen für alle;*

*uns vom Geist der Buntheit*

*ermutigen lassen*

*aus dem Quell der Fülle Gottes zu schöpfen und*

*Farbe zu bekennen zu ihm*

(Hannelore Bares)



FOTO: PINTEREST.COM

# Zamyslenie nad Božím slovom–Svätodušné sviatky

*„Boh nám zaiste nedal ducha bojzlivosti, ale ducha moci, lásky a sebaovládania.“ (2. Tim. 1,7.)*

Text: Jn. 10, 27–30. „Moje ovce počúvajú môj hlas, aj ja ich poznám a nasledujú ma...“ (27. verš)

Veriaci človek častokrát povie, že nič sa nestane náhodou v našom živote. Nie náhodou sa stanú ťažkosti, problémy, biedy... Náš Pán Boh dovolí tieto, aby sa stali s nami, lebo On má so všetkými vecmi svoj plán v našom živote, v živote svojich dieťať. Možno, že skrze ťažkosti chce nás osloviť, má svoj odkaz pre nás a chce, aby sme sa dostali bližšie k Nemu. Ako v prípade Jóba dovolil veľmi ťažké pokúšania. Jób obstál v týchto pokúšeniach, zostal verný k Hospodinovi. Ako už v Novej zmluve píše apoštol Pavel: „A my vieme, že milujúcim Boha, povolaným podľa rady (Božej), všetky veci slúžia na dobro.“ (Rm 8,28.)

Tu v našom texte Pán Ježiš to povie, že ich ovce počúvajú Jeho hlas. Ten Ježiš Kristus povie to, ktorý trpel a zomrel pre nás na golgotskom kríži, aby so svojou krvou večne vykúpil svojich. On dal za nás nevinnú a drahú obeť. To všetko spravil za to, aby nás spasil, vykúpil. Ten Ježiš pozná nás najlepšie. Pozná a nosieva nás každodenne. Môžeme byť za to všetko vďační Jemu! Ten Pán chce, aby sme Ho nasledovali vo všetkom. Chce, aby sme boli Jemu poslušní: ako v Starej zmluve Abraham. On tak miloval svojho Hospodina, že bol Jemu vo všetkom poslušný-aj vtedy, keď nerozumel prečo musí obetovať svojho syna, Izaka: na ktorého tak dlho čakali a ktorý bolo dieťa zaslúbenia. Ale napriek všetkému Abraham bol poslušný. Aj náš Pán Ježiš bol poslušný až do kríža a náš Pán Boh Ho oslávil tak, že vzkriesil Ho zmŕtvych. Potom Jeho Otec vrátil Jemu všetku moc, ktorú mal predtým. Za to povie, že On a Jeho Otec sú jedno. Ten náš Pán Ježiš, ktorý sa stal dobrým Pastierom chce, aby sme Ho nasledovali verne aj v každodennom živote.

Ako Ho môžeme nasledovať? Tak, že sa snažíme žiť podľa Jeho prikázania, podľa Jeho vôle a duševnosti. Snažíme sa žiť tak, ako sa páči nášmu Pánovi. On nám daroval, ukázal vo všetkom dobrý príklad, vzor: čo môžeme nasledovať. Náš Pán sľubuje svojim učeníkom, že pošle Svojho Ducha, ktorý bude vo všetkom stáť pri svojich ovciach. Ten Duch nie je Duch bojzlivosti, ale Duch moci, lásky a sebaovládania. Ten Pánov sľub sa splní na sviatky Turíce. Náš Pán Ježiš sľubuje, že svojim veriacim dáva večný život. To je najväčší dar pre nás všetkých. Popritom ešte sľubuje, že svojich nikto nemôže vytrhnúť z Jeho rúk a nezahynú naveky. Teda nijaké ťažkosti, problémy, biedy: nič nemôžu nás odtrhnúť od nášho Pána. Naše životy

môžeme viesť v mocných a milostivých rukách nášho Pána. To je veľké povzbudenie pre nás všetkých zase. On vie o všetkých našich ťažkostiach a biedach. On je s nami vo všetkom: skrze Svojho Svätého Ducha. Dáva nám silu, vytrvalosť a všetko, čo práve potrebujeme. Budme za to všetko vďační nášmu Pánovi a snažme sa žiť podľa Jeho vôle. Snažme sa aj v každodennom



JEN NORTON: SVÄTÝ DUCH

živote, aby sme počúvali Jeho hlas a nasledovali Ho verne! Keď sa na tieto snažíme, náš Pán žehná, sprevádza nás a zachráni nás na večný život: na Jeho slávu! Amen.

■ HILDA GULÁČIOVÁ-FABULOVÁ

**Modlitba.** *Náš Pane dakujeme Ti, že si všetko spravil pre nás všetko, že si trpel a umrel na golgotskom kríži. Ďakujeme za Tvoju nevinnú obeť, aby sme sa mohli stať Tvojimi ovcami. Ďakujeme Ti, že si nezostal v hrobe, ale si vstal z mŕtvych a otvoril si nám brány života a večného života. Ďakujeme, že si zaslúbil prísť k nám Svojho Svätého Ducha a že sa ten sľub splnilo. Ďakujeme, že Tvoj Svätý Duch nie je duchom bojzlivosti, ale moci, lásky a sebaovládania. Odpusť nám, keď nepočujeme Tvoj hlas a nenásledujeme Ta s celým našim srdcom. Ty žehnaj nás, aby sme vždy počuli Tvoj hlas a nasledovali sme Ťa aj v každodennom živote. Ďakujeme Ti, že naše životy môžeme viesť v Tvojich mocných a milostivých rukách. Ďakujeme Ti, že nikto a nič nemôže nás vytrhnúť z Tvojich rúk. Pane žehnaj nás, aby sme boli vždy vďační Tebe a najmä za Tvoje dary: za dar Svätého Ducha a za najväčší dar, dar večného života. Amen.*



# Poznanie premieňa na osobnú skutočnosť

## *Ovocia Svätého Ducha*

Vianoce, Veľká noc, Zoslanie Svätého Ducha – to sú tri hlavné okruhy kresťanských sviatkov. Spomedzi nich je zoslanie Svätého Ducha najslabšie zapísané vo všeobecnom vedomí. Je to škoda, lebo poslanstvo tohto sviatku je rovnako závažné a dôležité ako poslanstvo ostatných dvoch. Menšia pozornosť je možno spôsobená tým, že si pri Vianociach a Veľkej noci vieme urobiť celkom konkrétne predstavy o ich obsahu, zatiaľ čo pri svätodušných sviatkoch – tak sa môže zdať – ide o niečo nenázorné, abstraktné, ťažko predstaviteľné. Túto situáciu presne opísal Pán Ježiš, keď naznačil, že pôsobenie Ducha sa podobá vetru: „Vetor veje, kam chce, počuješ jeho hlas, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide.“ Nedomôžeme teoreticky uspokojivo opísať podstatu Svätého Ducha, ale výsledky Jeho pôsobenia sú konkrétne a zvrchované dôležité.

Biblickým podkladom svätodušných sviatkov je v prvom rade správa o zoslaní Svätého Ducha na apoštolov v 2. kapitole Skutkov apoštolov, ale okrem toho množstvo biblických výrokov o tom, čo všetko On koná, ako sa prejavuje v živote jednotlivcov a živote cirkvi ako spoločenstva. Naše poznanie o Svätom Duchu by sa obohatilo, keby sme si vo svojej Biblii nejakou výraznou farbou podčiarkli každú zmienku o Ňom. Vedeli by sme, aké široké je pole Jeho pôsobenia, a zatúžili by sme, aby čím viac z neho bolo vidno aj na našom živote.

V liste Galatským je zoznam toho, čo apoštol nazýva ovocím Ducha. Ide o vlastnosti, ktoré majú charakterizovať každého skutočného kresťana. Keby stále, neprestajne pôsobili v živote všetkých, ktorí sa hlásia ku kresťanstvu, keby ich pôsobenie bolo vidno na osobnom, individuálnom správaní, keby pôsobili v našich rodinách, ale aj vo všetkých ostatných spoločenstvách, v ktorých sa kresťan pohybuje, bol by to cenný príspevok k ozdraveniu a obohateniu života v spoločnosti. A všetko toto, také dôležité, životne dôležité aj pre nás každodenný život, je odvodené od pôsobenia Svätého Ducha.

Akého rázu je toto pôsobenie? Ide azda o nejaké magické pôsobenie, ktoré by sa dalo dosiahnuť magickými praktikami a ktoré by malo vplyv na človeka bez ohľadu na to, či to chce alebo nechce? To určite nie. Pán Boh berie vážne ľudskú dôstojnosť a slobodu, ktorou On sám, obdaril nás ľudí. Svätý Duch určite neľáme a neponižuje osobnosť človeka, ale naopak, pomáha jej k skutočnej plnosti a slobode. V jednom liste apoštola Pavla čítame krásne slová: „Kde je Duch Pánov, tam je sloboda.“

Ale ako potom vedie Svätý Duch človeka k tomu, aby sa v ňom pekné vlastnosti stali fungujúcou skutočnosťou? Čítaním a štúdiom Biblie sa môže každý do podrobností zoznámiť s tým, čo je skutočná láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, nežnosť, dobrotivosť, vernosť, krotkosť, zdržanlivosť. Naozaj by sme to mali urobiť, aby sme si osvojili čím presnejšie a podrobnejšie poznanie o tom, ale tieto vlastnosti chápe Sväté Písmo. Lebo láska, radosť, pokoj a všetko to ostatné je niečo celkom iné, keď o tom hovo-



TERRY DAVIS: SVÄTÝ DUCH

ríme bežným svetským spôsobom, a niečo celkom iné, keď pri týchto úvahách vychádzame zo zvesti Ježiša Krista, z poslanstva prorokov a apoštolov. Toto všetko si môžeme a máme osvojiť usilovným štúdiom.

Božia láska môžeme presne vedieť, čo znamená, že nás Pán Boh miluje absolútnou láskou a že nás z Jeho rúk nikto nemôže vytrhnúť. Ale ak začneme pocitovať nesmiernu radosť z toho, že sme takto milovaní a chránení, ak nás táto radosť bude sprevádzať cez všetky životné situácie, tak je to dielo Svätého Ducha v nás.

**Láska k iným.** Môžeme presne vedieť, čo znamená milovať druhých ľudí: mať pre nich otvorené srdce, vedieť sa cítiť do ich polohy, vedieť ich pochopiť, a aj robiť konkrétne veci, aby sme im pomohli. Ale ak sa toto poznanie premení na skutočnosť, a my sa naozaj začneme podľa toho správať, každým stretnutím s druhými, tak si môžeme byť istí, že je to dielo Svätého Ducha v nás.

**Radosť.** Môžeme presne vedieť, čo je kresťanská radosť: že je to radosť z Pána Boha, a to nie iba pre dary, ktoré nám dáva, ale radosť z Neho samého, radosť z toho, že sme Jeho deti a že môžeme na Neho orientovať svoje myšlienky a túžby: radosť z Pána Ježiša Krista, radosť z toho, že v Jeho spoločenstve môže človek cítiť lásku a pokoj.

Ale ak sa toto poznanie stane živou skutočnosťou v našom živote a my budeme radosť prežívať vo všetkých situáciách – ešte aj v ťažkostiach a utrpení – tak si môžeme byť istí, že ona je dielom Svätého Ducha v nás.

**Pokoj.** Môžeme presne vedieť, čo je pokoj duše. Môžeme naspamäť poznať Ježišovu ponuku pokoja: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam: nie ako svet dáva, vám ja dávam. Nech sa vám nermúti srdce a nestrachuje.“ Ale ak tento pokoj skutočne pocítíme a budeme ho nosiť vždy so sebou, a začne z nás žiariť aj do nášho prostredia, tak je to určite dielo Svätého Ducha v nás.

■ JÁN GREŠO, vedúci Katedry NZ EBF



# Sonka és Vámpírropi

Somogyi Katit mindenki Sonkának hívta. Nem tudom, mikortól, mert én csak negyedik után kerültem abba az iskolába, ahol aztán osztálytársak lettünk. Kati – szüleihez hasonlóan – nem volt éppen balerinaalkat, de egyébként jószívű és kedves lány volt. A Sonka nevet méltósággal viselte, és a szeme sem rebtent, amikor így szólították.

Volt egy másik lány is az osztályban, akit csúfoltak. Soványka, vékonycsontú kis csöppség, Vámosi Piroska, őrá a Vámpírropi nevet ragasztotta valahol valaki. Piroska sokat sírt miatta, mérgeledött, duzzogott, de semmi sem használt. A csúfolódást nem tudta leállítani.

Talán meg sem lepődtek már, ha elmondom, hogy az osztályban nagy divatja volt a gúnyolódásnak. Egy hosszú karját-lábát ügyetlenebbül lóbáló fiú az egyik testnevelésórára még Nagy Béla néven ment be, de már Béna Béla néven jött ki onnan. Egy másik fiúra egy baleset után – elcsúszott a lépcsőn – a Csúszka név ragadt rá, évekig lemoshatatlanul.

Akadnak persze olyanok, akiket a magasságuk miatta Létra, Hosszú vagy Mészélő néven emlegettek és szólítottak. Ezt én nem tartottam olyan cicisnek, mint a kicsikre aggatott Morzsa, Picuri, Töpörtyű, Csikk, Babuci csúfneveket. Hogy engem minek neveztek, nem szeretném elmondani, azt hiszem, megértitek. De hogy most, bő harminc év után milyen érzésekkel gondolok vissza erre az időre, azt elárulom nektek.

Becézni valakit nem volt idegen tőlem, az egész családunk szívesen játszott a szavakkal. Apukám sokszor mesélt nekünk fejből, és ha megkérdeztük, ki találta ki a történetet, azt válaszolta, Bikkmanfalvi Boldizsár. Ezen nagyokat neveltünk, és

*Jézus tanítványai között is akadt, akiknek volt „melléknevük”. Vagy a származásuk alapján (a kánai Simon és az iskarióti Júdás) kapták ezt, vagy valamilyen hozzájuk kötődő dolog miatt, például szüleik (Zebedeus fiai) vagy foglalkozásuk (Máté, a vámszedő) miatt. Tamásnak (az Ikernek) például nagy valószínűséggel ikertestvére volt. Simon halásznak Jézus a Péter nevet adja, ami Sziklát jelent. Az el-elbizonytalanodó tanítványnak ez nagy erőforrás lehetett.*

kiskorunkban le is buktattuk rögtön: „Apu, te vagy az a Boldizsár!”

Anyukám az állatainkat nevezte el következetlen szelídséggel mindig más-képpen. „Jaj, ez a zöld papagáj olyan, mint egy kis borsószem. Hívjuk Borsószemnek!” Másnap meg – mivel valószínűleg nem töprengett sokat az előbbi néven – már arra biztatott bennünket, hogy feltétlen Maminti, a kicsi zöld tündér legyen a névadója a madárkának. És az sem volt meglepő, ha egy újabb alkalommal kedvesen Malachitnak szólította. Nem tudtuk, hogy ez micsoda, de mivel anyukám rajongott az ásványokért, azt sejtettük, hogy talán egy zöld színű kő lehet. (Különben tényleg az.)

A gyerekek nevét is elbecézgették. Nálunk nem volt gond, ha két Zoltán nevű barát is átjött. Az egyiket Zolcsinak, a másikat Zozónak szólítottuk. Tudtuk: a saját otthoni neveink is szeretetből erednek, tényleg becézgetés, nem rossz szándék „szülte” ezeket.

A suliban más volt a helyzet. A Sonka névre azt hittem először, hogy csak a „Somogyi Katalin” különös rövidítése, de a Vámpírropi rögtön gyanús lett. És hamar rá kellett jönnöm, hogy ezek a nevek senkire és semmire nincsenek tekintettel. Egy vak kisfiúnak például a Varjúcska nevet adta a nagy névadó csapat a „Csip-csip csóká”-ból. Ez már szíven ütött rendesen. Semmiféle kedvességet nem láttam benne.

Mindenkiben van valami, amiben különbözik a többiektől. Van, aki lassabban nő, talán kicsit zavarja is, hogy alacsony, lesi, mikor sikerül a tornasorban lehagynia legalább egy-két nála picit magasabbat. Mászt éppen a hosszúra nyúlt alakja zavar. Vagy a soványsága, kövérsége, szemüvege, vörös haja, szeplős arca. A csúfnevek ezeket a nem kedvelt tulajdonságait emelik ki az embernek, és úgy tűnik, mintha máris csak annyi lenne, csak annyit érne. Aki kövér, az Sonka. Aki magas, az Létra.

Az a gond ezekkel a nevekkal, hogy bezárnak bennünket. Ha visszagondolok általános iskolás koromra, magamról nem a magasságom jut eszembe, hanem inkább az, mennyire sikerült barátkoznom, mik-

kel szerettem foglalkozni. Az a lány voltam, akivel egy utcában csak fiúk laktak, így könnyedén másztam fára, vagy ugrottam át egy kerítésen. Az a gyerek, akinek a nagyon sokféle kisállat gondozása okozott örömet. Az, aki sokat olvasott, és a kalandjait fejben továbbszótte. Aki majdnem mindig észrevette, hogy egy akármilyen seprűn vagy kulcsosomón is lehetne zenélni.

Jó lett volna egy ilyen lányt kifejező becenév, amelyet szívesen viseltem volna. Ahogyan az otthoni nevemet is máig örööm titkaim között. Kár, hogy nem voltam elég erős ellenállni és szembenemenni ezzel a csúfolódó légkörrel akkoriban. (Volt, amiben sikerült, ebben nem.) Különös szégyennel gondolok vissza erre.

Sok év telt el azóta. Nem olyan régen találkoztam csak újra néhányval a volt osztálytársaim közül. Az alapvonások az arcokon nem változtak. Aki mosolygós volt, úgy tűnik, az is maradt. Néhányan nagyot nőttek, miután elváltak útjaink, de akad, aki alacsony felnőtt lett. Csak ez most már nem olyan fontos. Somogyi Katinak zavaramban majdnem azt mondtam először, hogy „Sonka”, de az utolsó pillanatban kapcsoltam, és sikerült úgy fordítanom a szót, hogy ne bántsam meg:

– So-ok ideje nem láttalak, Kati.

Ő sejtethetett valamit, mert elmosolyodott és elpirult, aztán azt felelte:

– Régen találkoztunk, Timi. Jó újra együtt lenni.

Katiról, aki olyan türelemmel viselte a csúfnevét, már tudom, hogy mégsem volt annyira laza. Neki sem volt közömbös ez a megszólítás, csak jobban tudta kezelni



Egészségsd ki soronként a szavakat az azonos színárnyalatú betűkkel, és megkapod az aranymondást

a bántást. Csendjével körülvette magát, és nem támadott vissza senkire. Talán már tudta, hogy önmagát kevésbé tudja támadással megvédeni az ember. Az lett volna a bátorság és a vagányság, ha valaki – mondjuk, egy alacsonyabb kislány – akkor mellé áll: úgy, hogy hangosan és következetesen Katinak szólítja. Akkor elkezd

dődhetett volna egy új időszámítás, amikortól kevesebb lett volna a csúfolódás.

Jézus egyszer arról beszélt az öt hallgatóknak, hogy nagyra értékeli azt, amit megteszünk egymásért. Ha enni adunk az éhezőknek, inni a szomjazóknak, ruhát a rászorulóknak, figyelmet a betegeknek, gyengéknek, kizsároltoknak. Az ember gyerekként még nem biztos, hogy így tud segíteni, de ha van ereje, egyetlen jó szó, egy bátorító mondat is nagy ajándék lehet annak, akit bántanak a többiek.

Ha tudsz, állj ki a társadért. Ha nem mersz, legalább négy szemközt add tudtára, hogy becsüled, kedveled. Már ez is sokat számít. Biztatlak benneteket rá, mert én sajnos ezt kihagytam. Remélem, nektek sikerül...

A svéd gyermekversek (ezt kell beírni a keresőbe, ha a neten szeretnétek megtalálni) között több is szól a nevek fontosságáról vagy arról is. Szeretettel ajánlom őket figyelmetekbe! Britt G. Hallqvist: Miért? • Ingrid Sjöstrand: Kicsit csak! • Britt G. Hallqvist: Pufi • Ingrid Sjöstrand: Van hozzá közöd?



**Kétségbeesett segélykiáltás.** Világszerte megrendülten értesülünk a híradásokból a járvány indiai pusztításáról. Megrázóak a közzétett adatok, melyek – tudjuk – csak töredékét jelzik a valós helyzetnek. Számunkra elképzelhetetlen, hogy mit jelent a járvány egy olyan országban, ahol gyenge az állami egészségügy, az alapellátás is elérhetetlen százezer számára, és Covid nélkül is temérdek más nyomorúsággal küzdenek a nincstelen tömegek.

Nincs elég ágy, nincs elég oxigén, rengetegen halnak meg ezek hiányában. Az Indiai Lepramisszió hősiessé próbálja folytatni munkáját a leprabetegek között is, hogy a legkiszolgáltatottabbak minél kevésbé érezzék a járvány következményeit. A világ leprabetegeinek hatvan százaléka Indiában él! De a misszió vezetősége, munkatársai, családtagjai és sok-sok betege is elkapta a Covid-fertőzést, többen meghaltak. Nincsenek eszközeik, amelyek a járványban szükségesek lennének. Kétségbeesett helyzetükben várják segítségünket.

A Lepramisszió világméretű közössége azonnali, rendkívüli felhívást tesz közzé tagországaiban, így Magyarországon

is. Indiai kórházaink közül négyben van hely és infrastruktúrális lehetőség Covid-részlegek kialakítására. Ehhez kérünk sürgős segítséget. Intenzív ágyak, ezekhez minden szükséges felszerelés, oxigén beszerzésére van szükség sürgősen, orvosok, ápolók megfelelő védőfelszerelésére, a nincstelen betegek ételmezésére. Ugyanezekből a centrumokból mobil szűrőegységeket is szeretnének indítani a falvakba. Vakcinát is szeretnének beszerezni és minél többeket beoltani.

Tisztelettel kérjük, bizakodással reméljük és szeretettel várjuk jólelkű magyar emberek segítségét is. Minden forint számít, hálásan fogadjuk. A Lepramisszió zárt szervezetében, saját kórházainkban minden támogatást alapos ellenőrzés mellett használunk fel. A pénzügyi adatokat a 11702036-20705549-es számlaszámra várjuk átutalással. Kérjük, közleményként tüntessék fel: Covid – India. Hálásan köszönjük!

RISKÓNÉ FAZEKAS MÁRTA *igazgató*

**Lepramisszió – Magyarország (1151 Budapest, Alag u. 3.; Lepramisszio.hu; telefon: 06-30/638-4736).**

**A Magyarországi Luther Szövetség és az Evangélikus Országos Gyűjtemény 2021-es, A reformáció öröksége** címet viselő előadás-sorozatának következő előadását online követhetik az érdeklődők május 27-én 18 órától a *lutheranhu* YouTube-csatornán, illetve a múzeum honlapján (*Eom.lutheran.hu*). Az előadás témája: *Hlboky György dallamgyűjteménye (17. század vége – 18. század eleje)*. Előadó: Remenár Krisztina zenetörténész (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem).

**Teremtési ünnep.** A Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend harmincegyedik teremtési ünnepét *A kibontakozás szépségei és örömei – Krisztus-követők evolúciós kreacionizmusa* címmel rendezik meg június 5-én 10 óra és 13.30 között az Evangélikus Hittudományi Egyetem kápolnájában (Budapest XIV. ker., Rózsavölgyi köz 3.), a zárt tereken belüli tartózkodásnak megfelelő szabályok szerint.

**Gyászír.** Szomorúan értesítjük azokat, akik ismerték, hogy szeretett édesanyánk, Zay Lászlóné szül. Gras Lenke orthoptikus életének 94. évében március 2-án elhunyt. Temetése május 21-én 11 órakor lesz a Deák téri evangélikus templomban.

*Dr. Zay Balázs és Zay Péter*

## Fizessen elő magazinunkra és folyóiratainkra!

Kiadványaink megrendelhetők nyomtatott, illetve digitális formában a Luther Kiadónál.



### TRADICIONÁLIS HARANGOK ÖNTÉSE

GOMBOS MIKLÓS  
ÉS FIA, FERENC

[www.harangontes.hu](http://www.harangontes.hu)



**Cím:**  
2162 Órbottyán  
Rákóczi u. 134. Pf. 10.

**Mobil:**  
+36 30 9489575  
+36 30 7288161  
**Tel.:** 06 28 360 170

**E-mail:**  
[gombosmi@harangontes.hu](mailto:gombosmi@harangontes.hu)  
[info@harangontode.hu](mailto:info@harangontode.hu)

**Apróhirdetés.** Új, 715 kg-os, G hangú, díszített harang eladó. Érdeklődni: (+36) 30/728-8161, [info@harangontode.hu](mailto:info@harangontode.hu).

# Harmati Béla püspököt köszöntötték

A járványhelyzet miatt szűk családi és baráti körben köszöntötték április 23-án D. dr. Harmati Béla nyugalmazott evangélikus püspököt nyolcvanötödik születésnapján a Szehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat Hűvösvölgyi úti lelkészotthonának imatermében. A meghitt alkalmon a Déli Evangélikus Egyházkerület elnöksége nevében Kondor Péter püspök adta át jókívánságait és ajándékát, és kérte Isten áldását az ünnepeltre.

■ H. T.



FOTO: AZ EVANGÉLIKUS.HU ARCHIVUMBÓL

# Nehézségei ellenére is gazdag év volt

*Kisfilm egyházunk elmúlt tizenkét hónapjáról*

**A találkozások útján tud kiteljesedni az egyház küldetése – hirdeti a Magyarországi Evangélikus Egyház elmúlt egy évét összefoglaló kisfilm. A templomok újranyitására is időzített, április 26. óta elérhető videó egyfelől látványvilágával visszautal arra, hogy a koronavírus-járvány kitörése óta sok minden az online térben tudott csak megvalósulni, másfelől pedig annak reményét is kifejezi, hogy hamarosan újra meg lehet élni a közösséget.**

Csak látszólag volt a szokásosnál csendesebb időszak a Magyarországi Evangélikus Egyház életében az elmúlt egy év. A templomok ugyan sokszor zárva voltak a pandémia miatt, a kapuk mögött mégis lázas munka folyt azért, hogy a koronavírus-járvány ellenére továbbra is hangozzon az ige. A különböző szolgálati területek, munkaágak a maguk lehetőségei szerint tettek meg mindent a rájuk bízottakért – és köszönték a kitartást, a helytállást azoknak, akik a frontvonalban küzdöttek-küzdenek a covidos betegekért.

Az elmúlt egy év sajtómegjelenéseire épülő kisfilmmel erre a rendkívüli helyzetre akartak visszatekinteni a készítők. Sorjáznak a felvételek, amelyek online istentiszteleteket, kreatív gyermek-bibliaórát, balkonénekléseket, kórházakban, diakóniai intézményekben dolgozókat ajándékkal meglepő alkalmakat örökítették meg.

A múlt felelevenítése után pedig már a jelen kerül előtérbe: a videó végén lévő feliratok arra utalnak, hogy a templomok május eleji nyitása hamarosan módot ad a találkozások, a közösség újbóli megélésére is. A kisfilm egyúttal egyházunk idei egyszázalékos kampányának is a része. Megtekinthető *A Magyarországi Evangélikus Egyház egy éve* címmel egyházunk YouTube-csatornáján.

Forrás: [Evangélikus.hu](http://Evangélikus.hu)

FOTO: MARGYARI MÁRTON

# Hálaüzenet az ablakban

„Légy erős és bátor!” – ezzel a felszólítással is találkozhatnak azok, akik Budapest VIII. kerületében az evangélikus egyház székházába vagy a Luther Kiadó könyvesboltjába tartanak, avagy éppen jártukban-keltükben fordulnak meg az Üllői út és a Szentkirályi utca sarkán. Az ablakból ugyanis kedves üzenetek szólítják meg a gyalogosokat. A pandémia nehéz napjaiban helytállóknak mondanak köszönetet azok az üzenetek,

amelyek nemrégiben kerültek ki a Luther Kiadó helyiségeinek ablakaiba. Az egészségügyi dolgozók, a pedagógusok, a bolti eladók, a futárok mellett a lelkészeknek és a hétköznapi hősöknek is a hála jeleit tolmácsolják ezek a színes papírlapok. Igeszakaszok, Luther-idézetek, az evangélikus identitást megmutató/erősítő szimbólumok váltják egymást rajtuk.

Forrás: [Evangélikus.hu](http://Evangélikus.hu)



# Eleven az egyházzenei élet

Kaposvártól Nyíregyházáig összesen tizenkilenc együttes csatlakozott az idei virtuális kórustalálkozóhoz. Az e célból indított YouTube-csatornán sokrétű és értékes zenei anyag gyűlt össze.

Az *Evangélikus kórustalálkozó* nevet viselő csatornára feltöltött tartalom kapcsán Bence Gábor egyházzeneész, az Evangélikus Kántorképző Intézet vezetője úgy fogalmazott: „A gyűjtemény léte biztat: nem

halt meg az evangélikus kórusmozgalom, s hihetjük, a járvány csillapultával új lendületet vehet munkánk. Erősödhetünk egymás eredményeit látva, s tanulhatunk abból a stílus változatosságából, amelyet a felvételek képviselnek. Örülhetünk annak, hogy nemcsak a nagy evangélikus központokban, hanem a kisebb közösségekben is eleven az egyházzenei élet.”

Forrás: [Evangélikus.hu](http://Evangélikus.hu)

# Öttalentumos szolgáját hazahívta az Úr

*In memoriam dr. Zsigmondy Árpád (1930–2021)*

Aki ismerte, s többször beszélgethetett vele, elámult tudásán és ismeretgazdag olvasottságán. Mindig szerényen, de sajátos módon tudta elővenni a disputát, akár teológiai, történelmi vagy nyelvismereti kérdésekről volt szó. Nem kérkedett vele sohasem, de szerény egzisztenciális körülményei predesztinálták arra, hogy négy diplomát szerezzen.

Zsigmondy Árpád 1930. április 19-én született Ózdon, ahol édesapja bányamérnökként dolgozott. Az ő nyugdíjazása után költöztek Budapestre, ahol Árpád először a Deák téri elemi iskolába járt, majd a fasori evangélikus gimnáziumban kezdte meg tanulmányait. Itt már az ógörög nyelvvel is megismerkedett, amely későbbi teológiai tanulmányai során azt az előnyt jelentette számára, hogy több időt szentelhetett a héber nyelvben való elmélyülésre.

A budavári gyülekezetben konfirmált, és Sréter Ferenc hitébresztő hatása alá került. A második világháború során – vízért való sorban állás közben – találat érte lakóházukat. A mellette álló halálosan megsebesült, ő életben maradt... „Istennek valami terve van velem” – értékelte később.

A budavári ifjúsági órák, a Tahiban tartott táborok hatása nyomán született meg benne a döntés: 1948-ban a soproni evangélikus teológiai fakultásra jelentkezett. Itt megszerezte első diplomáját, majd Vető Lajos püspök – több szolgatársával együtt – a csepeli templomban lelkésszé szentelte. Egy évtizeden át tíz különböző helyen volt segédlelkész; többek között Miskolcon, Veszprémben, Debrecenben, Soltvadkerten, Budapest-Józsefvárosban, de Ózdon, Olcsván, Tordason is hirdette az igét. Az alkalmakra mindig lelkiismeretesen felkészült.

Tíz év múltán idegkimerültség jelentkezett nála, s hazajött szüleihez Budapestre. Egy hónap elteltével beállt hómunkásnak, majd az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyárban lett segédmunkás. Három műszakban dolgozott, s közben megszerezte második oklevelét: vegyésztechnikusi végzettséget kapott.

1965-ben házasságot kötött Kozma Évamária evangélikus lelkésszel. Ezt követően a Magyar Tudományos Akadémia mikrobiológiai kutatócsoportjának immunológiai la-

boratóriumában asszisztensként dolgozott. Mindeközben feleségével a budavári gyülekezet német nyelvű istentiszteletein szolgáltak.

A laboratóriumot maga mögött hagyva a Magyar Országos Levéltárban folytatott kutatásokat, és közben harmadik diplomáját is megszerezte levéltár szakon. Munkájának elismeréseként vörös csillaggal díszített miniszteri kítüntetést kapott... Utolsó hivatalos munkahelye az Eötvös Loránd Tudományegyetem Könyvtára volt. Itt nemzetközi szabványtervezetet dolgozott ki a sémi nyelvek latin betűs átírására, 1986-ban

pedig bölcsészdoktori értekezést írt a Zsigmondy család származástörténetéről. Eközben továbbra is rendszeresen szolgált a budavári német gyülekezetben, és a részt vett a kórházmisszióban is.

Házasságukból két gyermek született, Ákos és Szabolcs. A harmadikat, Ábrist örökbe fogadást követően nevelték. Kozma Évamária 1993-ban fejezte be földi életét, Árpád testvérünk pedig a rendszer-váltás évétől az Evangélikus Országos Levéltárban tevékenykedett. 1997-ben újraházasodott. Boldogi Ágnes Máriával tizenkét évig éltek együtt hatvani házukban. Az ő váratlan halála újabb megpróbáltatással járt Árpád testvérünk életében, aki visszaköltözve Budapestre, Ákos fiánál talált menedéket; menyének

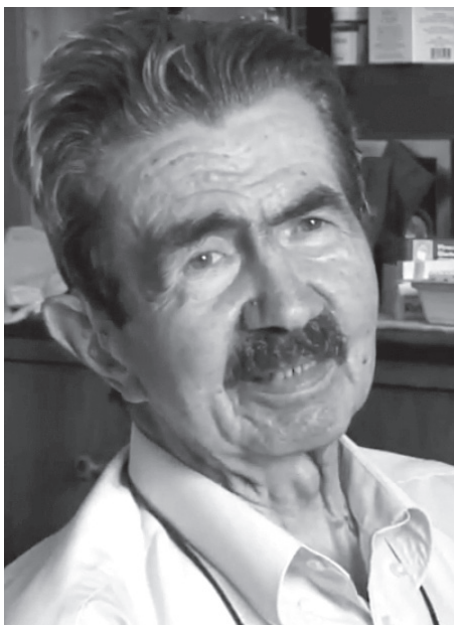
gondoskodó szeretete kísérte mindennapjait. Szabolcs fia családjában három fiúunokájának örülhetett.

Zsigmondy Árpád egyik utolsó vallomásával zárom a róla való megemlékezést: „A Szentlélek ránevelt a másokért hálaadással mondott imádkozásra... Apokaliptikus időket élünk, de hiszem, hogy most is Jézusé minden hatalom, és biztosra várom, hogy övé lesz az utolsó szó.”

Eseményekben, megpróbáltatásokban nem szűkölködő életpályájának végén nehéz időket átélő tudós szolgatársunkat ez év március 18-án hívta haza az élet és a halál Úra. Ha szabad és kiegyensúlyozott korban élt volna, talán a professzori katedrán taníthatta volna az ifjú nemzedékeket, így viszont próbákkal teli, hiteles életével mindnyájunkat segített Krisztus-követésünkben...

A nemes harcot megharcolta, futását elvégezte, a hitet megtartotta, végül eltételezett néki az igazság koronája (2Tim 4,7–8).

■ D. SZEBIK IMRE



# In memoriam Nobik Erzsébet

(1940–2021)

Nobik Erzsébet 1940. július 26-án született Szarvason, szlovák szülők – Hrabovszky Erzsébet és Nobik Ernő – egyetlen gyermekeként. Általános és középiskolai tanulmányait is szülővárosában végezte, a Vajda Péter Gimnáziumban érettségizett.

A jó képességű, ambiciózus lány az érettségi bizonyítvány megszerzése után gyógyszerészeti szakon szeretett volna továbbtanulni, de ezt az akkori politikai viszonyok nem tették lehetővé számára. Őszinte jóakaróinak buzdítására jelentkezett az Evangélikus Teológiai Akadémiára, ahol már elsőéves hallgatóként megértette, hogy életét a politikánál nagyobb hatalom, a kegyelem és a szeretet ura, Jézus vette kezébe, és az utat is ő határozta meg számára.

Egészséges büszkeséggel vállalta szlovák származását, teológiai gyakorlati szolgálatait is szlovák gyülekezetekben végezte. Ily módon gyakorolhatta a közép-szlovákiai nyelvjárást, amely egyben a szarvasi szlovákok sajátja is. Teológushallgatóként Galgagyörkön, Váckisújfaluban és Kondoroson tevékenykedett.

Káldy Zoltán püspök szentelte lelkésszé a szarvasi Ótemplomban 1977. március 20-án Pál apostol igéjével: „*Legyen gondod rá, hogy betöltsed azt a szolgálatot, amelyet átvettél az Úrbán!*” (Kol 4,17) A harmadik magyarországi evangélikus lelkészneként kezdte meg munkáját.

Csabacsúdon és szülővárosában, az evangélikus Ó- és Újtemplomban egyaránt hirdette Isten igéjét. Az Ótemplomban parókusi és igazgató lelkészi rangban végezte szolgálatát. Nevéhez fűződik 1988-ban az akkor kétszáz éves Ótemplom felújítása. Nyugdíjba vonulása után korát meghazudtoló energiával szorgoskodott tovább, sorsát Istenre bízva továbbra is hirdette az ő igéjét. Utolsó éveiben a szarvas-újtemplomi gyülekezetben vállalt presbiteri tisztséget, amelynek keretében aktívan kivette a részét a különböző szlovák – országos, egyházmegyei és gyülekezeti – szolgálatokból.

Bekapcsolódott a Magyarországi Szlovákok Szövetségének és az Országos Szlovák Önkormányzatnak a munkájába. Utóbbinak a felkérésére és a Magyarországi Evangélikus Egyház megbízásából sok éven át végzett utazó lelkészi szolgálatot az ország szlovákok lakta településein, ahol nem volt szlovák nyelvet beszélő lelkész.

Sok településre gyakran vissza-visszahívták. Fáradhatatlan volt ebben a küldetésben, tudta, mekkora öröm és milyen lelki szükséglet ez azoknak, akik anyanyelvükön értik meg igazán a Biblia üzenetét. Élő kapcsolatot épített ki szlovákiai, romániai és vajdasági evangélikus gyülekezetekkel.

Rendszeres szervezője és lebonyolítója volt a nyári szlovák evangélikus hitéleti gyermektáboroknak. Szarvason havonta tartott szlovák nyelvű istentiszteleteket. Soha nem tett különbséget nemzet és nemzet között, mert gondolkodását humánus szemlélet vezérelte.

„Szincsek moj” – hallottam tőle a mindig kedves megszólítást. A szarvasi tót nyelvjárásban ez annyit tesz: „drága gyermekem”. Mindig ezt használta, amikor hozzám fordultam, vagy éppen ő keresett engem.

Rengeteg történet van az ember szívében, amikor egy fogadott nagymamától búcsúzik, de leginkább azt köszönöm neki, hogy nagyon

sok szeretetben és emlékből gazdag öt esztendő t kaphattam tőle. Nem tudnám megszámolni, hány kilométert utaztunk együtt az autóban, közben beszélgetve... Kardoson a látogatások során megtudhattam, melyik soron ki lakott, és ki-kinek a rokona, barátja, hozzátartozója. Mindig jó volt a kedvenc ételünk mellé – birkapörkölt szarvasi módra, friss kenyérral – letelepedni és jóízűen falatozva nevetni.

Mint vajdas öregdiák szívén viselte a szarvasi evangélikus gimnázium sorsát, és örült a sikereknek, a fejlődésnek. Presbiterként, ahogyan ideje engedte, rendszeresen segített gyülekezetünknek, és aktívan részt vett minden programon. Ilyen volt ő: mindig aktív, mindig szeretetteljes és mindig figyelmes a közösségek irányában.

Április 9-én került kórházba Orosházán; még haza tudott jönni, de fél napi otthonlét után vissza kellett térnie. Utoljára én állhattam kórházi ágya mellett; amint kimondtam: „Mila babka!” („Drága nagymama!”), azonnal kinyitotta a szemét, felismert, hálással tekintett rám. Így tudtunk együtt imádkozni, kommunikáció nélkül, de közös szívvel. Április 17-én a kora reggeli órákban végleg visszaadta lelkét annak az Úrnak, akit egész életében szolgált. Így ért nyolcvan esztendőt.

■ ZAHORECZ PÁL MÁRK



## BEMUTATKOZIK A VÁRPALOTAI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

# Négyszáz éves történet

Várpalotán, a Veszprém megyei, húszezer lakosú városban kis létszámú evangélikus gyülekezet él. Története az 1620-as évekig vezethető vissza, amikor a lutheránusok a reformátusokkal közösen tartották istentiszteleteiket. Önálló történetük a szétválás után, 1700-ban kezdődött. Az akkor alig százfős gyülekezet lélekszáma az évszázad végére meghaladta az ezret, így imaházuk hamar kicsinek bizonyult.

A templomépítést Mária Terézia 1778-ban engedélyezte. A hívek 1780. november 1-jén vették birtokba ma is álló lelki hajlékukat. Az oltár három évvel később készült el. Dr. Harmati Béla László, az Evangélikus Országos Múzeum igazgatója így méltatja: „A még ma is megtalálható késő barokk szószékoltáraink közül az egyik legszebb minden bizonnyal Várpalotán található. Ritka, hogy teljesen egyben megmaradjon egy templomi berendezés több mint kétszáz évvel elkészítése után is. Az oltár szobordíszei, oltárképe, faragott gyertyatartói, oltári feszülete és a keresztelőkút faragott teteje mind egy időből származnak, készítőjük szakmai tudásáról szólnak; eredeti színezésük, valamint aranyozásuk is megmaradt.”

Az 1788-ban beiktatott Hrabovszky György lelkész idejében új iskolát, parókiát és árvaházat is építtetett a gyülekezet. Híres lelkésze volt még Sántha Károly (1870–1876) énekszerző, költő, egyházi író.

### Evangelikus istentisztelet a Duna Televízióban



hirdet Zsednai Józsefné lelkész.

Május 23-án, pünkösd ünnepén 11 órától istentisztelet közvetít a Duna Televízió a várpalotai evangélikus templomból. Igét

A második világháborúban erősen megrongálódott templom helyreállítását szűkös anyagi lehetőségek között végezték el, 1971-ben pedig új tetőszerkezetet kapott az épület. A *Magyar templomfelújítási program* keretében sikeres pályázat nyomán az idén megvalósulhat a templomtető héjazatának cseréje.

1990. augusztus 23-án indult, és azóta is a gyülekezet fenntartásában működik a rendszerváltozás utáni első keresztyén óvoda, mely jelentősen hat a gyülekezet és a város életére is. 1994-

ben épült az új gyülekezeti terem, amely otthont ad többek között a bibliaórák, a gyermek-istentiszteletek, a konfirmációi oktatás, az ének- és zenekari próbák, szeretetvendégségek, adventi és böjti estek alkalmainak. A gyülekezetben működik férfi- és asszonykör is. Az evangélium szólhat a családi otthonokban is: három házi csoportban havi egy-egy alkalommal. A járvány idején – az egyházi pályázatokból beszerzett technika segítségével – minden vasárnap követhetők az istentiszteletek a gyülekezet YouTube-csatornáján.

A gyülekezet imádkozó és igeszerető közössége hálás Istennek a múltban megtapasztalt ajándékaiért. Pünkösd ünnepén pedig különösen is bízik a közösséget építő és megújító Lélek további áldott munkálkodásában.

■ ZSEDNAI JÓZSEFNÉ







## BEMUTATKOZIK A NAGYBÖRZSÖNYI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

# Határon átnyúló közösségben

A ma Pest megyében, a Szobi járásban fekvő Nagybörzsöny evangélikusainak német ősei a 13. században telepedtek le itt. Egy részük a német bányavidékekről érkezve ezüst és arany után kutatott a Börzsöny hegyeiben, másoknak a mezőgazdaság, főként a szőlő és a bor nyújtott megélhetést. A magukat szásznak valló börzsönyiek többsége a szepesi vagy az erdélyi szászokhoz hasonlóan már a 16. században evangélikussá lett. A török kor utáni csaknem egy évszázadon át tartó ellenreformáció csapásai ellenére is fennmaradt a gyülekezet.

II. József türelmi rendelete nyomán 1783-ban hetven év szünet után újra papot alkalmazhatott a gyülekezet, és ekkor épült fel fatemploma is. Miután ez leégett, 1852-ben készült el a ma is álló klasszicista templom, amelyhez a második világháború idején már csaknem ezer hívő tartozott.

1945 után a nagybörzsönyiek németiségük miatt háborús bűnösnek minősültek, emiatt rengeteg szenvedést kellett átélniük. A termelősövetkezet erőszakos megszervezésekor, 1960-ban mindenki elvesztette termőföldjét, szőlőjét. Ekkor indult meg a lakosság nagyarányú elvándorlása; ma már csak mintegy kétszáz fő tartozik a gyülekezethez. Ennek ellenére sokan úgy vélik, hogy az ódon épületeivel és gyönyörű természeti környezetével számos turistát vonzó Nagybörzsönynek

### Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban



Igét hirdet Barcsik Zoltán lelkész.

Május 30-án, Szentháromság ünnepén 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a nagybörzsönyi evangélikus templomból.

és az itteni lutheránusoknak nemcsak érdekes múltjuk, hanem biztató jövőjük is van.

A gyülekezethez egyaránt tartoznak fiatalok, idősök, illetve az utóbbi évtizedekben ideköltözött hollandok, akik otthonuknak tekintik Nagybörzsönt. Több gyülekezeti alkalmunk ökumenikus szellemben valósul meg: bibliaóráinkon, adventi, böjti és énekkari alkalmainkon részt vesznek a helyi evangélikusok mellett református és katolikus testvérek is. Hitoktatás a helyi óvodában, illetve a

hosszánk egyik közel eső településen, Letkésen zajlik. A nagybörzsönyi evangélikus gyülekezethez hivatalosan tizenkét kisebb település tartozik, illetve magunkénak érezzük a határ túloldalán fekvő két falut, Százdót és Ipolyszakállost is, ahol rendszeresen vannak magyar nyelvű istentiszteletek és bibliaórák.

Evangélikus templomunk sokakat hívogat, más gyülekezetből érkező testvérek is gyakran szeretnék igénybe venni házasságkötés céljából. Az épület 2019-ben nagyobb felújításon esett át, kívülről teljesen megújult. Erre a megújulásra emlékezve készítettett a gyülekezet igés lapot a felújított templom képével és a következő igével: „Mindaddig megsegített bennünket az Úr!” (1Sám 7,12) A gyülekezet hálójának kifejezése ez a mennyei Atyának, aki megtartotta és megtartja közösségünket, gyülekezetünket.

■ BATIZI ZOLTÁN – BARCSIK ZOLTÁN



KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: MATTHEW BUCHANAN / UNSPLASH.COM

# Úton a túlsó part felé

## *Lelkészkonferencia az újrakezdés reményében*

**Egyházunk országos irodájának gyülekezeti és missziói osztálya Túlso part címmel online lelkészkonferenciát hirdetett meg az újrakezdés és újat kezdés reményében. A résztvevők húsvét és pünkösd között négy alkalommal gyűjtik össze és osztják meg egymással az elmúlt egy év tapasztalatait és tanulságait, valamint együtt keresik a folytatás, az építkezés lehetőségeit a jövőre nézve, Jézus kezébe helyezve ötleteiket és közösen kidolgozott terveiket. A közös útkeresésben az Egyházi Fejlesztők munkatársai, Gulyás Péter és Koncz András vannak segítségükre.**

Közel nyolcvan lelkész vesz részt a *Túlso part* című online konferencián. Az Egyházi Fejlesztők nevű, keresztény szakemberekből álló csapat munkatársai a „design thinking” [tervezői gondolkodás, tervalapú gondolkodás – a szerk.] metodikáira alapozva dolgozták ki a programtervet.

A résztvevők a „Jézus ezután elment a Galileai-tengernek, Tibériás tavának túlsó partjára” (Jn 6,1) ige alapján a tartalomfejlesztés módszerével igyekeznek elérni a célt. Tehát az összefüggések keretében nem előadások hangzanak el, hanem a jelenlévők egymással együttműködve, saját tapasztalataikra építve, plenáris és kiscsoportos megbeszélések keretében közösen hozzák létre a tartalmat.

A konferencia témái: Első alkalom – *Honnan vegyünk kenyeret? Hová jutottunk, mit veszítettünk, mit nyertünk, mi változott?*

Második alkalom – *Mi ez ennyi embernek?* A helyzet értelmezése, tanulságok, tapasztalatok, következtetések. Harmadik alkalom – *Jézus kezébe tenni – Jézus kezéből venni.* Ötletek, javaslatok, koncepciók, jó gyakorlatok gyűjtése. Negyedik alkalom – *Szedjük össze, hogy semmi se vesszen kárba!*

Az első alkalmon a résztvevők számba vették, hogy a lelkési szolgálat, a gyülekezeti élet szempontjából mit nyertek és mit veszítettek a járványhelyzet ideje alatt. Ezeket a felsorolásokat strukturálták és csoportosították. Majd a jövőről alkotott elképzelésekkel foglalkoztak: milyen lehet a jövő a gyülekezetekben a Covid utáni időszakban? Ezután pedig konkrét gyülekezeti tagok, illetve a gyülekezet által elérhető, megszólítható személyek bőrébe kellett bújniuk a résztve-

vőknek, hogy ennek a módszernek a segítségével még közelebb kerülhessenek a gyülekezet közösségében és környezetében megjelenő személyes igények, szükségletek megértéséhez.

A második alkalommal megkezdődött a jövőről alkotott elképzelések összekapcsolása és összehangolása a gyülekezet tagjainak, illetve a gyülekezet vonzáskörzetében élő, a gyülekezet részéről megszólítható személyek igényeivel.

Az eddigi visszajelzések alapján a megjelent lelkészek számára nagy élmény, hogy ebben a körben is megoszthatják egymással az elmúlt időszak tapasztalatait, és együtt, közösen kereshetik, tervezhetik Isten segítségével a vírushelyzet utáni újrakezdés, újat kezdés lehetőségeit. Annak érdekében, hogy az alkalom eredménye, a közreműködők közös erőfeszítése maradandóan, minél szélesebb körben és minél több gyülekezetben használható segítséget jelentsen, minden lelkész és minden érdeklődő számára elérhető, gyakorlati szempontú összegzés készül majd a konferencián történetekről.

■ NÉMETH ZOLTÁN – SZELI NOÉMI

Forrás: *Evangelikus.hu*

## PÜNKÖSD ÜNNEPE – ISÁM 16,1–13

## Meddig bánkódsz? Indulj!

**Hiányjegyzék.** Az *Iskola a határon* című könyv egyik szereplőjének, Colaltónak furcsa hobbija van: hiányjegyzékeket gyűjt. Olyan feljegyzéseket, cetliket, amelyek az iskola régebbi diákjai által elvesztett vagy tönkretett tankönyvek listáját tartalmazza. Mondhatni, az ő szenvedélye mások hibáinak a gyűjtögetése.

Sajnos én is ismerem ilyeneket. Akiknek szinte érzéki örömet okoz mások hibáinak megjegyzése és felhányortgatása. Szomorú látni őket. De még szomorúbb látni azt, akinek a szenvedélye a saját bűneinek, hibáinak gyűjtögetése. Aki újra és újra azon tűnődik, ő maga mikor mit és miért rontott el. Van, akinél életének az alapja ez az önsorsrontás: miben vagyok vagy voltam rossz?

Mint amikor Sámuel azon tűnődik, hogy mit rontott el. Izrael első uralkodójáról, Saulról kiderült, hogy alkalmatlan a tisztségre: önhitt, féltékeny, pszichiátriai eset, mai szóval azt mondanánk, bipoláris depressziós. Jó volt katonának – csapnivaló királynak. És én egy ilyen embert emeltem a trónra! – vádolja magát Sámuel.

**Indulj!** Istennek azonban elege van az önbecsmérlésből és önsajnálattól: „*Meddig bánkódsz még Saul miatt? Hiszen elvettem őt, és nem marad Izrael királya! Töltsd meg olajjal a szarudat, és indulj!*” Indulj! Ne visszafele nézz, ne saját elrontott döntéseiddel foglalkozz, hanem azzal, ami ezután jön.

A pünkösdi történetben ugyanez a hang szólal meg; a tanítványokat, akik magukra csukták az ajtót, Isten kihívja onnan: induljatok, ne a mennybemenetel utáni ürre gondolatok, hanem arra, hogy Jézus lelkével ma is veletek van. Róla beszéljétek, ne az elmaradt dolgokról, ne a hiányról!

És a tanítványok elindulnak, ahogy másfél évezreddel korábban Sámuel is: nem a múlt miatt bánkódván, hanem a reménység üzenetével. Kérdés, hogy mi két évezreddel később velük tartunk-e, vagy beleragadunk saját hibáink szemlélésébe.

**Nem az a fontos, amit lát az ember.** Márpedig amit lát Sámuel, Isai felnőtt fiait, az kifejezetten örömteli látvány: erős fiatal emberek, akik később a filiszteusok elleni háborúban is jelen vannak. Igazi királynak valók. Mellettük a még félig gyerek Dávidról csak annyit ír a Biblia, hogy „*pirosposztag, szép szemű és jó megjelenésű*”. Hát én ezeket a jelzőket inkább egy egészséges kisserácra mondanám. Valakiről, akiből ugyan még bármi lehet, de akiben most még semmi különös nincs.

Sőt ha jobban belegondolok, Dávid testi szépségéről, erejéről később sem mond semmit a Biblia. Nem mintha beteg, gyenge ember lett volna, de különlegesség sem. Még félresikerült elődjéről, Saulról is többet tudunk: egy fejjel magasabb



mindenkinél. Dávidról meg semmi ilyesmit... Isten mégis meglátja ebben a nem különösebben csodálatos fiúban azt, akiből majdan Izrael legnagyobb királya lesz.

**Az Úr lelke szállt rá...** Mármint Dávidra, a jópofa, de nem különleges kisserácra, hogy aztán Izrael leglegendásabb királya legyen. Nem azért, mert ő ilyen csodálatos volt – életútjának bőven voltak árnyékos szakaszai –, hanem mert olyan lelkület vezette, amelyet fentről kapott. Így tudott később jobban örülni



ANTONIO GONZÁLEZ VELÁZQUEZ: SÁMUEL FELKENI DÁVIDOT (1749)

Isten jelenlétének, mint a maga tekintélyének, amikor táncolva kísérté be a frigyládát Jeruzsálembe; így tudta elviselni Nátán vádló szavát, amikor bűnére mutatott rá. És így, ezzel a fentről kapott lelkülettel tudott egy egységes birodalmat felépíteni Izrael egymással állandóan torzsalkodó törzseiből.

Ugyanez a fentről kapott lelkület az, ami bennünket is közösséggé tesz, ahol (elvileg legalábbis) a felettes nem főnök, hanem testvér, csak nagyobb feladattal; a bűnös nem eldobandó, hanem megkeresésre vágyó társ; ahol a reménység nem neveltség, hanem létünk alapja. Pünkösdkor ebből a ránk szálló lélekből született az egyház.

■ HEGEDŰS ATTILA

**Imádkozzunk!** Ne engedd, Urunk, hogy hátranézzünk, hogy elrontott tetteink, emlékeink, hiányjegyzékeink irányítsanak minket! Légy velünk azzal az új lélekkel, amely segít előretekinteni. Te újítsd meg az életünket! A mi szemünk csak a hibáinkat látja. Add, hogy a te szemeddel láthassuk önmagunkat! Ámen.

# Tervezhetik Sopronban a templomfelújítást



FOTÓ: GRIECHSCH TAMÁS

Hetvenmillió forintos támogatást nyújt a magyar kormány a soproni evangélikus templom teljes körű felújításának előkészítésére – jelentette be Soltész Miklós (képünkön középen) május 5-én a helyszínen. A Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára a sajtótájékoztató után a Sopron Tv-nek úgy nyilatkozott: ez az összeg a tervezési, előkészítési költségek fedezésére szól, de azt tervezik, hogy a következő évben,

években a felújítás teljes összegét támogatásként adják az evangélikus közösségnek, és erre külön keret áll rendelkezésre.

A Magyar templomfelújítási program révén egyébként a következő években közel huszonötmilliárd forintot fordítanak majd legkisebb falvaink és városaink templomainak fejlesztésére. Az összes beruházásból ezernégyszáz határon belül, négyszáz pedig határon túl fog megvalósulni.

Forrás: Sopronmedia.hu



## ORATIO OECUMENICA

Szent Atyánk, aki mindenhatóságodat és kegyelmedet feltárod nekünk Lelked érkezésével, Fiad áldozatos megjelenésével, hallgasd meg imádságunkat, amikor ünnepi örömmel fordulunk hozzád!

Kérünk, ne azt nézd, hogy hányan vagyunk, hanem arra tekintis, hogy milyen hittel várjuk hű támaszodat mindenben. Könyörgünk a világegyetért – bár tudjuk, hogy a bűn terjed és burjánzik, csak te győzheted le terved szerint és akaratom nagyságával; légy a világban élő híveiddel, adj erőt és állhatatosságot. Adj a kudarcok közt is bátorságot a kitartáshoz, a szenvedésekben segíts felfedezni a tartalékokat. Igédet éltesd szívünkben!

Könyörgünk közösségeinkért: add, hogy a járványhelyzetben is hangozzék az ige, hogy sarjadjon belőle hit és meggyőződés, hogy minél többen örüljenek megszólító elhívásodnak. Segíts megtalálni az ismeretben a bölcsességet, a tanulásban a megvilágosodást, és adj az imádsághoz őszinte lelkületet. Növelj a hitben szüntelen.

Könyörgünk Szentlelked munkálkodásáért, hogy felismerjük: veled van békességünk, senki nem önmagának él, hanem a te atyai szeretetedből. Add, hogy úgy tudjunk cselekedni, dolgozni, élni, ahogyan parancsoltad. Add a lelki ajándékaiddal a jóra való készséget és igyekezetet. Nyugodjon meg rajtunk Lelked! Tarts mindhalálig hűségben.

Könyörgünk a betegekért, akik várják a gyógyulást; az egészségesegekért, hogy ne ragadja el őket a felelőtlenség. Légy az egészségügyi dolgozókkal, adj nekik türelmet; őrködj a halállal viaskodók felett, hogy félelmeik enyhüljenek.

Ne engedd, hogy panasz vagy elégedetlenség erőt vegyen rajtunk. Ne hagyd el a végső órán sem, mert a te ígéreteidben bízunk, eljöveteledet várjuk, kegyelmedre szorulunk, irgalmadat fel sem mérhetjük. Ámen.

EVANGÉLIKUS  
Élet

A Magyarországi  
Evangélikus Egyház lapja  
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu  
• Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519.  
Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.ball@lutheran.hu)  
• Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sador.dobsonyi@lutheran.hu)  
• Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSÁNNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.ball@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodazsuzsalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai előállítás: MondAt Kft. (2600 Vác, Nádas utca 2.)  
• www.mondat.hu; Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)  
• Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft.  
Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem őrözzük meg és nem küldünk vissza. • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON



## PÜNKÖSD 2. NAPJA – ZSOLT 51,12–15

## Pünkösdi csoda ráadással

**Közös zsolnárunk.** Ma egy nevezetes zsolnárral hajlok hozzánk Istenünk. Olyan sorokon keresztül, melyeket évszázadok óta milliók mondtak már személyes imádságként vagy gyülekezeti körben, halkán dadogva vagy éppen liturgikus dalként énekelve.

Talán azért vált ennyire fontossá, mert amit Dávid megfogalmazott, az minden hívő közös tapasztalata. Olyan belső élmény, amelyet egyébként nehéz szavakba önteni. Mert mit is mondhatna az ember saját gyarlóságától meggyötörve, de Istenre néző reménnyel, a büntől kísértve, de a szent felé vágyódva? Itt épp a kellő szavakat találjuk meg, hogy Urunk elé állva kifejezhessük: kegyelmére szomjazunk.

És van még valami ebben a kincset érő fohászban! Éppen azért kerül most, az ünnep másnapján elénk, mert bár ezer évvel pünkösöd előtt, de igazi pünkösödi csoda körvonalazódik e Lélektől ihletett, Lélekért esedező sorokban.

**A csoda.** A zsolná háttérében a Betsabéval való házasságtörő kapcsolat története áll. Dávid megértette az Úr igazságot feltáró üzenetét, és elismerte szörnyű vétkeit. Az első dolga éppen az, hogy a kezdősorokban irgalmat kér. Már ez is örömhír: emberi oldalon maradnak hegek, de van Istennél teljes bocsánat. Ám a zsolnárnak van egy másik üzenete is! Ez bontakozik ki a 14. verstől. Annyi ajándékkal halmozta el Isten Dávidot – kérhet-e most mégis valami többet? Igen. És kéri is: „Tiszta szívet teremts bennem, Istenem...”

Csodát remél. Mert ez nem kevesebb, mint a semmiből való teremtés. Ugyanazt a szót használja, amelyet Mózes első könyve, amikor a menny és a föld születéséről tanít. Nem arról van szó, hogy a saját erejéhez kér kiegészítő támogatást, nem is morális hiányosságainak foltozását. Hanem valami teljesen újat: tiszta szívet. Mintha azt mondaná: a sötétben ragyogjon fel a fény, a káosz felett szülessen meg a rend – mint a világ hajnalán, úgy bennem is. Ez ugyanaz a csoda, amelyről az *Újszövetségben* Nikodémus hall, és pünkösöd óta mi is remélhetünk: „...ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre.” (2Kor 5,17)

**A ráadás.** Van valami hallatlan merészség Dávid bizalmában. Mondhatnánk, hogy nagy hite van, de talán így is: akibe hitével kapaszkodik, őt tartja nagyra. Mert nemcsak bocsánatot kér, és az új teremtés csodáját kéri, de még ráadást is: „...hogy taníthassam utaidra a hűtlenekeket...” Hát nem elég, amit eddig kapott,

”

még azt is várja, hogy a történetek után Isten rábízta mások tanítását? Ha ezt Isainak mondta volna, talán azt hallaná: „Nono, fiam, azért ne feszítsd túl a húrt...”

Egy régi emlék dereng fel bennem. Amikor a fiam kis első volt, egy sietős vasárnap reggel megkértem, hogy segítsen kettévágni egy köteg kinyomtatott plakátot. Megmutattam neki a vágókészüléket, és kértem, hogy ne siessen, mert akkor szakad a papír. Mire visszajöttem vidéki szolgálatomból, már a lapok kétharmadánál járt. Teljes odaadással dolgozott – de minden addigi lap szakadt szélüre sikerült. Látva borús arcomat, megszeppenve kérdezte: „Elrontottam? Bocsánatot



KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

kérek!” És én minden erőmet összeszedve kipróbáltam magamból egy „semmi baj”-t.

Már épp saját jószágom jutalmát akartam felvélni mentális naplómba, amikor jött valami, amire nem számítottam. Fiam ugyanis – komolyan véve bocsánatomat és nagy dolgot feltételezve rólam – Dávid lelkületével folytatta: „Akkor megcsinálhatom a maradékot is?”

Azt hiszem, ilyen bizalom serkentette még nagy tettekre a királyt, és adja most is a pünkösöd utáni tanítványok bátorságát.

■ SEFCSIK ZOLTÁN

**Imádkozzunk!** Jöjj, Istenem, töröld bünt és teremts újat: Lelkeddel formáld! Köszönöm, Krisztusom, tökéletes bizalmadat, mellyel annyi elrontott dolog után is hajlandó vagy új és szent feladatokra hívni. Ámen.



# Új nap – új kegyelem

**Vasárnap (május 23.)** [A Szentlélek], akit kitöltött ránk gazdagon Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk által, hogy az ő kegyelméből megigazulva reménységünk szerint részesei legyünk az örök életnek. Tit 3,6–7 (Dán 4,31b; Jn 14,15–19[20–23a]23b–27; ApCsel 2,1–21; ApCsel 2,37–41) Megjelent Isten jósága és emberszeretete, és ennek következménye van. Megtart minket, méghozzá nem a mi cselekedeteink által, hanem az ő irgalmasságából. Megajándékoz az újjászületéssel, Szentlelkét kitölti ránk. Mindehhez hozzátenni semmit sem tudunk. Ez a nagy kegyelem ugyanakkor nem hagyhat érintetlenül bennünket: az Istenhez fűződő kapcsolatunk rendeződését követnie kell az embertársainkkal való kapcsolatok helyreállításának.

**Hétfő (május 24.)** Mert arra hívott el minket az Isten, hogy békességben éljünk. 1Kor 7,15b (Zsolt 34,15; Jn 20,19–23; 1Kor 12,4–11; ApCsel 2,42–47) Bármilyen élethelyzetben vagyunk is, szolgálhatjuk az Urat, aki legtöbbször sajátos körülményeinken keresztül hív bizonyágtételre. Lehet, hogy nekünk ez nincsen igazán kedvünkre, ezért az idő nagy részében arról álmodozunk, milyen lenne az életünk úgy, ahogy elképzeltük. Az Úr Jézus azonban jól ismeri körülményeinket, képes megoldani problémáinkat; de az is lehet, hogy szándékosan éppen ebben a mostani élethelyzetben szólít meg, itt és most akarja üdvözítő célját velünk elérni. Ennek felismerése békességgel tölt el.

**Kedd (május 25.)** Történt egyszer, hogy [Jézus] valahol imádkozott, és mikor befejezte, így szólt hozzá egyik tanítványa: Uram, taníts minket imádkozni... Lk 11,1 (Zsolt 86,5; 1Kor 14,1–5.27–40; ApCsel 3,1–10) Szeretnénk úgy imádkozni, ahogyan az Úr Jézus imádkozott. Imádságának titka: az Atyával való különleges kapcsolat. Amikor imádkozni tanít, Istennel való közösségünket építi: nemcsak a *Miatyánk* szavaival, hanem egész életével, az Atyát és bennünket tulajdon szívében összekötő szeretetével.

**Szerda (május 26.)** Mindaz, amit Isten tesz, örökké megmarad; nincs ahhoz hozzátennivaló, és nincs belőle elvonnivaló. Préd 3,14a (Róm 11,29; Ef 1,11–14; ApCsel 3,11–16) Hiábavaló azt gondolnunk, hogy tudásunkkal vagy szorgalmunkkal bármit is hozzátehetünk Isten alkotásaihoz. Minden új felfedezésünk a már eleve meglévőre való rátalálás. Fel kell ismerünk, be kell fognunk, meg kell fogalmaznunk találmányunkat a megfelelő, Istentől rendelt időben. Valahányszor felismerjük Isten teremtő kezét alkotásain, kimondhatatlan hálával gyönyörködhetünk szerető gondoskodásában.

**Csütörtök (május 27.)** Káléb ezt mondta Józsuének: Társaim [...] megrémítették a nép szívét; én azonban hűségesen követtem Istenemet, az Urat. Józs 14,8 (Jel 3,11–12; 2Kor 3,2–8[9]; ApCsel 3,17–26) Mózes a honfoglalás előtt férfiakat küldött Kánaán földjének kikémlelésére. A feladatot sikeresen oldották meg, az első benyomások kedvezőek voltak, hamarosan mégis meghátráltak helyett, hogy a nép többi tagját bátorították volna, és mind jobban elhatalmasodott rajtuk az ellenségtől való félelem. Azóta is mindannyiszor ez történik, amikor a nehézségekre fókuszálunk, és nem számolunk Isten erejével. Engedjük, hogy egyre nagyobbra nőjön a félelem, hagyjuk, hogy felülkerekedjen a szívünkben, és végül már jobban hiszünk benne, mint Isten ígéreteiben és hatalmában. Kijózanítóak Káléb szavai, aki társai félelmeivel és a körülményekkel szemben is csak Isten ígéreteire hajlandó hallgatni. Hűségének jutalma nem marad el: részt kap az áldásban és az örökségben.

**Péntek (május 28.)** Kivisz a világosságra, és gyönyörködöm igazságában. Mik 7,9c (ApCsel 9,17; Gal 3,1–5; ApCsel 4,1–12) Ha Izráel népének Mikeás korabeli állapotát nézzük, azt látjuk, hogy semmi ok nem látszik a reményre. Mikeás minden oldalról igazságtalansággal van körülvéve, és vágyódik az igazságosságra. A legfontosabb: ezt Istentől várja, nem pedig az emberektől. Az Úrra akar figyelni, szilárdan hisz közbelépésében, és tudja, hogy amikor ez majd megtörténik, megszégyenül az ellenség, aki a korábbi nyomorúságot látva gúnyosan kérdezte: „Hol van az Úr, a te Isted?” (Mik 7,10) Mikeás nem tart a tömeggel, hanem hűséges marad, és kitartoan vár az Úr szabadítására. Isten kezében biztonságban érzi magát, tudja, hogy Isten sohasem hagyja cserben, hisz számára semmi sem lehetetlen. Létezik-e ez a bizonyosság a mi életünkben?

**Szombat (május 29.)** [Az Úrban] ti is együtt épültök Isten hajlékává a Lélek által. Ef 2,22 (Zsolt 48,9a; ApCsel 18,1–11; ApCsel 4,13–22) Jézus Krisztus a halálakor tulajdon testében lebontotta az ellenségeskedést és szembenállást azáltal, hogy ő maga lett a mi békességünk. Ezért egyedül Krisztusban találjuk meg azt az egységet, amely által együtt épülhetünk Isten szent templomává, a Lélek lakóhelyévé. Az apostolok és próféták alapkövére épülve, az íveket összetartó közös zárókőben egyesülve egy test, egy templom és Isten hajléka az egyház. Mindig az vezetett ellentétbe, ha valami más került Krisztus elé, valami más lett fontosabb. Krisztussal a szívünkben azonban mi is az épületnek, Krisztus egyházának jó rendben egybeszerkesztett tagjai lehetünk.

*Jézus mondja: „A Pártfogó pedig, a Szentlélek,  
akit az én nevemben küld az Atya,  
ő megtanít majd titeket mindenre,  
és eszetekbe juttat mindent,  
amit én mondtam nektek.” (Jn 14,26)*

A Szentlélek kiáradására, az egyház születésnapjára emlékezve áldott pünkösvi ünnepet kívánunk minden olvasónknak.

*A Luther Kiadó munkatársai és  
az Evangélikus Élet szerkesztősége*



# 1% LÉLEKKEL, ISMERETTEL

Egyházi 1%-os felajánlásod mellett  
civil 1%-oddal támogasd az  
**EVANGÉLIKUS SZERETETOTTHONOK,  
NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK  
VAGY GYÜLEKEZETEK ALAPÍTVÁNYAIT.**

**MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ**

Technikai  
szám: **0035**

**CIVIL**

[egyszazalek.lutheran.hu](http://egyszazalek.lutheran.hu)

